

PATVIRTINTA

Širvintų rajono savivaldybės tarybos
2016 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. 1-118

**ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO 2014–2020 M.
PLANAS**

Turinys

1. ĮVADAS	4
2. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA	5
2.1 Bendra informacija apie savivaldybę	5
2.2 Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas	5
2.3 Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas	10
2.3.1. Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas	10
2.3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos	11
2.3.3. Investicinių projektų įgyvendinimas ir finansavimas.....	12
2.4 Širvintų rajono savivaldybės statistiniai ir atliekų tvarkymo duomenys.....	13
2.4.1. Gyventojų skaičius ir būstai.....	13
2.4.2. Komunalinių atliekų turėtojų (gyventojų ir įmonių) aptarnavimas.....	15
2.4.3. Susidariusių ir surinktų komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis	16
2.4.4. Sutvarkytų komunalinių atliekų kiekiai	22
2.5 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimas ir tvarkymas	22
2.6 Biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir tvarkymas.....	24
2.6.1. Biologinių atliekų namudinis kompostavimas	24
2.6.2. Žaliųjų atliekų surinkimas ir kompostavimas kompostavimo aikštelėje.....	25
2.6.3. Maisto ir virtuvės atliekų tvarkymas.....	26
2.7 Kitų komunalinių atliekų srautų surinkimas ir tvarkymas	26
2.8 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas	28
2.8.1. Mišrių komunalinių atliekų surinkimas	28
2.8.2. Komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai.....	29
2.8.3. Šalinami komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai.....	30
2.8.4. Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai ir jų pajėgumai.....	31
2.8.5. Atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai	32
2.9 Senų svaartynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo.....	32
2.10 Visuomenės švietimas ir informavimas.....	33
2.11 Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių įgyvendinimo būklė	34
2.12 Komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė	38
3. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS 2014–2020 m. 40	
3.1 Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	40
3.2 Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai	44
4. ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS 2014–2020 M.	45
5. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATIETYJE VERTINIMAS	
53	
5.1 Komunalinių atliekų srautų susidarymo prognozės.....	53
5.2 Komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas	56
5.2.1. Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas	61

5.2.2. Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas	63
5.2.3. Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas.....	64
5.2.4. Elektros ir elektroninės įrangos bei kitų specifinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas.....	68
5.2.5. Po rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas.....	69
6. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI VERTINIMAS	71
7. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI.....	73
8. PRIEDAI.....	76

1. ĮVADAS

Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas atnaujinama 2006 m. spalio 31 d. Širvintų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1–167 patvirtintą *Širvintų rajono savivaldybės 2006–2016 m. atliekų tvarkymo planą*.

Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas rengiamas pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir 2010 m. gruodžio 16 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1–1004 patvirtintų *Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams* nuostatas. Komunalinių atliekų tvarkymo planavimo tikslas – nustatyti savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius–ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane nustatytos priemonės, užtikrinančios 2014 m. balandžio 16 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 366 patvirtintame *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatytų komunalinių atliekų tvarkymo tikslų ir užduočių įgyvendinimą. Plano sprendiniai neprieštarauja 2015 m. birželio 12 d. Vilniaus regiono plėtros tarybos nutarimu Nr. 51/1S–16 patvirtinto *Vilniaus apskrities regioninio 2014–2020 m. atliekų tvarkymo plano* nuostatomis. Planas rengiamas įvertinant ir perkeliant naujas *Vilniaus apskrities regioninio 2014–2020 m. atliekų tvarkymo plane* numatytas regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemones. Šis planas taip pat neprieštarauja Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2011 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. 1–5 patvirtintam *Širvintų rajono 2010–2016 metų strateginiam plėtros planui*.

Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planą sudaro šios pagrindinės dalys:

- Esamos komunalinių atliekų tvarkymo būklės apžvalga;
- Komunalinių atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir užduotys 2014–2020 m.;
- Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014–2020 m.;
- Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje vertinimas;
- Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas;
- Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis, Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą rengia Širvintų rajono savivaldybės administracija, o sprendimus dėl atliekų tvarkymo plano tvirtinimo ir pakeitimų priima Širvintų rajono savivaldybės taryba, atsižvelgdama į Širvintų rajono savivaldybės administracijos ir UAB „VAATC“ siūlymus bei konsultuodamasi su socialiniais ekonominiais partneriais. Už patvirtinto savivaldybės atliekų tvarkymo plano priemonių įgyvendinimą, už savivaldybės teritorijoje esančių komunalinių atliekų ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymo organizavimą atsakinga savivaldybės vykdomoji institucija.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1467 patvirtintame *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše* numatyta tvarka, šiam planui atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, įskaitant ir visuomenės informavimo procedūras. Visuomenės informavimo procedūros atliekamos vadovaujantis 2015 m. kovo 9 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1–208 patvirtintu *Visuomenės dalyvavimo planų ir*

programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjekty, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašu.

2. ESAMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

Esama komunalinių atliekų tvarkymo būklės Širvintų rajone apžvalga parengta remiantis Širvintų rajono savivaldybės ataskaitomis Aplinkos apsaugos agentūrai apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemą 2013 m. ir 2014 m. (toliau – Savivaldybės ataskaitos AAA už 2013–2014 m.), kitais Širvintų rajono savivaldybės administracijos, UAB „VAATC“ ir UAB „Ecoservice“ pateiktais duomenimis, Lietuvos statistikos departamento, Nekilnojamo turto registro duomenimis ir kt.

2.1 Bendra informacija apie savivaldybę

Širvintų rajono savivaldybė yra įsikūrusi Vilniaus apskrities šiaurės vakarinėje dalyje. Rajonas ribojasi su Vilniaus, Kaišiadorių, Jonavos, Ukmergės, Molėtų, Elektrėnų rajono savivaldybėmis. Savivaldybė įsikūrusi Neries žemupio plynaukštėje, tik šiaurietiniai ir pietrytiniai pakraščiai pereina į Aukštaičių aukštumą. Savivaldybėje yra Alionių, Bartkuškio, Šešuolėlių, Lygaraisčio telmologiniai, Širvintos, Budelių kraštovaizdžio draustiniai. Per teritoriją teka Neris, Širvinta ir Musė, tyvuliuoja 28 ežerai (didžiausias – Ąlys, giliausias – Gelvė), 7 tvenkiniai. Didesni miškai – Bartkuškio, Alionių, Šešuolėlių. Savivaldybės plotas – 906 km², iš kurio žemės ūkio naudmenos sudaro 56 % savivaldybės teritorijos, miškai – 30,6 %, keliai – 2,1 %, užstatyta teritorija – 2,1 %, vandenys – 2,5 %, kita žemė – 6,7 %.

Pav. 1. Širvintų rajono savivaldybės teritorija

Širvintų rajono savivaldybės administracinis centras – Širvintų miestas, be kurio rajone dar yra 5 miesteliai – Bagaslaviškis, Gelvonai, Kernavė, Musninkai, Zibalai. Širvintų rajonas suskirstytas į 8 seniūnijas: Alionių, Čiobiškio, Gelvonų, Jauniūnų, Kernavės, Musninkų, Širvintų ir Zibalų.

Remiantis 2015 m. liepos 1 d. Statistikos departamento duomenimis, Širvintų rajone gyveno 16.166 gyventojai. Mieste gyveno 5.909, o kaime 10.257.

Remiantis 2011 m. visuotinio surašymo duomenimis, Širvintų rajono savivaldybėje gyveno 17.571 gyventojas. Širvintų rajono savivaldybės gyventojų skaičius plačiau aptartas 2.4.1 poskyryje.

2.2 Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

Savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams (fiziniams ir juridiniams asmenims).

Remiantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis, komunalinių atliekų tvarkymo sistemas savo teritorijose organizuoja savivaldos institucijos. Kelios ar visos į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančios savivaldybės, didindamos atliekų tvarkymo sistemos efektyvumą, gali bendradarbiauti ir kartu įsteigti juridinį asmenį – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorių.

Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema yra integrali Vilniaus komunalinių atliekų tvarkymo regiono sistemos dalis. Kaip buvo nustatyta 2002 m. balandžio 12 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 519 patvirtinto *Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 7 priede*, Vilniaus komunalinių atliekų tvarkymo regionas apima Širvintų rajono, Švenčionių rajono, Šalčininkų rajono, Trakų rajono, Ukmergės ir Vilniaus rajonų, Elektrėnų bei Vilniaus miestų savivaldybių teritorijas.

Siekiant sukurti regioninę atliekų tvarkymo sistemą, 2001 m. gegužės 5 d. Vilniaus apskrities viršininko administracija ir apskrities savivaldybės įsteigė VŠĮ „Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centras“. 2003 m. gegužės 7 d. Vilniaus regiono plėtros taryba nusprendė likviduoti VŠĮ „Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centras“, kadangi buvo įvykdytos šiai įstaigai keltos užduotys – investicinio projekto ir paraiškos ISPA finansavimui parengimas. 2003 m. vasario 21 d. aštuonios anksčiau minėtos Vilniaus apskrities savivaldybės pasirašė ribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens – UAB „VAATC“ (toliau – VAATC) steigimo sutartį. VAATC įsteigtas regioninės atliekų tvarkymo sistemos plėtrai ir su tuo susijusių investicinių projektų įgyvendinimui.

2003 m. kovo 26 d. buvo pasirašyta Vilniaus apskrities savivaldybių (akcininkų) sutartis, kurioje akcininkai susitarė kooperuoti savo turtą, darbą, žinias bendrai įdiegiant regioninę atliekų tvarkymo sistemą. Remiantis akcininkų sutartimi, VAATC yra įpareigotas organizuoti visų buitinių, komunalinių, gamybinių ir kitų atliekų tvarkymą akcininkų administruojamose teritorijose tiek, kiek savivaldybės susitaria dėl šios teisės suteikimo. Akcininkai sutarė reguliuoti atliekų tvarkymo sistemą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais taip, kad atliekų tvarkymo sistema galėtų naudotis visi akcininkų administruojamose teritorijose esantys gyventojai ir, kad šios paslaugos būtų teikiamos nuolat.

VAATC akcininkų sutartimi Vilniaus apskrities savivaldybės įsipareigojo:

- visą atliekų tvarkymo veiklą finansuoti iš lėšų, tiesiogiai ar netiesiogiai surenkamų už atliekų tvarkymo paslaugas pagal visų akcininkų administruojamose teritorijose gyventojams nustatytą vieningą atsiskaitymo už atliekų tvarkymą sistemą;
- savo administruojamose teritorijose nustatyti vienodus, ekonomiškai pagrįstus užmokesčio už sutvarkytų atliekų kiekio vienetą tarifus (rinkliavas), kad surenkamos lėšos padengtų visas atliekų tvarkymo sistemos sąnaudas, tačiau paslaugų teikimas nevirstų pilno siekiančia veikla;
- užtikrinti, kad įmokų už atliekų tvarkymą lėšos būtų naudojamos tik atliekų tvarkymo sistemai finansuoti;
- naudotis VAATC teikiamomis paslaugomis ir priemonėmis atliekų tvarkymo srityje ir nesteigti bei neorganizuoti kitos atliekų tvarkymo sistemos ar tam tikros paslaugos savo administruojamose teritorijose, jeigu tokią paslaugą teikia šios sutarties pagrindu sukurta atliekų tvarkymo sistema.

Širvintų rajono savivaldybė atskirais sprendimais VAATC nesuteikė jokių pavedimų ar teisių, susijusių su atliekų tvarkymo organizavimu, administravimu ar kontrole savivaldybės teritorijoje, išskyrus regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų įrengimą įgyvendinant investicinius projektus bei jų eksploatavimą. Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje VAATC eksploatuoja šiuos objektus: didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę, esančią Šniponių k., Širvintų raj. sav. ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę (toliau – ŽAKA), esančią Šniponių k., Širvintų raj. sav. Taip pat VAATC eksploatuoja Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną, esantį Kazokiškių k., Elektrėnų sav., kuriame Širvintų rajono savivaldybė, kartu su kitomis Vilniaus regiono savivaldybėmis, šalina atliekas.

2006 m. kovo 24 d. Vilniaus regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 10.6–1 patvirtintame *Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo plane 2006–2016 m.* buvo nustatytos pagrindinės užduotys atliekų tvarkymo sistemai ir jos plėtrai. 2009 m. rugsėjo 11 d. sprendimu Nr. 10.9–77 Vilniaus regiono plėtros taryba, atsižvelgiant į *Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano* nuostatas, patvirtino pagrindines *Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo plano* atnaujinimo nuostatas, kuriomis buvo atnaujintos su Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano 106.1 punkto reikalavimais susijusios *Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo plano* dalys: apskritis ir savivaldybės privalo ne vėliau kaip iki 2008 m. vidurio, atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, atitinkamai papildyti regioninius ir savivaldybių atliekų tvarkymo planus ir savivaldybių atliekų tvarkymo taisykles, taip užtikrindamos mechaninio biologinio apdorojimo arba atskiro komunalinių biologiškai skaidžių atliekų surinkimo ir šių atliekų apdorojimo įdiegimą iki 2010 m. Atnaujinimo nuostatos regioniniu mastu taip pat apėmė 13 vidutinių sąvartynų uždarymą (2009–2011 m. laikotarpiu), 17 stambiagabaričių aikštelių ir 6 kompostavimo aikštelių įrengimą (2009–2011 m. laikotarpiu), rinkliavos už atliekų tvarkymą įvedimą 2010 m., mechaninio biologinio apdorojimo (toliau – MBA) įrenginių ir atliekų deginimo įrenginių statybas Vilniaus mieste ar šalia Vilniaus miesto (2009–2012 m. laikotarpiu). 2010 m. UAB „Sweco Lietuva“ kartu su UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“ ir advokatų kontora „Lideika, Petrauskas, Valiūnas ir partneriai“ parengė galimybių studiją „*Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo plėtra*“ ir paraišką finansavimui pagal priemonės VP3–3.2–AM–01–V „*Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas*“ veiklą „*Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra, sukuriant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą ir (ar) atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumus*“ gauti. Galimybių studijos analizė ir išvados apėmė mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių su biologiškai skaidžių atliekų kompostavimu uždaruose tuneliuose sprendinius, kuriems buvo pritarta 2010 m. gruodžio 3 d. Vilniaus regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 10.9–88. 2011 m. rugsėjo 30 d. Vilniaus regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/1S–38 nuspręsta iš dalies pakeisti ankstesnį sprendimą, biologinio apdorojimo grandyje numatant taikyti biodžiovinimo technologijas. Minėtu sprendimu VAATC gavo įgaliojimus pradėti vykdyti projekto įgyvendinimui reikalingas veiktas ir viešųjų pirkimų procedūras.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje reglamentuoja 2006 m. spalio 31 d. Širvintų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1–167 patvirtintas *Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2006–2016 m.* Šiame plane buvo pateikti Širvintų rajono trumpalaikiai komunalinių atliekų tvarkymo plano 2006–2009 m. tikslai, uždaviniai ir įgyvendinimo priemonės bei ilgalaiškės užduotys 2010–2016 m. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje reglamentuoja *Širvintų rajono komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės*, patvirtintos 2006 m. spalio 10 d. Širvintų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1–167.

Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų turėtojams teikiamos šios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos:

- mišrių komunalinių atliekų tvarkymas;
- pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymas;
- žaliųjų atliekų tvarkymas;
- didžiųjų atliekų, įskaitant naudotas padangas bei statybos ir griovimo (smulkaus buitės remonto) atliekas, tvarkymas;
- elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas;
- buitės pavojingųjų atliekų tvarkymas.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme nustatyta, kad įmonės, kurios vykdo komunalinių atliekų surinkimą, įskaitant antrinių žaliavų surinkimą, šią veiklą savivaldybės teritorijoje gali vykdyti tik tuo atveju, jeigu yra sudariusios sutartis su savivaldybe arba savivaldybės (kelių savivaldybių) įsteigtu juridiniu asmeniu, kuriam pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

Komunalinių atliekų surinkimo paslaugas Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje teikia sistemos operatorius – UAB „Ecoservice“. Komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje paslaugų sutartis Nr. 324/VK–08–95 buvo pasirašyta 2008 m. rugpjūčio 18 d. ir galiojo 5 metus nuo paslaugų teikimo pradžios. Minėta sutartis buvo pratęsta iki Širvintų rajono savivaldybė atrinks komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikiančią atliekų tvarkytoją įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir įsigalios su juo sudaryta sutartis, bet ne ilgiau kaip iki 2016 m. gruodžio 31 d.

Vadovaujantis galiojančia *Komunalinių atliekų surinkimo ir išvežimo Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje paslaugų sutartimi*, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartis su atliekų turėtojais sudaro ir įmokas už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir komunalinių atliekų tvarkymą renka komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas teikianti įmonė (UAB „Ecoservice“). Tai prieštarauja *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, nes vadovaujantis įstatymu, šias komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas gali vykdyti tik savivaldybė arba komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorius. Atliekų turėtojų registrą taip pat tvarko komunalinių atliekų tvarkytojas (operatorius) (registruoja savo aptarnaujamus atliekų turėtojus), savivaldybė nevaldo šių duomenų ir neregistruoja komunalinių atliekų turėtojų teisės aktų nustatyta tvarka.

Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje organizuoti pakuočių atliekų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalinių, medinių, kombinuotų ir kt.) rūšiuojamąjį surinkimą, vežimą ir paruošimą naudoti, savivaldybė yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis su pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijomis (VšĮ „Žaliasis taškas“, VšĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ ir VšĮ „Gamtos ateitis“). Taip pat yra pasirašytos dvišalės laikinosios sutartys tarp pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijų bei atliekų surinkimo įmonės dėl pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo savivaldybėje. Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje pakuočių atliekas ir kitas antrines žaliavas surenka UAB „Ecoservice“.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme taip pat apibrėžta, kad Vyriausybės gamintojams ir importuotojams nustatytų elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įgyvendinti gali būti diegiamos savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų

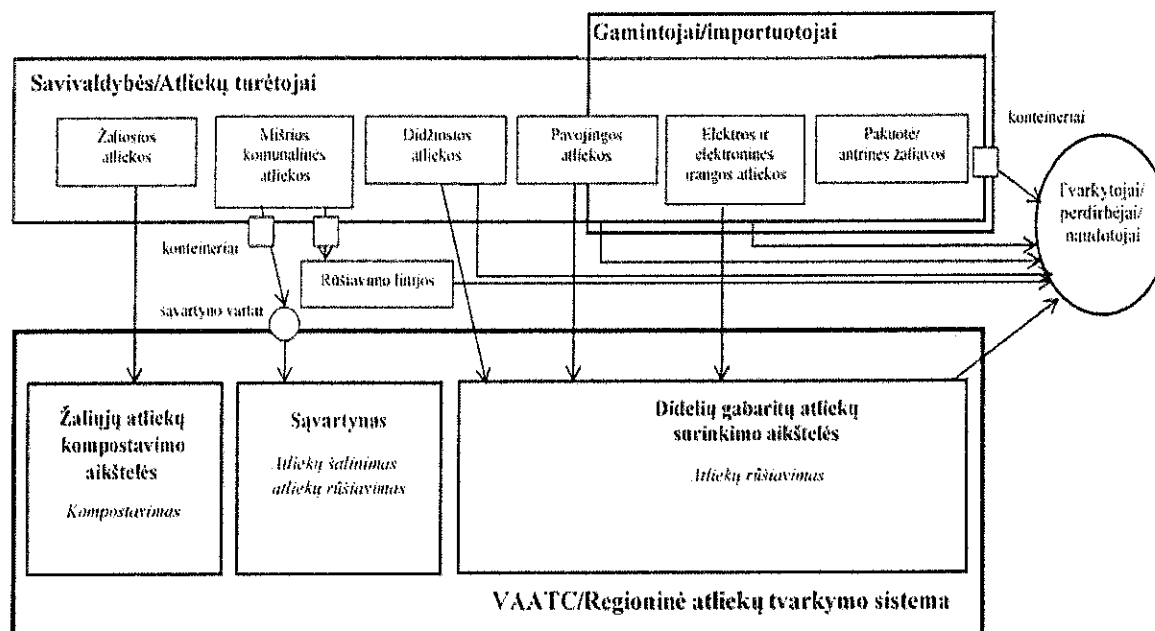
surinkimo sistemos. Širvintų rajono savivaldybėje 2013–2014 m. veikusios komunalinių atliekų tvarkymo sistemas papildančios atliekų surinkimo sistemos pateiktos Lentelė 1.

Lentelė 1. Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje veikusios savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančios atliekų surinkimo sistemos (2013–2014 m.).

Nr.	Papildančią sistemą įdiegęs asmuo	Papildančią sistemą eksploatuojantis asmuo	Surenkami atliekų šrautai	Sutarties pasirašymo data ir jos galiojimo terminas
1.	VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“	UAB „Atliekų tvarkymo centras“, UAB „EMP recycling“	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	2014 m. sausio 31 d., galioja neterminuotai
2.	Asociacija „EEPA“	UAB „EMP recycling“, UAB „Žalvaris“, UAB „Karavanas LT“, UAB „Kuosakoski“, UAB „Baltijos Perdirbimas“	Elektros ir elektroninės įrangos bei baterijų ir akumuliatorių atliekos	2014 m. rugpjūčio 19 d., galioja vienerius metus, su galimybe pratęsti dar vieneriems metams

Atliekas tvarkančių įmonių registro duomenys apie Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje komunalines (20 grupės) atliekas surenkančias, rūšiuojančias, apdorojančias, naudojančias ar šalinančias įmones pateikta šio plano 1 priede.

Apibendrinta Vilniaus apskrities regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė schema pateikta Pav. 2.

Pav. 2 Apibendrinta Vilniaus apskrities regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos schema (2014 m.) (Šaltinis: Vilniaus apskrities regioninis 2014–2020 m. atliekų tvarkymo planas)

2.3 Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

Vilniaus regiono ir Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra finansuojama Europos Sąjungos ir valstybės paramos lėšomis, VAATC ir savivaldybės skolintomis lėšomis, įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lėšomis, savivaldybės biudžeto lėšomis bei kitomis lėšomis.

2.3.1. Principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas

Vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, komunalinių atliekų tvarkymo finansavimo sistema turi remtis principu „teršėjas moka“. Šis principas reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų atliekų turėtojas ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas (gamintojo atsakomybės principas).

Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje taikoma apmokėjimo už komunalinių atliekų tvarkymą forma – tarifas. Tarifas – tai savivaldybės tarybos patvirtinta įmoka už komunalinių atliekų tvarkymą, kuri padengia visas savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos bei savivaldybei tenkančias regioninės atliekų tvarkymo sistemos išlaidas, ir kurią šiuo metu komunalinių atliekų turėtojai moka komunalinių atliekų tvarkytojui.

Plano rengimo metu Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje galiojantis tarifas už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą buvo patvirtintas Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2014 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. 1–23 „Dėl Širvintų rajono mišrių komunalinių atliekų tvarkymo tarifo patvirtinimo“. Plano rengimo metu Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje taikomas tarifas už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą sudarė 12,99 EUR/m³ (be PVM).

Komunalinių atliekų tvarkymo įmokos nustatomos pagal fiksuotus, teoriškai apskaičiuotus atliekų tūrius, t. y. įvertinant minimalias komunalinių atliekų susikaupimo normas, kurios nustatytos Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 21 d. sprendimu Nr. 1–91 „Dėl komunalinių atliekų susikaupimo normų patvirtinimo“.

Patvirtintos metinės susikaupimo normos Širvintų rajono savivaldybėje:

- vienam daugiabučių ir individualių namų gyventojui Širvintų mieste ir greta esančiuose Širvintų ir Kabaldos kaimuose – 1,6 m³;
- vienam daugiabučių ir individualių namų gyventojui miesteliuose ir kaimuose, turinčiuose 200 ir daugiau gyventojų, – 1,3 m³;
- vienam daugiabučių ir individualių namų gyventojui miesteliuose ir kaimuose, turinčiuose mažiau kaip 200 gyventojų, – 1,2 m³.

Metinės susikaupimo normos dydis gyventojams skiriasi priklausomai nuo jų susidarymo vietos – daugiabutis namas ar individuali namų valda, miestas, miestelis ar likusi savivaldybės dalis. Pavyzdžiui, kaimo gyventojams atliekų susikaupimo norma yra mažesnė, nes dauguma šių atliekų turėtojų kaime gyvena individualiuose namų valdose ir atliekų sukaupia mažiau.

Širvintų rajono savivaldybėje skiriasi metinių atliekų susikaupimo normų dydžiai juridiniams asmenims. Visi juridiniai asmenys, pagal savo veiklos rūšį yra suskirstyti į grupes ir kiekvienai grupei nustatyta skirtinga metinė atliekų susikaupimo norma, kurią papildomai nusako tam tikri parametrai, pvz., darbuotojų skaičius, plotas, vietų skaičius ar vaikų skaičius. Juridiniams asmenims nustatytos susikaupimo normos patvirtintos Širvintų rajono savivaldybės tarybos

2008 m. balandžio 21 d. sprendimu Nr. 1–91 „Dėl komunalinių atliekų susikaupimo normų patvirtinimo“.

Taip pat turi būti užtikrinta, kad juridiniai ir fiziniai asmenys, kurie naudojami kolektyviniais ar individualiais atliekų surinkimo konteneriais, moka už faktiškai sutvarkytą (bet ne mažesnę kaip Savivaldybės tarybos patvirtinta komunalinių atliekų susikaupimo norma) atliekų kiekį pagal nustatytą 1 m³ komunalinių atliekų sutvarkymo kainą.

Principas „teršėjas moka“ reikalauja, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų ne tik atliekų turėtojas bet ir (arba) medžiagų ir gaminių, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas arba importuotojas (gamintojo atsakomybės principas). Lietuvoje gamintojo atsakomybės principas taikomas pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, alyvų, baterijų ir akumuliatorių bei kitų apmokestinamųjų gaminių (pvz., naudotų padangų) atliekų tvarkymui. Šių atliekų tvarkymas pagal gamintojo atsakomybės principą turėtų būti dengiamas šių gaminių gamintojų / importuotojų ir neįskaitomas į tarifą už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą (naudotų padangų – dalinai).

2013 m. sausio 1 d. įsigaliojo *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatai, kad savivaldybės (arba savivaldybių įsteigti juridiniai asmenys, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą), organizuodamos komunalinių atliekų sraute susidarančių elektros ir elektroninės įrangos ir pakuočių atliekų tvarkymą, privalo su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis sudaryti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo sutartis. Pasirašius šias sutartis, elektros ir elektroninės įrangos ir pakuočių atliekų gamintojai ir importuotojai privalo apmokėti šių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, tvarkymo išlaidas.

Širvintų rajono savivaldybės pasirašytos sutartys su gamintojais ir importuotojais bei jų įsteigtomis organizacijomis (komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių elektros ir elektroninės įrangos bei baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo sistemų diegimo sutartys (VŠĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“ ir Asociacija „EEPA“), bendradarbiavimo sutartys dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, vežimo ir paruošimo naudoti organizavimo (VŠĮ „Žalioji taškas“, VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“ bei VŠĮ „Gamtos ateitis“)) plačiau aptartos 2.2 skyriuje.

2.3.2. Komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudos

„Sąnaudų susigrąžinimo“ principas nustato, kad mokėjimai už komunalinių atliekų tvarkymą turi padengti visas tiesiogines ir netiesiogines atliekų tvarkymo sąnaudas. Tuo būdu tarifo dydžiai nustatomi tokie, kad gautos pajamos padengtų sistemos administravimo, eksploatavimo, komunalinių atliekų surinkimo, transportavimo ir šalinimo, infrastruktūros plėtros, atliekų šalinimo įrenginių uždarymo ir priežiūros po uždarymo, visuomenės informavimo ir kitas su komunalinių atliekų tvarkymu susijusias išlaidas. Bendrieji komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodaros reikalavimai, nustatyti vadovaujantis solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo principais ir „teršėjas moka“ principu, yra apibrėžti *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme*.

Vilniaus apskrities komunalinių atliekų tvarkymo regione komunalinių atliekų šalinimo sąvartyne sąnaudos savivaldybėms paskirstomos vadovaujantis „solidarumo“ principu. Atsižvelgiant į tai, kad atskirų regiono savivaldybių atliekų transportavimo iki Vilniaus apskrities regioninio

komunalinių atliekų sąvartyno sąnaudos skiriasi, atliekų šalinimo sąvartyne mokestis (vad. „vartų mokestis“) diferencijuojamas tokiu būdu, kad bendra vienos tonos komunalinių atliekų sutvarkymo (įskaitant transportavimą iki sąvartyno ir šalinimą sąvartyne) kaina visose Vilniaus regiono savivaldybėse būtų vienoda. Todėl visos Vilniaus regiono savivaldybės moka skirtingą sąvartyno „vartų mokestį“.

2013 m. mišrių komunalinių atliekų šalinimo sąvartyne kaina („vartų mokestis“) Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje surinktomis atliekomis sudarė 17,93 EUR/toną (61,90 Lt/toną) be PVM. VAATC visuotiniame akcininkų susirinkime 2013 m. gruodžio 19 d. patvirtinus naujus šalinimo Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne mokesčio dydžius, „vartų mokestis“ Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje surinktomis atliekomis išaugo iki 30,32 EUR/toną (104,69 Lt/toną) be PVM.

Bendrose 2013–2014 m. Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudose didžiausią dalį – apie 50% – sudarė komunalinių atliekų surinkimo ir transportavimo kaštai, apie 30 proc. – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo kaštai, apie 20 proc. – komunalinių atliekų šalinimo kaštai.

Lentelė 2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos eksploatacinių kaštų (vienai tonai komunalinių atliekų) sudedamosios dalys (2013–2014 m.).

Eksploataciniai kaštai	Tenkanti dalis, %	
	2013	2014
Surinkimo ir transportavimo	50	50
Šalinimo	20	20
Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo	30	30
Iš viso:	100	100

Šaltinis: Savivaldybės ataskaitos AAA už 2013–2014 m.

2.3.3. Investicinių projektų įgyvendinimas ir finansavimas

Vilniaus apskrities regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos infrastruktūros kūrimas pradėtas 2002 m. įgyvendinant ISPA projektą „Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas“. Bendra projekto vertė – 25,01 mln. EUR (86,35 mln. Lt). Projektas finansuotas iš trijų šaltinių: 42 proc. (10,59 mln. EUR, t.y. 36,56 mln. Lt) sudarė Europos Sąjungos ISPA teikiamos lėšos, 28 proc. (6,84 mln. EUR, t.y. 23,61 mln. Lt) – valstybės investicijos, 30 proc. (7,58 mln. EUR, t.y. 26,18 mln. Lt) projekto išlaidų dalį dengė VAATC, šiuo tikslu paėmęs banko paskolą. Įgyvendinant šį projektą 2004–2012 m. buvo įrengtas naujas Vilniaus apskrities regioninis komunalinių atliekų sąvartynas Kazokiškių k., Elektrėnų sav., uždaryti ir rekultivuoti 125 įvairaus dydžio šiukšlynai ir sąvartynai (įsk. Kariotiškių sąvartyną), įrengta didelių gabaritų surinkimo aikštelė Lentvaryje.

2010 m. lapkričio 26 d. tarp VAATC ir Aplinkos projektų valdymo agentūros (toliau – APVA) buvo pasirašyta projekto „Vilniaus apskrities senų sąvartynų uždarymas, kompostavimo aikštelių įrengimas, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių įrengimas“ finansavimo ir administravimo sutartis. Projektas vykdytas įgyvendinant 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų

programos 3 prioriteto „*Aplinka ir darnus vystymasis*“ priemonę VP3–3.2–AM–01–V „*Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas*“. Įgyvendinant projektą Vilniaus apskrities savivaldybėse iš viso buvo uždaryti ir rekultivuoti 13 senų sąvartynų, įrengtos 6 kompostavimo aikštelės ir 17 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių. Bendras planuotas lėšų poreikis – 18,02 mln. EUR (62,25 mln. Lt) (be PVM), iš kurių Europos Sąjungos Sanglaudos fondo lėšų dalis – 15,32 mln. EUR (52,91 mln. Lt), valstybės biudžeto lėšų dalis – 1,6 mln. EUR (5,53 mln. Lt), savivaldybių ir VAATC lėšų dalis – 1,1 mln. EUR (3,81 mln. Lt). Patikslintas lėšų poreikis, įvykdžius viešųjų pirkimų procedūras, – 8,3 mln. EUR (28,65 mln. Lt) (be PVM). Projekto pabaiga 2015 m. rugsėjo mėn.

2010 m. gruodžio 27 d. tarp VAATC ir APVA buvo pasirašyta projekto „*Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra*“ finansavimo ir administravimo sutartis. Projektas vykdomas įgyvendinant 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos 3 prioriteto „*Aplinka ir darnus vystymasis*“ priemonę VP3–3.2–AM–01–V „*Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas*“. Bendra projekto vertė – 37,87 mln. EUR (130,76 mln. Lt) (be PVM), iš jų Europos Sąjungos Sanglaudos fondo lėšų dalis – 29,33 mln. EUR (101,27 mln. Lt), likusi dalis – 8,54 mln. EUR (29,50 mln. Lt) – VAATC lėšos. VAATC lėšų dalis dengiama paskolos lėšomis, paskolos palūkanas moka Vilniaus apskrities savivaldybės, proporcingai turimų akcijų skaičiui. Įgyvendinus projektą, Vilniaus apskrityje atliekų tvarkymo sistemos modelis bus pertvarkytas tokiu būdu, kad būtų užtikrintas maksimalus atliekų atskyrimas jų susidarymo vietoje, rūšiavimas mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose, atskirtas biologiškai skaidžias atliekas apdorojant biodžiovinimo būdu, atskirtas antrines žaliavas nukreipiant perdirbimui, o po rūšiavimo likusias, tolimesniam perdirbimui netinkamas, tačiau energetinę vertę turinčias atliekas panaudojant energijos gamybai. Apdorojamų mišrių komunalinių atliekų kiekiams sumažinti pirmiausia kiek įmanoma daugiau atliekų turės būti atskirta jų susidarymo vietoje, plečiant esamą pirminio rūšiavimo sistemą, o taip pat taikant kitas įgyvendinamo projekto apimtyje numatytas priemones (kaip pvz., individualiam kompostavimui skatinti dalinant gyventojams specialias kompostavimo dėžes). Įgyvendinus projektą, neapdorotų mišrių komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne bus visiškai sustabdytas.

2.4 Širvintų rajono savivaldybės statistiniai ir atliekų tvarkymo duomenys

2.4.1. Gyventojų skaičius ir būstai

Gyventojai ir namų ūkiai. Didžiausias komunalinių atliekų kiekis susidaro buityje, t. y. pas gyventojus, namų ūkiuose. Komunalinių atliekų kiekis ir sudėtis priklauso nuo daugelio veiksnių: namų ūkio dydžio, gyventojų skaičiaus, jų gyvenamosios vietos (daugiabutis ar individualus namas, miestas ar kaimas), vartojimo (pajamų) ir t.t.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis ir palyginus 2001 m. ir 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenis, gyventojų skaičius Širvintų rajono savivaldybėje

sumažėjo 13 proc.¹ Šis mažėjimas paaiškinamas mažėjančio natūralaus gyventojų prieaugio tendencija ir gyventojų vidaus bei tarptautine migracija.

Savivaldybės ataskaitų AAA už 2013–2014 m. duomenimis, Širvintų rajono savivaldybėje 2013 m. gyvenamąją vietą deklaravo 17.872 gyventojai (Lentelė 3), iš kurių apie 35 proc. gyvenamąją vietą deklaravo Širvintų mieste ir apie 65 proc. gyventojų – kitose vietovėse. 2014 m. buvo registruotas nežymus gyventojų sumažėjimas. Mieste ir kitose vietovėse gyvenančių gyventojų santykis liko toks pat kaip ir 2013 m.

Lentelė 3. Gyventojų skaičius pagal deklaruotą gyvenamąją vietą Širvintų rajono savivaldybėje (2013–2014 m.).

Metai	Gyventojų skaičius, vnt.		
	Širvintų miestas	Kitos vietovės	Iš viso
2013	6 340	11 532	17 872
2014	6 271	11 436	17 707

Šaltinis: Savivaldybės ataskaitos AAA už 2013–2014 m.

Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenimis 2014 m. pradžioje Širvintų rajono savivaldybėje buvo 5.276 vieno ir dviejų butų gyvenamieji namai bei 179 daugiabučiai gyvenamieji namai (Lentelė 4).

Lentelė 4. Gyvenamieji namai Širvintų rajono savivaldybėje (2014–2015 m. sausio 1 d.).

Metai	Nekilnojamo turto registre registruoti gyvenamieji namai						
	Daugiabučiai gyvenamieji namai			Vieno ir dviejų butų gyvenamieji namai			Iš viso namų
	Miestas*	Kaimas	Iš viso	Miestas*	Kaimas	Iš viso	
2014	103	76	179	502	4 774	5 276	5 455
2015	103	76	179	505	4 822	5 327	5.506

* Širvintos

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, VĮ Registrų centras. „Lietuvos Respublikos nekilnojamo turto registre registruotų statinių apskaitos duomenys 2014 m. sausio 1 d. ir 2015 m. sausio 1 d.“

Statistikos departamento duomenys apie 2013–2014 m. Širvintų rajono savivaldybėje esančius butus pateikti Lentelė 5. Kaip matome, Širvintų rajono savivaldybėje dauguma butų yra kaimo vietovėse (apie 66 proc.) ir nagrinėjamu periodu buvo stebimas nežymus jų augimas.

¹ Remiantis 2001 m. visuotinio surašymo duomenimis, Širvintų rajono savivaldybėje gyveno 20.207 gyventojai (mieste – 7.273, kaime – 12.934). Remiantis 2011 m. visuotinio surašymo duomenimis, Širvintų rajono savivaldybėje gyveno 17.571 gyventojas (mieste – 6.415, kaime – 11.156).

Lentelė 5. Butų skaičius ir pasiskirstymas Širvintų rajono daugiabučiuose ir individualiuose namuose (metų pabaigoje).

Metai	Daugiabučių gyvenamųjų namų butai, vnt.			Vieno ir dviejų butų gyvenamųjų namų butai, vnt.			Iš viso butų
	Miestas	Kaimas	Iš viso	Miestas	Kaimas	Iš viso	
2013	2 181	530	2 711	509	4 771	5 280	7 991
2014	2 181	530	2 711	512	4 822	5 334	8.045

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2015 m.

Remiantis 2011 m. visuotinio surašymo duomenimis Širvintų rajono savivaldybėje buvo 7.249 namų ūkiai (Lentelė 6). Vidutinis namų ūkis Širvintų rajono savivaldybėje – 2,41 asmens.

Lentelė 6. Širvintų rajono savivaldybėje esantys namų ūkiai pagal asmenų skaičių ir vidutinį namų ūkio dydį.

Asmenų skaičius namų ūkyje					Iš viso	Vidutinis namų ūkio dydis
1	2	3	4	5+		
2 291	2 024	1 365	1 031	538	7 249	2,41

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas. „Namų ūkiai pagal asmenų skaičių ir vidutinį namų ūkio dydį savivaldybėse“. 2011 m. surašymo duomenys.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, vidutinės disponuojamos piniginės pajamos vienam namų ūkiui per mėnesį 2013 m. Vilniaus apskrityje sudarė apie 796 EUR (2.749 Lt). Lyginant su Lietuvos Respublikos vidutinėmis disponuojamomis piniginėmis pajamomis per mėnesį (731 EUR vienam namų ūkiui, t.y 2.525 Lt), matome, kad Vilniaus apskrities gyventojų pajamos yra didesnės už Lietuvos Respublikos vidurkį, todėl tikėtina, kad šio regiono gyventojų vartojimas taip pat yra didesnis, kas sąlygoja ir didesnę susidarantių komunalinių atliekų kiekį.

Ūkio subjektai. Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2015 m. pradžioje savivaldybėje buvo įregistruoti 259 veikiančios ūkio subjektai.

2.4.2. Komunalinių atliekų turėtojų (gyventojų ir įmonių) aptarnavimas

Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo visuotinumą didinimas 2007–2013 m. laikotarpiu buvo vertinamas kaip viena svarbiausių *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytų užduočių, vystant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas Lietuvos savivaldybėse. Šiuo tikslu, diegiant įvairias atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemos plėtros priemones, paslaugos teikimo lygis savivaldybėse sparčiai augo.

Lyginant su 2005 m. situacija, kai mišrių komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo teikiama 73 % miesto gyventojų ir 6 % kitų gyvenviečių gyventojams, t. y. apie 12 tūkstančių gyventojų ši paslauga nebuvo teikiama, 2013–2014 m. paslaugos prieinamumas ženkliai išaugo. 2013–2014 m. duomenimis atliekų surinkimo paslauga buvo teikiama beveik 100 proc. Širvintų miesto gyventojų ir vidutiniškai 86 proc. kitų savivaldybės vietovių gyventojų (Lentelė 7).

Vertinant Lietuvos statistikos departamento duomenis apie įregistruotus veikiančius ūkio subjektus (2014 m. – 272 vnt.) bei UAB „Ecoservice“ pateiktus duomenis apie juridinių asmenų aptarnavimą, nustatyta, kad komunalinių atliekų surinkimo paslauga teikiama 92 proc. savivaldybės teritorijoje veikiančių juridinių asmenų.

Lentelė 7. Komunalinių atliekų surinkimo paslaugos visuotinumą laipsnis Širvintų rajono savivaldybėje.

	Širvintų miestas		Kitos savivaldybės vietovės		Bendrai	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Gyventojų skaičius pagal deklaruojamą gyvenamąją vietą, vnt.	6 271	6 150	11 436	11 308	17 707	17 458
Gyventojų, kuriems teikiama paslauga, skaičius, vnt.	6 258	6 145	9 875	9 799	16 133	15 944
Paslaugos teikimo lygis, proc.	100%	100%	86%	86%	91%	91%
Ūkio subjektai (juridiniai asmenys)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	92 %

Šaltinis: Savivaldybės ataskaitos AAA už 2013–2014 m.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta atliekų tvarkymo užduotis – užtikrinti visuotinumą principą, teikiant viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų), kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus.

Remiantis aukščiau pateikta informacija, Širvintų rajono savivaldybėje užduotis neįgyvendinta, nes ši paslauga teikiama apie 91 proc. savivaldybės teritorijos gyventojų ir apie 92 proc. juridinių asmenų.

2.4.3. Susidariusių ir surinktų komunalinių atliekų kiekių ir sudėtis

2013 m. ir 2014 m. Širvintų rajono savivaldybėje iš gyventojų ir juridinių asmenų buvo surinkta apie 3,5 tūkst. tonų komunalinių atliekų, iš kurių mišrios komunalinės atliekos sudarė apie 3,1 tūkst. tonų (89 proc.), o atskirai surinktos kitos komunalinės atliekos – 400 tonų (11 proc.) (Lentelė 8). Vertinama, kad 2014 m. Širvintų rajono savivaldybėje vidutiniškai susidarė ir buvo surinkta apie 195 kg komunalinių atliekų vienam gyventojui arba 428 kg vienam namų ūkiui (būstui) per metus.

Lentelė 8. Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų kiekiai ir sudėtis (2014 m.).

Eil. Nr.	Atliekos	Bendras susidarymas					
		Atskirai surinktos KA*, tonos	Proc. bendro KA kiekio	MKA*, tonos	Proc. MKA kiekio	Bendras KA kiekis, tonos	Bendra KA sudėtis
1.	Zaliosios atliekos	8	0,2%	137	4,5%	144	4,2%
2.	Medienos atliekos	0	0,0%	134	4,4%	134	3,9%
3.	Kitos biologinės atliekos	0	0,0%	627	20,5%	627	18,2%
4.	Plastikų atliekos	73	2,1%	561	18,3%	634	18,4%
5.	Popieriaus/kartono atliekos	94	2,7%	427	13,9%	521	15,1%
6.	Stiklo atliekos	112	3,3%	365	11,9%	477	13,8%
7.	Metalo laužas	0	0,0%	148	4,8%	148	4,3%
8.	Naudotos padangos	26	0,8%	0	0,0%	26	0,8%
9.	Elektros ir elektrorinės įrangos atliekos	8	0,2%	53	1,7%	61	1,8%
10.	Pavojingos atliekos	0	0,0%	21	0,7%	21	0,6%
11.	Statybinės ir griovimo (inertinės) atliekos	0	0,0%	199	6,5%	199	5,8%
12.	Kitos atliekos	62	1,8%	392	12,8%	454	13,2%
13.	Iš viso komunalinių atliekų:	383	11,1%	3 065	100,0%	3 447	100,0%
13.1.	Iš viso antrinių žaliavų ir pakuočių	280	8,1%	1 501	49,0%	1 781	51,7%
13.2.	Iš viso biologiškai skaidžių atliekų**	102	2,9%	1 325	43,2%	1 427	41,4%

Pastabos: * KA – komunalinės atliekos, MKA – mišrios komunalinės atliekos; ** Biologiškai skaidžios atliekos – tai biologinės (maisto ir žaliosios) atliekos ir popieriaus/kartono atliekos.

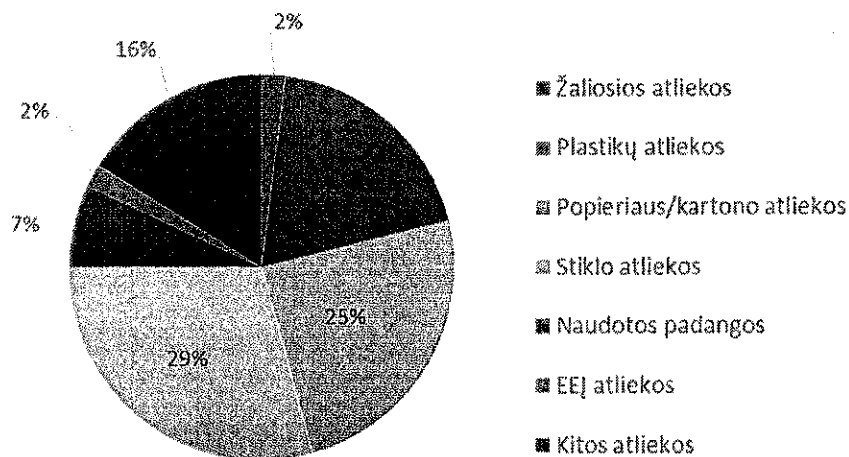
Šaltinis: Savivaldybės ataskaita AAA už 2014 m.

Kaip matoma iš Lentelė 8 pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos bendrame susidariusių komunalinių atliekų sraute sudaro apie 49 proc., kurių apie 8 proc. dalis surenkama atskirai, o likę 92 proc. – kartu su mišrių komunalinių atliekų srautu. 2015 m. pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos pradėtos surinkinėti individualiais konteneriais iš individualių valdų, plačiau apie tai aprašyta 2.5 skyriuje. Biologiškai skaidžios atliekos sudaro apie 43 proc. bendrame susidariusių komunalinių atliekų sraute, iš kurių apie 3 proc. dalis surenkama atskirai, o likę – kartu su mišrių komunalinių atliekų srautu.

2014 m. atskirai surinktų atliekų sudėtis pavaizduota Pav. 3. Didžiausią kiekį atskirai surinktų atliekų sudarė stiklo atliekos (apie 29 proc.), popieriaus ir kartono atliekos (25 proc.) bei plastikų atliekos (19 proc.).

Komunalinių atliekų surinkimo sistemos pobūdį lemia teritorijos gyventojų tankumas, geografija, išplanavimas ir ekonominė veikla. Didžiojoje savivaldybės dalyje paplitusi konteinerinė komunalinių atliekų surinkimo sistema. Komunalines atliekas įvairios talpos konteneriais renka savivaldybę aptarnaujanti atliekų surinkimo įmonė (operatorius). Papildomai komunalinės atliekos

yra surenkamos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje (aikštelė atliekų surinkimo veiklą pradėjo vykdyti nuo 2015 m. pradžios) ir kitomis priemonėmis (pvz., papildančios sistemos).

Pav. 3. Atskirai surinktų komunalinių atliekų sudėtis (2014 m.)

Lentelė 9. Komunalinių atliekų surinkimas atskiromis srautų surinkimo priemonėmis (2014 m.).

Parametras	Kiekis, surinktas konteneriuose	Kiekis, surinktas didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje*	Kiekis, surinktas apvažiujant atliekų turėtojus (mašai, betaris surinkimas)	Kiekis, surinktas kitomis priemonėmis (papildančios sistemos, kita)	Iš viso
tonos/metus	3 344,64	0	95,32	7,58	3 447,64
%	97,0	0	2,8	0,2	100

Pastaba: * – Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje Šniponių k., Širvintų raj. atliekos pradėtos priiminti tik nuo 2015 m. pradžios.

Šaltinis: Savivaldybės ataskaita AAA už 2014 m.

Vertinama, kad 2014 m. Širvintų rajono savivaldybės gyventojams išdalintose namudinio kompostavimo dėžėse (1.563 vnt.) buvo galima sukompostuoti 86 tonas žaliųjų atliekų, kurios nepateko į mišrių komunalinių atliekų kontenerius, t. y. nepateko į komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemą. Detalesnė informacija apie namudinį kompostavimą pateikta 2.6.1 poskyryje.

Sąvartyne šalinamų atliekų sudėties tyrimų rezultatai. Nuo 2012 m., vadovaujantis 2011 m. rugpjūčio 31 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-661 „Dėl regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Vilniaus apskrities nepavojingų atliekų sąvartyne pradėti vykdyti sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo darbai – atliekų monitoringas. Atliekų sudėties tyrimai

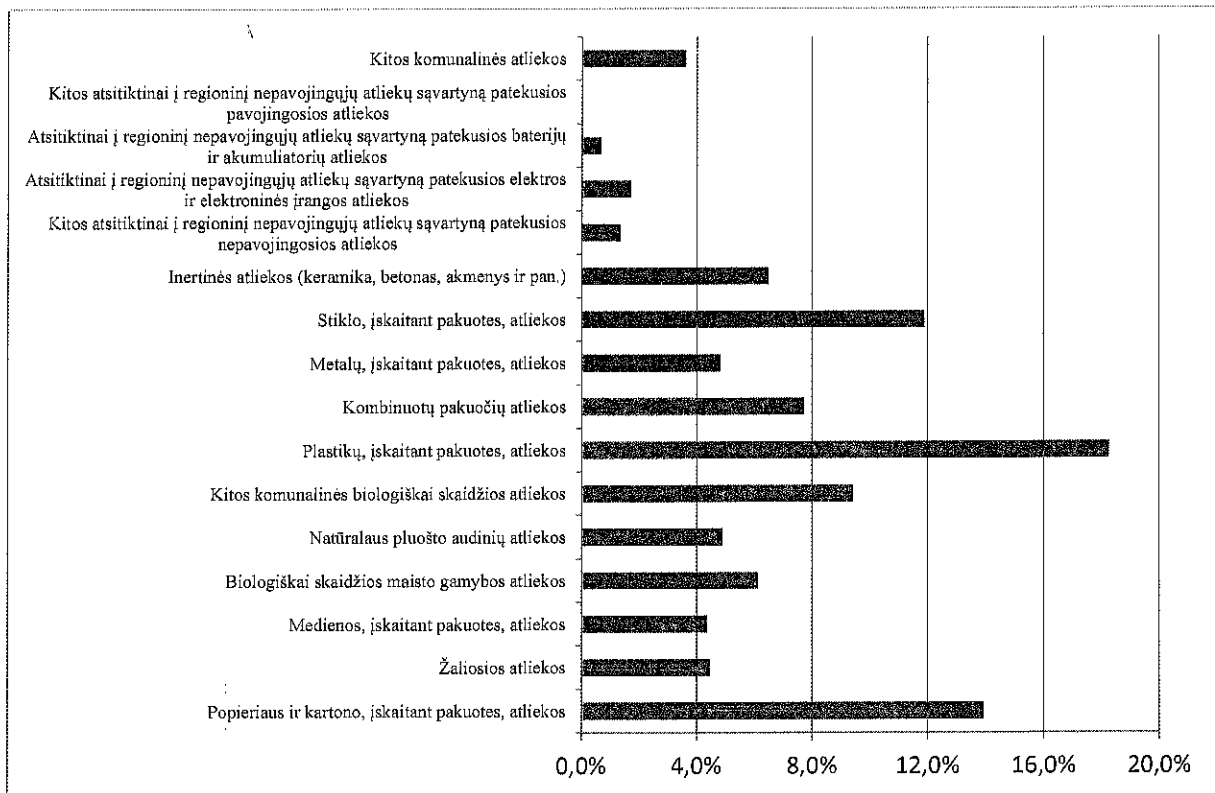
vykdyti 2012–2013 m. Numatyta mišrių komunalinių atliekų sudėtį tirti 2016, 2018 ir 2020 m. 4 kartus per metus.

Remiantis 2013 m. atliktų sudėties tyrimų rezultatais (Lentelė 10 ir Pav. 4), šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėtyje biologiškai skaidžios atliekos iš viso sudaro apie 43,2 proc.

Lentelė 10. Širvintų rajono savivaldybės Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo duomenys (2013 m.).

Eil. Nr.	Atskirtos komunalinių atliekų rūšys	Komunalinių atliekų kiekis 2013 m., proc.				Vidurkis
		Pavasario laikotarpis	Vasaros laikotarpis	Rudens laikotarpis	Ziemos laikotarpis	
1.	Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	18.49	9.71	12.10	15.44	13.9%
2.	Žaliosios atliekos	0.00	8.40	6.10	3.36	4.5%
3.	Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	4.48	7.20	3.11	2.68	4.4%
4.	Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	5.60	6.00	7.27	5.70	6.1%
5.	Natūralaus pluošto audinių atliekos	6.16	4.13	5.30	4.03	4.9%
6.	Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	7.56	6.48	13.91	9.73	9.4%
7.	Visos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	42.29	41.92	47.79	40.94	43.2%
8.	Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	25.77	12.18	16.10	19.13	18.3%
9.	Kombinuotų pakuočių atliekos	8.68	11.94	4.29	6.04	7.7%
10.	Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos	0.00	11.74	3.21	4.36	4.8%
11.	Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	6.16	11.02	14.01	16.44	11.9%
12.	Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.)	8.68	7.84	5.40	4.03	6.5%
13.	Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios nepavojingosios atliekos	5.60	0.00	0.00	0.00	1.4%
14.	Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios elektros ir elektroninės įrangos atliekos	0.00	3.34	2.30	1.34	1.7%
15.	Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios baterijų ir akumuliatorių atliekos	2.80	0.00	0.00	0.00	0.7%
16.	Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios pavojingosios atliekos	0.00	0.00	0.00	0.00	0.0%
17.	Kitos komunalinės atliekos	0.00	0.00	6.89	7.72	3.7%
18.	Visas tirtas mišrių komunalinių atliekų kiekis	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Šaltinis: VAATC, 2014 m. „Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ataskaita“.

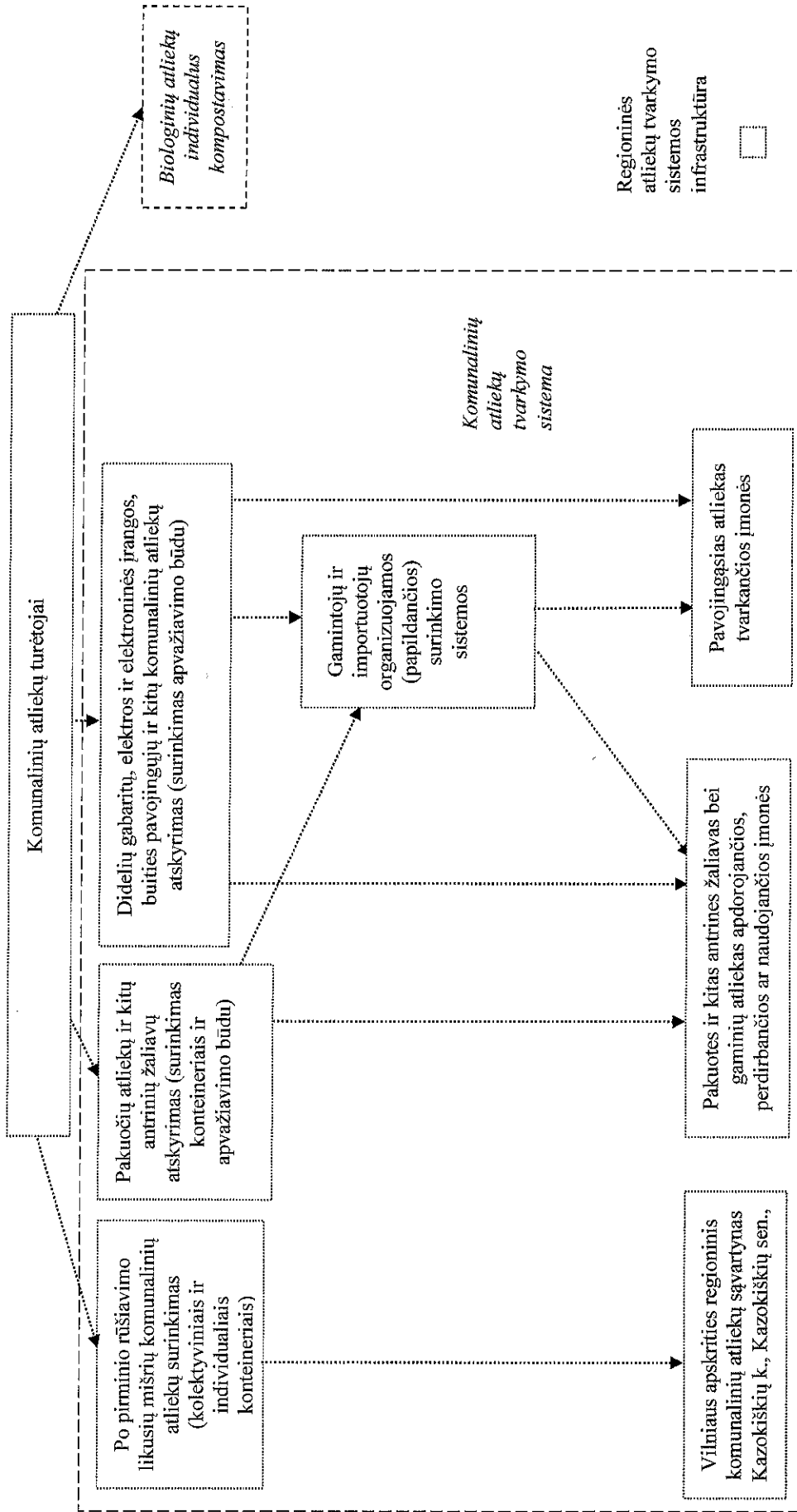
Pav. 4. Širvintų rajono savivaldybės Vilniaus regiono nepavojingų atliekų sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėtis (2013 m.)

Šaltinis: VAATC, 2014 m. „Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ataskaita“.

Širvintų rajono savivaldybėje į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papuola ne tik gyventojų komunalinės atliekos, bet ir kitos savivaldybėje susidaranti atliekos (pvz., įmonių mišrios komunalinės atliekos, gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekos, bešeimininkės atliekos).

Remiantis savivaldybės ataskaitomis AAA už 2013–2014 m., 2013 m. buvo surinkta 16,26 tonų, o 2014 m. – 26,36 tonų bešeimininkių komunalinių atliekų.

Esama komunalinių atliekų tvarkymo srautų Širvintų rajono savivaldybėje schema pateikta Pav. 5.

Pav. 5. Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo srutai (2013–2014 m.)

2.4.4. Sutvarkytų komunalinių atliekų kiekiai

Remiantis Savivaldybės ataskaita AAA už 2014 m., į Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų surinkimo sistemą 2014 m. pateko apie 3,5 tūkst. tonų komunalinių atliekų, iš kurių apie 0,38 tūkst. tonų buvo perdirbta/panaudota ir daugiau nei 3 tūkst. tonų pašalinta sąvartyne. Dauguma atskirai surinktų komunalinių atliekų buvo perduotos šių atliekų tvarkytojams perdirbimui ar kitokiam naudojimui.

Vis dėlto, dėl nepakankamos rūšiuojamojo surinkimo plėtros ir kitų priemonių, Širvintų rajono savivaldybėje komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne išliko pagrindiniu atliekų tvarkymo būdu (2014 m. buvo pašalinta apie 173 kg komunalinių atliekų vienam savivaldybės gyventojui), ko pasekoje prarandami dideli kiekiai medžiaginių ir energetinių išteklių (Lentelė 11).

Lentelė 11. Komunalinių atliekų, bendrai surinktų Širvintų rajono savivaldybėje, sutvarkymas (2014 m.).

		Atliekų kiekis		
		tonos/metus	proc	kg/gyventojui/metus
1.	Perdirbtas/panaudotas komunalinių atliekų kiekis	383	11	22
2.	Pašalintas komunalinių atliekų kiekis	3 065	89	173
3.	Surinktas ir sutvarkytas komunalinių atliekų kiekis	3 447	100	195

Šaltinis: Savivaldybės ataskaita AAA už 2014 m.

Remiantis Atlieku tvarkytojų valstybės registro duomenimis (2015 m. lapkričio mėn.) Širvintų rajono savivaldybėje leidimus veiklai (teisę verstis atliekų tvarkymo veikla) turėjo 7 komunalines atliekas surenkančios, vežančios, naudojančios ar šalinančios įmonės (sąrašas pateiktas šio Plano 1 priede).

Detalesnė informacija apie Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų susidarymą, surinkimą ir tvarkymą pateikta tolimesniuose 2.5–2.8 skyriuose.

2.5 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimas ir tvarkymas

Kaip nustatyta *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane*, visiems komunalinių atliekų turėtojams turi būti užtikrinamos antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalo) rūšiavimo galimybės ir priemonės. Plane nustatyta, kad savivaldybės turi parengti ir (ar) patvirtinti antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti. Plano rengimo metu antrinių žaliavų surinkimo konteinerių išdėstymo schema buvo rengimo stadijoje ir jos patvirtinimas numatytas 2016 m.

Širvintų rajono savivaldybėje pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos renkamos konteineriais. Labiausiai savivaldybės teritorijoje paplitęs pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo būdas – surinkimas kolektyviniais specialiais stiklo, popieriaus ir kartono, plastiko bei metalo atliekų surinkimui skirtais konteineriais. 2013–2014 m. pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimui buvo naudojami 173 vnt. kolektyvinių konteinerių (59 vnt. – stiklui, 51 vnt. – popieriui ir kartonui, 63 vnt. – plastikui ir kitoms antrinėms žaliavoms). Daugumą šių atliekų surinkimo konteinerių (148

vnt.) Širvintų rajono savivaldybė įsigijo Aplinkos ministerijos administruojamos *Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos* lėšomis, likusius konteinerius (25 vnt.) savo lėšomis nupirko UAB „Ecoservice“.

Vykdamas *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytas užduotis, Širvintų rajono savivaldybės gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengiama ne mažiau kaip po vieną pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose. Remiantis savivaldybės administracijos duomenimis (Lentelė 12), 2013 m. pabaigoje Širvintų rajono savivaldybės daugiabučių namų rajonuose, individualių namų kvartaluose ir viešose erdvėse buvo 59 vnt. pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių pastatymo vietų, kurių tarpe – 17 įrengtų konteinerių aikštelių. Kadangi viena pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių pastatymo vieta/aikštelė tenka 300 savivaldybės gyventojų, vadinasi *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatyta užduotis yra įvykdyta.

Lentelė 12. Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių pastatymo vietos/aikštelės Širvintų rajono savivaldybėje (2013–2014 m.).

Metai	Antrinių žaliavų konteinerių pastatymo vietų skaičius daugiabučių ir individualių namų rajonuose bei viešose erdvėse, vnt.	Gyventojų skaičius	Gyventojai, kuriems tenka viena aikštelė	Sodų bendrijų skaičius, vnt.	Antrinių žaliavų konteinerių pastatymo vietos sodų bendrijose, vnt.	Garažų bendrijų skaičius, vnt.	Antrinių žaliavų konteinerių pastatymo vietos garažų bendrijose, vnt.
2013	59	17 872	303	5	1	11	0
2014	59	17 707	300	5	1	11	0

Šaltinis: Savivaldybės ataskaitos AAA už 2013–2014 m.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytas reikalavimas sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos. Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteineriai turi būti statomi šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose. Širvintų rajono savivaldybėje yra 5 sodų bendrijos ir 11 garažų bendrijų, iš kurių didžioji dalis neturi reikiamų aikštelių (ar konteinerių pastatymo vietų), vadinasi nustatytas reikalavimas nėra vykdomas pilna apimtimi.

Širvintų rajono savivaldybėje kaip ir daugumoje Lietuvos savivaldybių pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos pradėtos rinkti individualiomis priemonėmis. Šiuo tikslu 2012 m. Širvintų miesto, Širvintų kaimo bei Kabaldos individualių namų gyventojams buvo pradėti dalinti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo maišai. 2013–2014 m. šiomis individualiomis priemonėmis buvo surinkta apie 12.000 vnt. tokių maišų.

Remiantis Savivaldybės ataskaita AAA už 2013 m., antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelėse bei individualiomis priemonėmis buvo surinkta apie 275 tonos atliekų (iš jų 99 tonos stiklo, 76 tonos plastikų ir 100 tonų popieriaus ir kartono atliekų), 2014 m. – apie 280 tonų atliekų (iš jų 112 tonų stiklo, 73 tonos plastikų ir 94 tonos popieriaus ir kartono atliekų).

Palyginti su tais kiekiais, kuriuos būtų galima atskirti iš komunalinių atliekų srauto (Lentelė 8), atskirai surenkama labai nedaug pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų (apie 8 proc. nuo viso antrinių žaliavų kiekio esančio komunalinių atliekų sraute).

2014 m. LAAIF Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšomis finansavo Širvintų rajono savivaldybės projektą „Pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo iš individualių namų valdų priemonių (individualaus naudojimo konteinerių) įsigijimas“, kurio apimtyje savivaldybė įsigijo 4.000 vnt. pakuočių atliekų rūšiavimo konteinerių komplektų. Šiais rūšiavimo konteineriais (120 l talpos stiklo atliekoms ir 240 l talpos kitų pakuočių atliekoms) 2015 m. aprūpintos savivaldybės individualios valdos, kurioms teikiama ir mišrių komunalinių atliekų surinkimo paslauga. Šios priemonės įgyvendinimas turėtų padidinti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo apimtį.

Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteineriai tuštinami pagal su Širvintų rajono savivaldybe suderintą konteinerių aptarnavimo grafiką (Lentelė 13).

Lentelė 13. Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių ištuštinimo dažnis Širvintų rajono savivaldybėje.

Konteineriai	Minimalus aptarnavimo dažnis
Kolektyvinio naudojimo konteineriai	Stiklo – kas 4 savaitės; popieriaus ir plastikų konteineriai – kas 2 savaitės
Individualiose namų valdose esantys konteineriai	Stiklo – kas 3 mėnesiai; kitų pakuočių – kas mėnesį

Šaltinis: UAB „Ecoservice“ duomenys.

2.6 Biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas yra vienas iš svarbiausių komunalinių atliekų tvarkymo uždavinių, nes organinių medžiagų skilimo produktai labai neigiamai veikia aplinką, didina šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekius. Biologiškai skaidžias atliekas sudaro žaliosios, maisto, popieriaus ir kartono, tekstilės bei kitos biologiškai yrančios atliekos. Toliau šiame skyriuje pateikiama biologinių atliekų² tvarkymo informacija (popieriaus ir kartono atliekų tvarkymas aprašytas 2.5 skyriuje).

2.6.1. Biologinių atliekų namudinis kompostavimas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, apie 70 proc. nuo bendro savivaldybės teritorijoje esančių būstų skaičiaus sudaro individualios valdos vieno ir dviejų butų namuose. Šiose teritorijose

² Biologinės atliekos – biologiškai skaidžios sodų ir parkų atliekos (šakos, lapai, žolė), namų ūkių, restoranų, viešojo maitinimo, mažmeninės prekybos įstaigų maisto ir virtuvės atliekos ir panašios atliekos iš maisto perdirbimo įmonių. Joms nepriskiriamos miškų ar žemės ūkio atliekos, nuotekų dumblas, natūralių audinių, popieriaus ir kartono, medienos atliekos (remiantis *Atliekų tvarkymo taisyklėmis*).

yra geros sąlygos namudiniam kompostavimui, kas leidžia mažinti nerūšiuotų atliekų kiekius, stabilizuoti įmokos už komunalinių atliekų kiekį kilimą, tausoti aplinką ir visuomenės sveikatą. Tuo tarpu miestuose individualių namų gyventojų galimybės kompostuoti dėl mažų sklypų ir arti esančių pastatų dažnai yra ribotos. Remiantis Europoje taikomomis metodikomis, vertinama, kad namų ūkiuose iki 500 m² ploto sukompostuojamų atliekų kiekis gali siekti apie 170 kg/m., namų ūkiuose virš 500 m² ploto – apie 250 kg/m.

Igyvendinamo Europos Sąjungos finansuojamo projekto „*Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra*“ apimtyse VAATC 2014 m. įsigijo ir regiono gyventojams dalina 51.000 vnt. 800 l talpos kompostavimo dėžių, iš kurių 2.048 vnt. skirti Širvintų rajono savivaldybės gyventojams. 2014 m. Širvintų rajono savivaldybės individualių namų valdų gyventojams buvo išdalinta 1.563 vnt. kompostavimo dėžių, kurių dėka buvo sudarytos galimybės 2014 m. namų ūkiuose sutvarkyti (sukompostuoti) apie 86 tonas biologiškai skaidžių atliekų. Šiose dėžėse gali būti kompostuojamos organinės virtuvės atliekos (vaisių ir daržovių atliekos, arbatžolės, kavos tirsčiai, gerai susmulkinti kiaušinių lukštai ir kt.) bei sodo atliekos (sausieji lapai, gėlės, nupjauta žolė, smulkios šakos, seni šiaudai, šienas, piktžolės, velėna, medinės sodo atliekos ir kt.), tuo būdu individualiai pasigaminant natūralių trąšų – komposto.

Preliminariai vertinama, kad Širvintų rajono savivaldybės gyventojams skirtose kompostavimo dėžėse (2.048 vnt.) kasmet bendrai bus galima sukompostuoti apie 225 tonas biologinių atliekų. Toks kiekis biologinių atliekų turėtų kasmet nepatekti į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą. Be to, Širvintų rajono savivaldybės gyventojai taip pat skatinami kompostuoti namuose susidarancias biologines atliekas savos gamybos ar individualiai įsigyjamomis priemonėmis, tačiau dėl duomenų trūkumo šių priemonių poveikis nevertinamas.

Lentelė 14. Namų ūkio sąlygomis kompostuojamų biologinių atliekų kiekių vertinimas.

Butų skaičius vieno ir dviejų butų namuose (2014 m. pabaiga)*	Savivaldybei skirtų kompostavimo dėžių skaičius, vnt.**	Išdalintų kompostavimo dėžių skaičius (2014 m.), vnt.**	Vertinamas 2014 m. sukompostuotas atliekų kiekis, tonomis
5 334	2 048	1 563	86

Šaltinis: *Lietuvos statistikos departamentas, 2015 m.; **Širvintų rajono savivaldybės administracija, 2015 m.

2.6.2. Žaliųjų atliekų surinkimas ir kompostavimas kompostavimo aikštelėje

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane buvo nustatyta, kad savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas.

Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje susidariusios žaliosios atliekos yra surenkamos ir apdorojamos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje, adresu Šniponių k., Širvintų r. sav., kuri pradėta eksploatuoti 2015 m. vasarą. Kompostavimo aikštelės pajėgumas – 200 tonų/metus biologiškai skaidžių atliekų. Už aikštelės eksploataciją atsakingas VAATC. Šioje aikštelėje žaliosios atliekos nemokamai priimamos iš atliekų turėtojų, jas pristčius į vietą. Į aikštelę priimamos želdynų

karpymo ir sodo atliekos, prižiūrimose vejose nupjauta žolė, medelių, krūmų ir gyvatvorių nugenėtos šakelės, nukritę medžių lapai, daržininkystės atliekos.

2.6.3. Maisto ir virtuvės atliekų tvarkymas

Viešojo maitinimo įstaigos atsako už savo veikloje susidarantių maisto atliekų atskyrimą ir perdavimą atliekų tvarkytojams teisės aktų nustatyta tvarka. Įmonės, kurių ūkinėje veikloje susidaro maisto ir virtuvės atliekų (viešbučiai, moteliai, restoranai, kitos viešojo maitinimo įstaigos (švietimo įstaigos ir kt.), susidariusias ir išrūšiuotas biologines (maisto ir virtuvės) atliekas turi perdirbti (pvz., kompostuojant įrenginiuose), kitaip panaudoti (pvz., energijai gauti) visuomenės sveikatai ir aplinkai saugiu būdu patys arba perduoti jas sutartiniais pagrindais atliekų apdorojimo įmonei ar atliekų vežėjui. Širvintų rajono savivaldybėje, kaip ir visoje Lietuvoje, atskirtos viešojo maitinimo įstaigų maisto (virtuvės) atliekos dažniausiai nemokamai atiduodamos sušerti gyvūnams, o panaudotas aliejus – superkamas. Daugiausia negamybinių maisto (virtuvės) atliekų susidaro mažmeninės prekybos centruose (daržovės, vaisiai, kulinarijos cechų atliekos), tačiau didžioji jų dalis kol kas taip pat atiduodamos sušerti gyvūnams.

Komunalinės maisto/virtuvės atliekos priskiriamos viešojo maitinimo atliekoms pagal *Šalutinių gyvūninių produktų (ŠGP) reglamentą*³. Vadovaujantis 2011 m. vasario 25 d. *Komisijos reglamento Nr. 142/2011/EB*⁴ nuostatomis, maisto/virtuvės atliekos, tiek surenkamos iš viešojo maitinimo įstaigų, tiek iš gyventojų, priskiriamos 3–iai šalutinių gyvūninių produktų kategorijai ir joms turi būti taikomi *ŠGP reglamento* reikalavimai. Įmonės, turinčios teisę tvarkyti 3–ios kategorijos šalutinius gyvūninius produktus, įskaitant maisto (virtuvės) atliekas, įsikūrusios Vilniaus regione arba Rokiškio rajone, tačiau teikia maisto (virtuvės) atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugas visoje Lietuvoje. 1, 2 ir 3–ios kategorijos šalutinius gyvūninius produktus respublikiniu mastu tvarko UAB „Rietavo veterinarinė sanitarija“. Širvintų rajono savivaldybėje veiklą vykdo viena didžiausių 3–ios kategorijos šalutinių gyvūninių produktų, t.y. maisto atliekų tvarkytoja – UAB „Biodegra“. Šioje įmonėje iš visos Lietuvos surinktos maisto atliekos yra kompostuojamos, o maistinio aliejaus ir riebalų atliekos perdirbamos į antrinę žaliavą įvairaus pobūdžio nemaistinių produktų gaminiui, pavyzdžiui biokuro ir buitinės chemijos gaminiams.

Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje maisto ir virtuvės atliekos iš gyventojų nėra atskirai renkamos.

2.7 Kitų komunalinių atliekų srautų surinkimas ir tvarkymas

Savivaldybė privalo užtikrinti, kad jos valdomoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje, asmenims rūšiuojant atliekas jų susidarymo vietoje, atskirai būtų surenkamos ir šios komunalinės atliekos:

³ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (Šalutinių gyvūninių produktų reglamentas).

⁴ 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 142/2011, kuriuo įgyvendinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, ir Tarybos direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą.

- pavojingosios atliekos;
- elektros ir elektroninės įrangos atliekos;
- naudotos padangos;
- didžiosios atliekos (statybos ir griovimo atliekos, baldai ir kt.);
- tekstilės atliekos.

Aukščiau išvardintas atliekas gyventojai privalo atskirti nuo kitų komunalinių atliekų. Šių atliekų surinkimas Širvintų rajono savivaldybėje vykdomas apvažiavimo būdu arba gyventojai jas gali tiesiogiai pristatyti į didelių gabaritų atliekų priėmimo aikštelę (toliau – DGASA), esančią Šniponių k., Širvintų rajone.

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingųjų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų. Atsižvelgiant į Širvintų rajono savivaldybės gyventojų skaičių (Lentelė 3), *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatyta užduotis įvykdyta.

VAATC eksploatuojamoje Širvintų rajono didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje (aikštelė atliekų surinkimo veiklą pradėjo vykdyti nuo 2015 m. pradžios) priimamos butyje susidariusios didelių gabaritų atliekos, pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos, medienos atliekos, tekstilės atliekos, elektros ir elektroninės įrangos atliekos, butyje susidarančios statybos ir griovimo atliekos, naudotos padangos, akumuliatoriai, baterijos, liuminescencinės lempos ir kitos buities pavojingosios atliekos. Iš gyventojų šios išrūšiuotos komunalinės atliekos priimamos nemokamai, jeigu neviršijami VAATC nustatyti kiekiai. Atliekos iš juridinių asmenų šioje aikštelėje nepriimamos. Aikštelės pajėgumas – 250 tonų/metus (230 t nepavojingų ir 20 t pavojingųjų atliekų/metus). Surinktos atliekos laikomos iki jų išvežimo į atitinkamas atliekas tvarkančias įmones.

Be to, savivaldybėje atliekų vežėjas periodiškai pagal nustatytą maršrutą apvažiavimo būdu surenka naudotas padangas, didelių gabaritų atliekas, elektros ir elektroninės įrangos atliekas, buities pavojingąsias atliekas ir žaliąsias atliekas ne rečiau kaip du kartus per metus bei statybos ir griovimo atliekas pagal iškvietimą.

Elektros ir elektroninės įrangos atliekas taip pat galima perduoti elektros ir elektroninės įrangos platintojui pagal principą „vienas už vieną“, t. y. atliekų turėtojai, pirkdami naują elektros ir/ar elektroninę įrangą, gali perduoti susidariusias elektros ir elektroninės įrangos atliekas naujos įrangos platintojui prekybos vietoje be papildomo mokesčio tuo atveju, jei atiduodamos elektros ir elektroninės įrangos atliekos yra tos pačios paskirties kaip perkama nauja elektros ir elektroninė įranga ir jei atiduodamų elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekis (skaičiuojant įrangos vienetais) atitinka perkamos elektros ir elektroninės įrangos kiekį.

Informacija apie Širvintų rajono savivaldybėje veikiančias komunalinių atliekų tvarkymo sistemas papildančias atliekų surinkimo sistemas pateikta Lentelė 1.

Remiantis Savivaldybės duomenimis ir bendrai vertinant atskirai surinktų (apvažiavimo būdu, konteineriais, papildančiomis sistemomis, kt.) kitų komunalinių atliekų kiekius (išskyrus antrines žaliavas ir biologiškai skaidžias atliekas), daugiausiai Širvintų rajono savivaldybėje surenkama statybos ir griovimo atliekų bei didelių gabaritų atliekų (Lentelė 15).

Lentelė 15. Širvintų rajono savivaldybėje atskirai surinktos kitos komunalinės atliekos.

Atliekų pavadinimas	Kiekis, tonomis	
	2013 m.	2014 m.
Naudotos padangos	16,26	26,36
Elektros ir elektorinės įrangos atliekos	0,05	7,58
Pavojingosios atliekos	–	–
Statybos ir griovimo atliekos	78,26	–
Didelių gabaritų atliekos	28,46	61,56
Iš viso:	123,03	95,50

Saltinis: Savivaldybės ataskaitos AAA už 2013 m. ir už 2014 m.

2.8 Mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas

2014 m. duomenimis, į Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų surinkimo sistemą pateko apie 3 tūkst. tonų iš gyventojų ir juridinių asmenų surinktų mišrių komunalinių atliekų, kurios buvo pašalintos Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne.

2.8.1. Mišrių komunalinių atliekų surinkimas

Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje mišrių komunalinių atliekų surinkimo paslaugas pagal sutartį su savivaldybe teikia įmonė UAB „Ecoservice“. Kaip nustatyta *Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklėse*, atliekų turėtojai, nekilnojamojo turto objektų savininkai arba įgalioti asmenys privalo sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartis su komunalinių atliekų surinkimo operatoriumi. Komunalinių atliekų turėtojai, sudarę sutartis, naudojami individualiais konteineriais arba bendrais konteineriais.

Mišrių komunalinių atliekų tvarkymo paslauga apima konteinerio, atitinkančio atliekų turėtojo poreikį mišrių komunalinių atliekų kaupimui, pateikimą, kolektyvinio naudojimo konteinerių periodišką plovimą ir dezinfekavimą (individualius konteinerius ir juridinių asmenų konteinerius plauna atliekų turėtojai), surinktų mišrių komunalinių atliekų pristatymą į sąvartyną, šių atliekų priėmimą ir šalinimą sąvartyne, užtikrinant aplinkosauginius eksploatacinius reikalavimus sąvartynui.

Savivaldybės teritorijoje mišrios komunalinės atliekos daugiabučių namų kvartaluose, iš įmonių, organizacijų ir individualių namų surenkamos 0,12 m³, 0,14 m³, 0,24 m³, 0,77 m³ bei 1,1 m³ talpos antžeminiais konteineriais. 2014 m. pabaigoje mišrių komunalinių atliekų surinkimui savivaldybės teritorijoje UAB „Ecoservice“ naudojo 3.600 vnt. individualių konteinerių (0,12–0,24 m³ talpos), 79 vnt. bendro naudojimo konteinerių (0,77–1,1 m³ talpos) daugiabučių namų ir viešose teritorijose bei 361 vnt. konteinerių (0,24 – 1,1 m³ talpos) juridiniams asmenims aptarnauti.

Mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriai tuštinami pagal su Širvintų rajono savivaldybe suderintą konteinerių aptarnavimo grafiką (Lentelė 16).

Lentelė 16. Mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerių ištuštinimo dažnis Širvintų rajono savivaldybėje.

Konteineriai	Minimalus aptarnavimo dažnis
Kolektyvinio naudojimo konteineriai	3 kartus per savaitę
Individualiose namų valdose esantys konteineriai	vieną kartą per dvi savaites arba vieną kartą per mėnesį (pasirinktinai)
Įmonių, įstaigų, organizacijų uždaroje teritorijose, kolektyvinio naudojimo sodų bendrijose, garažų bendrijose esantys konteineriai	pagal susitarimą ir poreikį

2.8.2. Komunalinių atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai

Nuo 2009 m. liepos mėn., nutraukus atliekų šalinimą visuose *Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių* reikalavimų neatitikusiuose Vilniaus apskrities sąvartynuose, Širvintų rajono savivaldybėje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos į Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną Kazokiškių kaime, Kazokiškių sen., Elektrėnų sav., esantį beveik išekspluatuoto Kazokiškių žvyro ir smėlio karjero vietoje, apie 3,5 km į šiaurę nuo Vievio miesto.

Regioninio komunalinių atliekų sąvartyno eksploatacijos pradžia – 2007 m. spalio 26 d. Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną eksploatuoja VAATC. Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne šalinamos Vilniaus apskrityje susidaranti nepavojingos komunalinės atliekos ir nepavojingos gamybinės atliekos iš įmonių, kurių panaudoti ar perdirbti nėra techninių galimybių bei pajėgumų.

Bendras sąvartyno sklypo plotas – 30,16 ha, atliekų kaupimo plotas – 27,1 ha. Projektinis sąvartyno pajėgumas – 6 mln. tonų atliekų per 20 metų (340 tūkst. tonų per metus, 930 tonų per dieną). Sąvartyne per 20 metų laikotarpį planuojama sukaupti beveik 6 mln. tonų atliekų. Planuojama, kad dėl mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių veikimo, šis terminas bus žymiai ilgesnis. Įskaitant kasdieninio uždengimo medžiagą ir uždengiamąjį sluoksnį, sąvartyno tūris sieks apie 7 mln. tonų.

Sąvartynas įrengtas laikantis aplinkosaugos reikalavimų. Sąvartyne įdiegtos filtrato ir sąvartyno dujų surinkimo sistemos. Sąvartyno kaupimo dugnas izoliuotas, apsaugantis nuo bet kokios taršos sklidimo į požeminę aplinką, su įrengta filtrato surinkimo drenažine sistema. Šia sistema filtratas surenkamas ir nuvedamas į sąvartyne veikiančius atvirkštinio osmoso nuotekų valymo įrenginius. Atvirkštinio osmoso nuotekų valymo įrenginiai leidžia apvalyti sąvartyno nuotekas (filtratą) iki Elektrėnų–Vievio biologinių nuotekų valymo įrenginių operatoriaus nustatytų reikalavimų. Surinktas apvalytas filtratas kartu su sąvartyno buities, lietaus ir gamybinėmis nuotekomis automatizuota siurbline paduodamas į Elektrėnų–Vievio biologinius nuotekų valymo įrenginius, esančius Vievyje, už 1,2 km nuo sąvartyno. Papildomai, sąvartyne susidaręs filtratas gali būti vežamas į Vilniaus miesto nuotekų valymo įrenginius.

Nuo Vilniaus apskrities regioninio komunalinių atliekų sąvartyno eksploatacijos pradžios (užpildžius sekciją mažiausiai 2 m storio atliekų sluoksniu) buvo pradėti įrenginėti vertikalūs ištraukiamieji sąvartyno dujų šuliniai. Surenkamos sąvartyno dujos dujotiekiu tiekiamos į katilinę Vievyje šilumos ir elektros energijos gamybai.

2.8.3. Šalinami komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiai

Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatyta komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotis Širvintų rajono savivaldybėje įgyvendinama, organizuojant atskirą žaliųjų atliekų surinkimą bei įdiegiant papildomas priemones (dalinant kompostavimo dėžes) individualių namų savininkams. Nepaisant minėtų priemonių, didžioji dalis Širvintų rajono savivaldybėje susidariusių mišrių komunalinių atliekų kartu su jose esančiomis biologiškai skaidžiomis atliekomis šalinama sąvartyne.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. D1–661 patvirtintu „Regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo tvarkos aprašu“, VAATC rengia ir teikia metines Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaitas. Remiantis VAATC duomenimis, 2013 m. sąvartyne buvo pašalinta 2.539,90 tonos mišrių komunalinių atliekų, kurių sudėtyje biologiškai skaidžių atliekų dalis sudarė apie 43,44 proc., vadinasi buvo pašalinta apie 1.103,29 tonos biologiškai skaidžių atliekų. Lyginant su Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytu didžiausiu 2013 m. leistinu šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekiu (2.300 tonų), 2013 m. sąvartyne pašalintas biologiškai skaidžių atliekų kiekis didžiausio leidžiamo kiekio neviršijo (Lentelė 17). Vadinasi, Širvintų rajono savivaldybėje įdiegtos priemonės buvo pakankamos nustatytų valstybinių užduočių vykdymui 2013 m.

Naujame Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne užduotys buvo perskaičiuotos, atsižvelgiant į savivaldybėje pasikeitusį gyventojų skaičių. Širvintų rajono savivaldybėje 2014–2015 m. leidžiamas šalinti biologiškai skaidžių atliekų kiekis – 2.195 tonos/metus, ši užduotis taip pat buvo įvykdyta (Lentelė 17).

Lentelė 17. Širvintų rajono savivaldybės komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduočių vykdymas.

Pašalintos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	Atliekų sąrašo kodas	Atliekų biologinis skaidumas, %	Pašalintas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų bendras kiekis, tonos		Pašalintas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų grynasis kiekis, tonos	
			2013	2014	2013	2014
Mišrios komunalinės atliekos	20 03 01	43,46	2 539,90	2 736,54	1 103,29	1 189,31
Atskirai sąvartyne pašalintos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos						
Drabužiai	20 01 10	50,00	–	–	–	–
Tekstilės gaminiai	20 01 11	50,00	–	–	–	–
Gatvių valymo atliekos	20 03 03	41,92	1,3	–	0,55	–
Iš viso:					1 103,84	1 189,31
Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, tonomis					2 300,00	2 195,00

Šaltinis: Vilniaus apskrities nepavojingų atliekų sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaitos Širvintų rajono savivaldybei, laikotarpiai – nuo 2013–01–01 iki 2013–12–31 bei nuo 2014–01–01 iki 2014–12–31.

2.8.4. Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai ir jų pajėgumai

Siekiant įgyvendinti *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* ir *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatytas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo bei antrinių žaliavų paruošimo perdirbimui užduotis visame Vilniaus regione, vykdant projektą „*Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra*“, iki 2016 m. pradžios Jočionių g., Vilniaus mieste, buvo pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, kurių projektinis pajėgumas – 277,2 tūkst. tonų komunalinių atliekų per metus. Pagrindinė šių įrenginių paskirtis – iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirti antrines žaliavas (metalus, plastiką, popierių, kartoną, stiklą), biologiškai skaidžias atliekas ir paruošti kietąjį atgautąjį kurą kogeneracinei jėgainei. Numatytos investicijos mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių statybai – apie 34,5 mln. EUR (apie 119 mln. Lt). Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius statys ir 20 metų eksploataus konkurso būdu parinkta įmonė (operatorius) UAB „Energisman“.

Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose mechaninio, automatizuoto ir rankinio rūšiavimo priemonėmis bus atskiriamos antrinės žaliavos bei biologiškai skaidžios atliekos.

Įrenginių operatoriui nustatyti reikalavimai, kad antrinių žaliavų atskyrimo iš pirminio mišrių komunalinių atliekų srauto efektyvumas (vertinant nuo patenkančio į įrenginius frakcijos srauto) būtų:

- juodųjų metalų atskyrimui – ne mažiau 80 proc.;
- spalvotųjų metalų atskyrimui – ne mažiau 80 proc.;
- plastikų atskyrimui – ne mažiau 45 proc.;
- stiklo atskyrimui – ne mažiau 45 proc.;
- popieriaus/ kartono išrūšiavimo efektyvumui – ne mažiau 15 proc.

Bendras reikalaujamas antrinių žaliavų (metalų, plastikų, stiklo, popieriaus) atskyrimo efektyvumas turi būti ne mažesnis kaip 12 proc. nuo patenkančio į įrenginius mišrių komunalinių atliekų srauto. Priemaišų dalis atskirtose antrinėse žaliavose negali viršyti 10 proc. Atskirtos antrinės žaliavos (pagal poreikį – supresuotos) tolimesniam apdorojimui perduodamos šių atliekų tvarkytojams.

Mechaninio apdorojimo metu atskirta biologiškai skaidi atliekų dalis bus apdorojama biodžiovinimo būdu. Tai aerobinis biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo procesas, kurio metu biologiškai skaidžių atliekų degradavimo metu susidariusi šiluma naudojama atliekose esančiam vandeniui pašildyti tam, kad intensyviai aeruojant atliekų masę būtų sumažinta vandens išgaravimui reikalinga energija. Šio proceso metu visa atliekų masė išdžiovinama, pašalinant iki 70–80 proc. atliekose esančios drėgmės. Tokiu būdu likutinis atliekų masėje esantis vandens kiekis sudaro mažiau nei 20 proc. bendros masės. Taip visoje atliekų masėje praktiškai sustabdomi biologiniai degradacijos procesai (puvimas, rūgimas ir pan.), atliekos nebeskleidžia kvapų, yra dalinai stabilizuotos. Po biologiškai skaidžių atliekų biologinio apdorojimo gautas kietasis atgautasis kuras bus perduotas atliekų deginimo įmonei.

Po komunalinių atliekų mechaninio rūšiavimo likusios perdirbimui netinkamos, bet energetinę vertę turinčios atliekos bus perduotos atliekų deginimo įmonei. Kietojo atgautojo kuro energetinė vertė turės būti ne mažiau 12 MJ/kg, o drėgnis – ne daugiau 25 proc.

Po rūšiavimo mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose likusios netinkamos perdirbti ar panaudoti energijai išgauti komunalinės atliekos (pvz., inertinė frakcija (žvyras, smėlis, neišrūšiuoto stiklo likučiai, pan.), mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose atskirtos neperdirbamos ir nedegios didelio gabarito atliekos, kt.) bus vežamos šalinti į Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną.

2.8.5. Atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. 486 „*Dėl Vilniaus ir Kauno miestų centralizuoto šilumos tiekimo ūkio modernizavimo įrengiant vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias kogeneracines elektrines projektų pripažinimo valstybei svarbiais ekonominiais projektais*“ priedo informacija, ne vėliau kaip iki 2020 m., renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, Vilniaus centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai bus įrengti biokuro ir (ar) komunalinių atliekų kogeneraciniai įrenginiai, kurių elektrinė galia – iki 145 MW. Lygiagrečiai, iki 2020 m., renovuojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, biokuro ir (ar) komunalinių atliekų kogeneraciniai įrenginiai (iki 53 MW elektrinės galios) centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje bus papildomai įrengti ir Kaune. Šie projektai pripažinti valstybei svarbiais ekonominiais projektais, jų įgyvendinimas pavestas UAB „Lietuvos energija“.

UAB „Lietuvos energija“, Vilniaus miesto centralizuoto šilumos tiekimo ūkio modernizavimo, įrengiant vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklius naudosiančias kogeneracines jėgaines, projekto įgyvendinimą planuoja vykdyti etapais, 2015 m. pabaigos – 2017 m. pabaigos laikotarpiu. Projektui vykdyti įsteigta specialiosios paskirties bendrovė UAB „Vilniaus kogeneracinė jėgainė“, kurios 100 proc. akcijų šiuo metu priklauso UAB „Lietuvos energija“. Šiuo metu UAB „Lietuvos energija“, užsakymu Vilniaus kogeneracinės jėgainės įrengimui atliktos poveikio aplinkai vertinimo procedūros, t.y. Aplinkos apsaugos agentūra 2015 m. rugsėjo 2 d. raštu Nr. (15.9)–A4–9693 priėmė sprendimą, kad planuojama ūkinė veikla – Vilniaus kogeneracinės jėgainės statyba ir eksploatacija – leistina pagal parengtą poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą.

Numatoma, kad Vilniaus kogeneracinėje jėgainėje bus deginamos po Vilniaus ir Utenos regioninių mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių atlikusios, netinkamos perdirbti, energetinę vertę turinčios nepavojingos komunalinės atliekos, įskaitant kietąjį atgautąjį kurą bei komercinės, pramoninės, institucijų atliekos, kurios savo pobūdžiu ir sudėtimi yra panašios į buitines atliekas. Numatomas bendras deginamų atliekų kiekis – iki 160 tūkst. tonų/metus.

2.9 Senų sąvartynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo

Vadovaujantis LR aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 444 patvirtintomis *Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploataavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklėmis* (su vėlesniais pakeitimais), nuo 2009 m. liepos 16 d. draudžiama šalinti komunalines atliekas Europos Sąjungos keliamų reikalavimų neatitinkančiuose sąvartynuose. *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* taip pat nustatyta sąlyga ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose.

Naudojant Europos Sąjungos struktūrinės paramos 2007–2013 m. (priemonės Nr. VP3–3.2–AM–01–V „*Atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas*“) lėšas, VAATC įgyvendino projektą „*Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo sistemos sukūrimas*“ (projekto Nr. 2002/LT/16/P/PE/012). Projekto apimtyse 2008 m. buvo uždarytas Kariotiškių sąvartynas, o naujai įrengtas Vilniaus apskrities regioninis komunalinių atliekų sąvartynas liko vienintelis, į kurį galima vežti regiono komunalines atliekas. Kariotiškių sąvartyno rekultivacijos darbai baigti 2010 m. Už uždaryto sąvartyno priežiūrą yra atsakingas VAATC, o priežiūrai ir monitoringui reikalingos lėšos yra įtrauktos į Vilniaus apskrities regioninio komunalinių atliekų sąvartyno „vartų mokestį“. 2007–2010 m. projekto apimtyse iš viso Vilniaus apskrityje buvo uždaryti ir sutvarkyti 126 reikalavimų neatitinkę šiukšlynai ir sąvartynai.

Įgyvendinant Vilniaus apskrities regioninės atliekų tvarkymo sistemos kūrimo projektą, Širvintų rajono teritorijoje buvo sutvarkyti ir uždaryti visi senieji sąvartynai ir šiukšlynai.

2.10 Visuomenės švietimas ir informavimas

Širvintų rajono savivaldybės administracija ir VAATC (regioniniu mastu) vykdo visuomenės švietimą atliekų tvarkymo klausimais, skleidžiant informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, aplinkai palankius atliekų tvarkymo būdus, atliekų tvarkymo svarbą aplinkos kokybės gerinimui ir sistemos plėtros galimybes. Gyventojai informuojami atliekų prevencijos, žaliųjų atliekų, pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų bei specifinių atliekų rūšiavimo susidarymo šaltinyje bei atskiro jų surinkimo klausimais.

Apie savo galimybes priduoti komunalines atliekas, apie atliekų rūšiavimą ir jo naudą, apie įgyvendinamus ir įgyvendintus projektus ir savivaldybės teritorijoje vykdomas akcijas gyventojai informuojami Širvintų rajono savivaldybės internetinėje svetainėje (<http://www.sirvintos.lt>) bei VAATC internetinėje svetainėje (<http://www.vaatc.lt>). Visuomenės švietimui ir informavimui leidžiami informaciniai straipsniai vietinėje ir regioninėje spaudoje.

Aktyviausiai į visuomenės švietimo veiklas įtraukiami vaikai. Širvintų rajono savivaldybėje vaikams organizuojamos akcijos, konkursai aplinkosaugos, atliekų tvarkymo temomis, vedamos paskaitos apie atliekų rūšiavimo naudą.

2014 m. pavasarį UAB „Ecoservice“ suorganizavo ekskursiją į rūšiavimo bazę Bagaslaviškio dienos centro vaikams. Vaikai turėjo galimybę pamatyti kaip smulkinamos bei rūšiuojamos atliekos, pabendrauti su UAB „Ecoservice“ dirbančiu vairuotoju. Taip pat vaikai turėjo surūšiuoti įvairius rodokus daiktus, o išvykos pabaigoje visiems buvo įteiktos dovanos.

2013–2014 m. ir ankstesniais metais savivaldybė prisidėjo prie vykdomų VŠĮ „Darom“ švaros akcijų.

Gyventojų švietimą ir informavimą atskirų atliekų srautų, tokių kaip pakuočių atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų bei kitų pavojingųjų atliekų surinkimo ir tvarkymo klausimais savivaldybės teritorijoje vykdo šių srautų gamintojų ir importuotojų organizacijos bei papildančių atliekų surinkimo sistemų operatoriai. Visuomenės švietimo ir informavimo pakuočių atliekų tvarkymo klausimais priemonių įgyvendinimas ir šių veiklų finansavimas įtrauktas į savivaldybės su VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija“, VŠĮ „Žalioji taškas“ ir VŠĮ „Gamtos ateitis“ pasirašytų bendradarbiavimo sutarčių „Dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, vežimo ir paruošimo naudoti organizavimo“ apimtis. Sutartiniais įsipareigojimais šioms organizacijoms pavesta kasmet rengti ir įgyvendinti (įsk. jų finansavimą) visuomenės švietimo ir informavimo pakuočių atliekų tvarkymo klausimais programas, kurių apimtyse įtrauktos tokios priemonės kaip atmintinių, lankstinukų ir rekomendacijų atskiro pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo temomis leidimas ir dalinimas gyventojams bei juridiniams asmenims, informacijos pakuočių atliekų tvarkymo klausimais skelbimas organizacijų elektroninėse svetainėse, metinių pranešimų apie atskirą šių srautų surinkimo ir tvarkymo sistemą savivaldybės teritorijoje rengimas ir pristatymas savivaldybės bei organizacijų organizuojamuose viešuose renginiuose.

Visuomenės informavimo ir švietimo veiklos įtrauktos ir į sutarčių su savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių elektros ir elektroninės įrangos bei pavojingųjų atliekų surinkimo sistemų steigėjais – asociacija „EEPA“, VŠĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“ – apimtis.

2014 m. asociacija „EEPA“, VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“, organizavo aplinkosauginį projektą „Mes rūšiuojam“ ir vasaros kino festivalį „Sidabrinės gervės naktys“. Įgyvendinant šiuos renginius kiekvienoje savivaldybės seniūnijoje, pagal suderintą iš anksto grafiką iš gyventojų bei įmonių buvo renkamos elektros ir elektroninės įrangos bei nešiojamų baterijų ir akumuliatorių atliekos. Visiems atliekas pridavusiems žmonėms buvo teikiami kvietimai į vasaros kino festivalį, dalinami prizai.

2013 m. ir 2014 m. žiemą ir pavasarį asociacija „EEPA“, VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija“ organizavo gaminių atliekų surinkimo akcijas, kurių metu iš gyventojų, įmonių, įstaigų ir organizacijų nemokamai buvo surenkamos elektros ir elektroninės įrangos ir nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių atliekos. Akcijos metu juridiniai asmenys buvo kviečiami prisijungti prie vykdomo projekto „*Mes rūšiuojam*“.

UAB „EMP recycling“ įgyvendinamo projekto www.mesk-i-konteineri.lt metu 2014 m. sausio mėn. į Širvintų rajono savivaldybę pristatė smulkiai elektros ir elektroninei įrangai rūšiuoti skirtas dėžutes, kurios buvo išdalintos įvairioms Širvintų rajono savivaldybės organizacijoms. Atliekų supirkimu ir perdirbimu besirūpinančios UAB „EMP recycling“ kartu su Aplinkos ministerija įgyvendinamo socialinio projekto www.mesk-i-konteineri.lt tikslas – supaprastinti nebenaudojamos smulkios elektros ir elektroninės įrangos išmetimo procesą, atsikratant įpročio kaupti daiktus namuose ar mesti kartu su buitinėmis atliekomis.

2013 m. vasarą Širvintų rajono savivaldybė, Gamintojų ir Importuotojų Asociacija bei Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkytojų asociacija įgyvendindami projektą „*Mes rūšiuojam. Daugiau erdvės kiemuose*“ kvietė visus gyventojus ir įmones atiduoti nebenaudojamus automobilius perdirbimui, taip pagerinti savo kiemus ir apsaugoti gamtą nuo taršos.

2013 m. ir 2014 m. UAB „Ecoservice“ organizavo akciją „*Kalėdinė eglutė – namų šilumai*“, kurios metu iš gyventojų buvo surenkamos po Kalėdų likusios eglutės. 2013 m surinkta 30 m³ medelių, 2014 m surinkta 20 m³. Surinkti medeliai buvo panaudoti ekologiško kuro gamybai.

2.11 Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių įgyvendinimo būklė

Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip įgyvendinamos *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane* nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys. Šis vertinimas pateiktas Lentelė 18.

Lentelė 18. Valstybiniam strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių įgyvendinimo būklės Širvintų rajono savivaldybėje vertinimas.

Eil. Nr.	VSA TP* punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Įgyvendinimas
1.	84.1. 98.1.	iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus	Įgyvendinama. 2013 m. ir 2014 m. duomenimis Širvintų rajono savivaldybėje 91 proc. gyventojų buvo suteikta viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Pažymime, kad miestuose, kuriuose gyventojų skaičius nuo 3.000 iki 50.000 gyv., ši viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo suteikta 100 proc. Miesteliuose viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga buvo suteikta 85–86 proc. gyventojų. Vadovaujantis informacija kokiam savininkų, kuriems priklauso nekilnojamojo turto objektai, skaičiui 2013 m. buvo suteikta viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, nustatyta, kad ši paslauga buvo suteikta 98 proc. nekilnojamojo turto objektų savininkų.
2.	84.2.	ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose	Įgyvendinta.
3.	84.3.	iki 2011 m. pabaigos uždaryti visus aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus	Įgyvendinta.
4.	84.5. 98.4.	iki 2013 m. paruošti perdurti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų; užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus. Kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdurtos ar kitaip panaudotos	Neįvykdyta. 2013 m. buvo paruošta perdurti ar kitaip panaudoti 11,4 proc. komunalinių atliekų, 2014 m. – 11,1 proc.
5.	84.6. 98.5.	ne vėliau kaip nuo 2013 m. sąvartynuose šalinti tik apdorotas, t. y. išrūšiavus likusias, neinkamas perdurti ar kitaip naudoti, atliekas.	Neįgyvendinta.

Eil. Nr.	VSA FP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo būdais	Įgyvendinimas
6.	98.2.	<p>Parnginti ir (ar) patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad iki 2008 m. būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • įrengti gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; • gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; • atskirai rinkti antrines žaliavas (esančias komunalinėse atliekose) iš įmonių, įstaigų ir organizacijų į specialius konteinerius ir (arba) naudojant kitas surinkimo priemones. <p>Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms surinkti viešose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinus specialius konteinerius viešųjų renginių metu. Konteineriai ir jų pastatymo vietos turi būti estetiški ir patogūs lankytojams, atitikti visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.</p> <p>Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialius konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas antrinių žaliavų surinkimo priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).</p>	<p>Įgyvendinta. 2010 m. sausio 28 d. Širvintų rajono savivaldybės sprendimu Nr. 1-13 „Dėl antrinių žaliavų surinkimo (atliekų rūšiavimo) konteinerių išdėstymo vietų Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje sąrašo patvirtinimo“ patvirtintas Antrinių žaliavų surinkimo (atliekų rūšiavimo) konteinerių išdėstymo vietų Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje sąrašas.</p> <p>Atsižvelgiant į gyventojų skaičių, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė, tai Širvintų r. sav. 300 gyventojų tenka 1 antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelė. Antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių trūksta sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose.</p>
7.	98.3.	<p>iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldu, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, buitijje susidarancijų pavojingų atliekų, antrinių žaliavų, biologškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus). Gyventojams atstumas iki tokių aikštelių turėtų būti ne daugiau kaip 10 kilometrų.</p>	<p>Įgyvendinta. 1 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė veikia nuo 2015 metų pradžios.</p>
8.	97.	<p>Siekdamos gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo savivaldybių valdomose sistemose išlaidas, savivaldybės turi glaudžiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais (arba jiems atstovaujanciomis licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis), kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir (ar) finansuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotys.</p>	<p>Įgyvendinama.</p>

Eil. Nr.	VSATP* punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Įgyvendinimas
9.	101. 102. 6 priedas	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas turi užtikrinti, kad sąvartyuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, susidariusios Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje, 2013 m. sudarytų ne daugiau kaip 2 300 t.	Įgyvendinta, 2013 m. sąvartyne pašalinta apie 1.103 t biologiškai skaidžių atliekų. Taip pat pažymime, kad 2014–2015 m. VATP** numatytas leistinas šalinimi komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis – 2.195 t.
10.	103. /104.3.– 104.5. 104.1. 106.2.1. 106.2.2.	Atskirai surinktos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos turi būti perdirbamos arba kitaip naudojamos. „Žaliosios atliekos“, t. y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos, turi būti surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose. Turi būti skatinamas ir individualus „žaliųjų atliekų“ kompostavimas. Savivaldybės turi informuoti visuomenę apie savivaldybės teritorijoje numatomą komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo būdą, taip pat skatinti individualų šių atliekų kompostavimą susidarymo vietoje. Savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas	Įgyvendinama. Savivaldybėje nuo 2015 m. vasaros atidaryta 1 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė Šniponių k., Širvintų raj. Skatinant individualų kompostavimą nuo 2014 m. dalijamos kompostavimo dėžės.
11.	104.2. 107.	Savivaldybės, atsižvelgdamos į kiekvieno regiono specifiką ir regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo taip organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad iki 2010 m. būtų įdiegtas mechaninis biologinis apdorojimas arba atskiras komunalinių biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir šių atliekų apdorojimas.	Bus įgyvendinta 2016 m.

*VSATP – Valsstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas

**VATP – Valsstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas

2.12 Komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė

Žemiau pateikta Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių komunalinių atliekų tvarkymo stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių analizė.

Stiprybės

- Visos mišrios komunalinės atliekos šalinamos ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame Vilniaus apskrities regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne (Kazokiškių k., Elektrėnų savivaldybėje). Atliekų šalinimas ES reikalavimų neatitinkančiuose sąvartynuose nutrauktas iki 2009 m. vidurio. 2007–2012 m. laikotarpiu visi seni sąvartynai Širvintų rajono savivaldybėje buvo uždaryti ir rekultivuoti.
- Plečiama komunalinių atliekų atskiro surinkimo srautais (tame tarpe – pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, buities pavojingųjų atliekų ir kitų specifinių atliekų) sistema. Savivaldybės teritorijoje įrengta ir eksploatuojama 1 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė.
- 2015 m. įgyvendintas pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamasis surinkimas individualiomis priemonėmis (konteineriais) iš individualių namų valdų.
- Gyvenamuosiuose rajonuose sukurtas pakankamas *Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano* reikalavimus atitinkantis pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo aikštelių tinklas (išskyrus aikšteles sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose).
- Kuriamas biologinių atliekų namudinio kompostavimo sistema: savivaldybės gyventojams dalinamos kompostavimo dėžės ir taip skatinamas individualus biologiškai skaidžių atliekų kompostavimas.
- Įgyvendinamas ES finansuojamas projektas regioninei mišrių komunalinių atliekų antrinio rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo infrastruktūrai Vilniaus apskrityje sukurti.

Silpnybės

- Didžioji dalis komunalinių atliekų (2013 m. ir 2014 m. duomenimis – beveik 89 proc.) ir visos mišrios komunalinės atliekos šalinama sąvartyne.
- Vertinama, kad ne visi savivaldybės teritorijoje esantys atliekų turėjai yra sudarę sutartis dėl mišrių komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo su komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikiančiais atliekų tvarkytojais.
- Komunalinių atliekų tvarkymo sistemą administruoja pati savivaldybė, tačiau nevykdo visų jai įstatymais pavestų funkcijų: neregistruoja komunalinių atliekų turėtojų, nesudaro komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutarčių su komunalinių atliekų turėtojais (nuo seno šias sutartis su atliekų turėtojais sudaro komunalinių atliekų tvarkymo paslaugas teikiantys atliekų tvarkytojai, kas iš esmės prieštarauja Atliekų tvarkymo įstatymo nuostatoms).

- Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiavimas kolektyviniais konteineriais nėra efektyvus (2013 m., 2014 m. šia sistema buvo atskirai surinkta tik apie 8 proc. nuo bendro sraute esančio šių frakcijų kiekio).
- Žemas buities pavojingųjų atliekų surinkimo lygis, todėl tikėtina, kad didelė pavojingųjų atliekų dalis kartu su mišrių komunalinių atliekų srautu šalinama sąvartyne.
- Vėluojama vykdyti *Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano* užduotis – trūksta antrinių žaliavų atskiro surinkimo aikštelių sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose, buvo vėluojama įrengti žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę ir didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę, vėluojama pastatyti MBA įrenginius.
- Gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimas nėra užtikrinamas nacionaliniu mastu ir tai įtakoja antrinių žaliavų surinkimo paslaugos teikimo kokybę.

Galimybės

- Galimybės pasinaudoti Europos Sąjungos ir nacionaline finansine parama komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimui ir (ar) plėtrai: pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūros, biologiškai skaidžių atliekų (tame tarpe – žaliųjų atliekų ir maisto atliekų) atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūros, atliekų prevencijos ir paruošimo naudoti pakartotinai infrastruktūros sukūrimui ir (ar) plėtrai.
- Sukūrus detalesnę atliekų turėtojų duomenų bazę ir tikslesnę atliekų apskaitą, atsiras galimybės tobulinti apmokestinimo už komunalinių atliekų tvarkymą sistemą, siekiant paskatinti gyventojus rūšiuoti antrines žaliavas, atskirti biologiškai skaidžias atliekas ir kitus specifinius atliekų srautus.
- Vadovaujantis nuo 2013 m. įsigaliojusiomis *Pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo* ir *Atliekų tvarkymo įstatymo* nuostatomis, pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų tvarkymo, todėl ateityje turėtų išaugti antrinių žaliavų atskiro surinkimo ir perdirbimo apimtys, tokiu būdu sumažinant bendras komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudas.

Grėsmės

- Nebus laiku pastatytas MBA įrenginys ir pasinaudota ES finansine parama komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrai; nebus laiku įvykdytos biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo užduotys; reikės mokėti valstybinį mokestį už atliekų šalinimą sąvartyne.
- Visuomenės aplinkosauginis sąmoningumas nebus pakankamas ir rūšiuotų atliekų kiekiai augs nepakankamai, kad būtų užtikrintos komunalinių atliekų naudojimui ir perdirbimui nustatytos užduotys.
- Brangstant mišrių komunalinių atliekų tvarkymui reikės didinti įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą dydį.

3. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UŽDUOTYS 2014–2020 M.

Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2020 m. nustatyti vadovaujantis *Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planu*. Plėtojant Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama mažinti atliekų šalinimą sąvartynuose ir įgyvendinti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą:

1. Prevenciją.
2. Paruošimą naudoti pakartotinai, prieš tai atskyrus produktus ar jų sudedamąsias dalis, netinkamus naudoti pakartotinai.
3. Perdirbimą, prieš tai atskyrus atliekas, netinkamas perdirbti.
4. Kitokį naudojimą, pavyzdžiui, naudojimą energijai gauti, prieš tai atskyrus atliekas, netinkamas perdirbti ar kitaip panaudoti.
5. Šalinimą, prieš tai atskyrus perdirbti ar kitaip naudoti tinkamas atliekas.

Laikantis nustatytųjų prioritetų, pirmiausia turi būti vengiama komunalinių atliekų susidarymo, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

3.1 Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys

Vadovaujantis *Valstybiniu atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planu*, 2014–2020 m. laikotarpiui nustatytos šios valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, kurias privalės įgyvendinti Širvintų rajono savivaldybė:

1. Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 m. sudarytų ne daugiau kaip 35 proc. 2000 m. susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų:
 - 2014–2015 m. – 2.195 tonas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų;
 - 2016–2017 m. – 1.976 tonas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų;
 - 2018–2019 m. – 1.756 tonas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų;
 - nuo 2020 m. – 1.537 tonas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.
2. Iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);
3. Iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);
4. Užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti.

Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane numatomos įgyvendinti valstybinės bei kitos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys, kurias kaip pareigą savivaldybėms nustato *Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas*, pateiktos Lentelė 19. Šioje lentelėje taip pat numatyta, kurios komunalinių atliekų tvarkymo užduotys bus vykdomos per savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, o kurios savivaldybėms bendradarbiaujant per sukurtą Vilniaus apskrities regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

Lentelė 19. Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys ir planuojamas jų įgyvendinimas.

VATP* punktas	VATP nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys		
230.1. 236. 237. 8 priedas	užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos Širvintų rajono savivaldybės komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 m. sudarytų ne daugiau kaip 35 proc. 2000 m. komunalinių biologiškai skaidžių atliekų: • 2014–2015 m. – 2 195 tonas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; • 2016–2017 m. – 1 976 tonas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; • 2018–2019 m. – 1 756 tonas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų; • nuo 2020 m. – 1 537 tonas komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.	Regioniniu principu: savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtą Vilniaus apskrities regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.
230.2. 242.	iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Savivaldybė: organizuoti rūšiuojamuoju atliekų surinkimo būdu surinktų atliekų (antrinių žaliavų ir kitų komunalinių atliekų, išskyrus žaliąsias atliekas) paruošimą perdirbti.
230.3. 242.	iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį).	Regioniniu principu: mechaniškai ir biologiškai apdoroti mišrias komunalines atliekas ir panaudoti energijos gamybai degiąsias atliekas bei perdirbti iš mišrių komunalinių atliekų srauto išrūšiuotas perdirbimui tinkamas atliekas. Taip pat kompostuoti atskirai surinktas žaliąsias atliekas regioninėje žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje, kurią eksploatuoja VAATC.
230.4.	užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti.	Savivaldybė: organizuoti rūšiuojamuoju atliekų surinkimo būdu surinktų antrinių žaliavų paruošimą perdirbti. Regioniniu principu: perdirbti iš mišrių komunalinių atliekų srauto išrūšiuotas antrines žaliavas.
Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo užduotys		
239.1.	iki 2016 m. gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje.	Savivaldybė: skatinti namudinį kompostavimą. Regioniniu principu: kompostuoti surinktas žaliąsias atliekas regioninėje žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje, kurią eksploatuoja VAATC.
239.2.	iki 2016 m. baigti įrengti mechaninio biologinio apdoravimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos, arba mechaninio apdoravimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos, prieš jas perduodant naudoti energijai gauti.	Regioniniu principu: savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtą Vilniaus apskrities regioninę komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, įgyvendinus

VATP* punktas	VATP nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas
		mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių statybos Jočionių g., Vilniaus mieste projektą.
239.3.	iki 2019 m. įdiegti maisto ir virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktomis maisto ir virtuvės atliekoms apdoroti.	Savivaldybė: atskirai surinkti maisto ir virtuvės atliekas (esant aplinkosauginiam ir ekonominiam pagrįstumui). Regioniniu principu: apdoroti surinktas maisto ir virtuvės atliekas (regioniniame) įrenginyje, prieš tai atlikus bandomąjį maisto ir virtuvės atliekų surinkimo projektą regiono mastu ir parengus galimybių studiją dėl regioninių apdorojimo pajėgumų reikalingumo.
239.4.	biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra.	Regioniniu principu: parengti galimybių studiją dėl regioninių maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo pajėgumų reikalingumo, įvertinant galimybes panaudoti komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūrą.
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtros užduotys		
246.1.	iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti.	Savivaldybė
246.2.	užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: 246.2.2. savivaldybės gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; 246.2.3. vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas; 246.2.4. savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprūpinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose.	Savivaldybė
246.3.	pastatyti specialius antrinių žaliavų surinkimo konteinerius viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu.	Savivaldybė

VATP* punktas	VATP nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas
246.4.	jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba juos naudoti ekonomiškai netikslinga, taikyti kitas priemones ir būdus (pavyzdžiui, antrinių žaliavų surinkimas į specialius maišus, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	Savivaldybė
246.5.	atsižvelgdamos į savivaldybių teritorijų ir atliekų tvarkymo specifiką ir faktinį antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikį, taikyti griežtesnius už nustatytuosius specialių konteinerių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, pastatymo reikalavimus.	Savivaldybė
246.6.	atliekų rūšiavimui skatinti ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje – pateikti informaciją apie surinktą kiekį ir surinkimo kaitą, taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir (ar) vykdyti antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemones. Pastaroji prievolė pagal sutartį gali būti pavesta gamintojų ir importuotojų organizacijoms.	Savivaldybė
Visuotinės komunalinių atliekų tvarkymo gyventojams paslaugos užtikrinimas		
254.	Savivaldybės iki 2016 m. privalo užtikrinti, kad visiems jos teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.	Savivaldybė

* VATP – Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas.

Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas taip pat numato, kad savivaldybės, siekdamos užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimo ir rūšiavimo galimybes ir priemones visiems komunalinių atliekų turėtojams, į regioninius ir savivaldybių atliekų tvarkymo planus turi įtraukti ir taikyti šias priemones:

- užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50.000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip po vieną tokią aikštelę savivaldybės teritorijoje;
- užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiuojant ne rečiau kaip 2 kartus per metus.

Širvintų rajono savivaldybėje yra eksploatuojama viena didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė, tuo būdu pilnai užtikrinant reikalavimą dėl aikštelės eksploatacijos 50.000 gyventojų. Priemonių plane (šio plano 4 dalis) numatyta, kad bus užtikrintas didelių gabaritų atliekų surinkimas apvažiuojant ne rečiau kaip 2 kartus per metus.

Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas savivaldybėms numato reikalavimus ir dėl pavojingųjų atliekų tvarkymo:

- savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą ir tai, kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas;
- savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse;
- savivaldybės ne rečiau kaip 2 kartus per metus turi pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės

interneto svetainėje. Pateikiamoje informacijoje turi būti nurodyta pavojingųjų atliekų tvarkymo svarba, pavojingųjų atliekų surinkimo savivaldybės teritorijoje vietos (nurodytos surenkamos atliekos, darbo laikas, kontaktinė informacija, kainos, jeigu tokios nustatytos), gyventojų teisės perduodant pavojingąsias atliekas atitinkamų gaminių platinimo vietose;

- savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiuojant ne rečiau kaip 2 kartus per metus;
- savivaldybės, sudarydamos su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, turi siekti, kad pavojingųjų atliekų srautai, kuriuos techniškai ir organizaciniu požiūriu galima surinkti, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose.

Visi aukščiau nurodyti reikalavimai yra numatyti priemonių plane, kuris pateiktas šio plano 4 dalyje.

Be to, *Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planas* numato, kad:

- savivaldybės iki 2016 metų privalo užtikrinti, kad visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.

Šiuo tikslu Širvintų rajono savivaldybė yra numačiusi tobulinti atliekų turėtojų registrą, tobulinti atliekų tvarkymo apskaitos ir monitoringo sistemą, įvesti dvinarę įmoką ir imtis kitų reikiamų priemonių (žr. šio plano 4 dalį), siekiant užtikrinti minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato LR aplinkos ministerija, atitinkančios paslaugos teikimą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams.

3.2 Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai

Pagrindinis Širvintų rajono savivaldybės organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tikslas – užtikrinti, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų visuotinė, geros kokybės, prieinama (įperkama) ir atitiktų aplinkos apsaugos, techninius–ekonominius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.

Vadovaujantis atliekų tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti valstybės nustatytas komunalinių atliekų tvarkymo užduotis Širvintų rajono savivaldybei nustatomi šie Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2020 m.:

1 tikslas. Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį

Biologiškai skaidžių atliekų, šalinamų sąvartynuose, mažinimo tikslas – sumažinti sąvartyne šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekį iki nustatytų *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane*, siekiant sumažinti neigiamą poveikį aplinkai, ypač neigiamiems klimato pokyčiams, o taip pat panaudojant vertingus išteklius, grąžinant juos į aplinką vertingo produkto – komposto – pavidalu. Įgyvendinant šį tikslą taip pat iš dalies sprendžiama atliekų prevencijos problema.

1.1. uždavinys. Skatinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų prevenciją ir tvarkymą jų susidarymo vietoje.

1.2. uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą.

2 tikslas. Užtikrinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos plėtrą, įgyvendinant atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą ir mažinant sąvartyne šalinamų atliekų kiekį

Rūšiuojamojo atliekų surinkimo tikslas – naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti ir taip mažinti gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, tuo pačiu sumažinant sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekį. Atliekų naudojimas, įskaitant atliekų deginimą išgaunant energiją, taip pat prisideda prie šio tikslo ir mažina sąvartyne šalinamų atliekų kiekius. Rūšiuojamasis atliekų surinkimas taip pat užtikrina atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimą.

2.1. uždavinys. Plėtoti komunalinių atliekų sraute esančių pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo sistemą.

2.2. uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti kitų (specifinių) komunalinių atliekų srautų surinkimo sistemą.

2.3. uždavinys. Plėtoti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimo sistemą.

3 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą, įskaitant saugų jų šalinimą

3.1. uždavinys. Sumažinti sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekį.

3.2. uždavinys. Užtikrinti saugią aplinkai sąvartyno eksploataciją.

3.3. uždavinys. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą.

3.4. uždavinys. Stiprinti savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus.

4. ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS 2014–2020 M.

Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano įgyvendinimo priemonės, skatinančios atliekų paruošimą naudoti pakartotinai, perdirbimą, kitokį naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos Lentelė 20. Šiame priemonių plane numatytas ir komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų prognozuojamas preliminarus investicijų poreikis bei finansavimo šaltiniai.

2014–2020 metų vykdymo laikotarpiu Vilniaus apskrityje turėtų būti baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – regioninis mechaninio biologinio apdorojimo įrenginys. Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje susidariusioms atliekoms tvarkyti bus eksploatuojama didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, Vilniaus apskrities regioninis komunalinių atliekų sąvartynas, vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra.

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos principai 2014–2020 m. laikotarpiu: toliau bus vystomas rūšiuojamasis komunalinių atliekų surinkimas, o surinktos mišrios komunalinės atliekos bus apdorojamos naujuose regioniniuose mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose, atskiriant perdirbimui ar kitokiam naudojimui tinkamas atliekas. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas biologiškai skaidžių atliekų šalinamo sąvartyne kiekio mažinimui ir atliekų prevencijos, paruošimo pakartotiniam naudojimui bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų bus siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones (pvz., sudarant geresnes atliekų rūšiavimo sąlygas), bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei aktyviai šviečiant ir informuojant visuomenę.

5 dalyje pateiktas detalesnis *Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano* įgyvendinimo priemonių aprašymas.

Lentelė 20. Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano įgyvendinimo priemonės.

Preimone	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, mlkst. eurų
1 fikslas. Sumažinti savaraimuose šalinamų komunalinių biologškai skaidžių atliekų kiekį				
1.1. uždavinys. Skatinti komunalinių biologškai skaidžių atliekų prevenciją ir tvarkymą jų susidarymo vietoje				
1.1.1. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones biologškai skaidžių atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje, įskaitant gyventojų informavimą apie maisto atliekų susidarymo mažinimą (pvz., leisti leidinius, straipsnius, laidas, organizuoti renginius ir pan.)	ŠRSA, VAATC	2014–2020 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, VAATC lėšos, ES paramos lėšos, kitos lėšos	
1.1.2. Išdalinti gyventojams individualaus kompostavimo konteinerius (dėžes) butyje susidarantiems biologškai skaidžioms atliekoms (žaliosioms atliekoms ir kitoms tinkamoms kompostuoti maisto atliekoms) kompostuoti individualiose valdose	VAATC, KA surinkimo sistemos operatorius	2014–2016 m.	ES paramos lėšos, VAATC lėšos	
1.1.3. Parengti ir platinti atliekų turėtojams kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas (lankstinukus, informaciją internete, žiniasklaidoje) ir skatinti gyventojus naudotis individualiai išgytoms kompostavimo priemonėmis	VAATC, ŠRSA	2014–2020 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, VAATC lėšos, kitos lėšos	
1.2. uždavinys. Plėtoti ir eksploatuoti komunalinių biologškai skaidžių atliekų atskiro surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą				
1.2.1. Įgyvendinti žaliųjų atliekų rūšiavimą ir surinkimą kapinėse ir kitose viešo naudojimo teritorijose	ŠRSA	2016–2020 m.	Vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos	
1.2.2. Organizuoti žaliųjų atliekų surinkimą ir apdorojimą savivaldybės teritorijoje veikiančioje žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje	ŠRSA, VAATC	2015–2020 m.	Vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, VAATC lėšos	
1.2.3. Pastatyti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose iš mišrių komunalinių atliekų srauto būtų atskiriamos pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos, biologškai skaidžios atliekos ir kitos perdirbimui ar naudojimui tinkamos (pvz., degios) atliekos	VAATC	2014–2015 m.	ES paramos lėšos, VAATC lėšos	34.465 (bendrai Vilniaus apskrities savivaldybėms)
1.2.4. Parengti paraišką maisto ir virtuvės atliekų atskiro surinkimo ir tvarkymo pilotiniam projektui apskrityje, įskaitant visuomenės švietimą ir gerosios praktikos sklaidą	VAATC	2015–2016 m.	VAATC lėšos	7 (bendrai Vilniaus apskrities savivaldybėms)

Priemonė	Vykdytojai	Ivykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. eurų
1.2.5. Esant galimybei gauti paramą, įgyvendinti maisto ir virtuvės atliekų atskiro surinkimo pilotinį projektą (projekto apimtyse įvertinti maisto ir virtuvės atliekų tvarkymo pajėgumų sukūrimo poreikį bei galimybes, įskaitant visuomenės informavimą, švietimą ir gerosios praktikos sklaidą)	VAATC, ŠRSA	2016 m.	ES paramos lėšos, VAATC lėšos	50 ^{2*} (bendrai Vilniaus apskrities savivaldybėms)
1.2.6. Organizuoti maisto ir virtuvės atliekų atskirą surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus šių atliekų apdorojimui	ŠRSA, VAATC	2018–2020 m.	ES paramos lėšos, nacionalinės paramos lėšos, vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, kitos lėšos	3*
2 tikslas. Užtikrinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos plėtrą, įgyvendinant atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą ir mažinant sąvartyne šalinamų atliekų kiekį				
2.1. uždavinys. Plėtoti komunalinių atliekų surinkimo sistemos plėtrą, įgyvendinant atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą ir mažinant sąvartyne šalinamų atliekų kiekį				
2.1.1. Parengti ir patvirtinti konteinerinių aikštelių išdėstymo schemą, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams, ją atnaujinti	ŠRSA	2015–2016 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos	
2.1.2. Bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą, plėtoti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo kolektyviniais konteineriais sistema: įrengti/rekonstruoti kolektyvines konteinerines aikšteles (aprūpinant reikiama konteinerių komplektais), o jei nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas priemones ir būdus (pvz., pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita) (<i>bendras aikštelių skaičius – 65 vnt.</i>)	ŠRSA, gamintojai ir importuotojai	2015–2017 m.	ES paramos lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos, vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, kitos lėšos	230 ^{4,5*}
2.1.3. Aprūpinti individualius namus ir juridinius asmenis priemonėmis (maišais, konteineriais ar kt.) pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms surinkti (atskirai – stiklo bei visų kitų rūšių pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms) (<i>bendras konteinerių komplektų skaičius – 4000</i>)	ŠRSA, gamintojai ir importuotojai, KA surinkimo sistemos operatorius	2014–2015 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, nacionalinės paramos lėšos, kitos lėšos	83,6

Priemone	Vykdytojai	Vykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Pribimarus investicijų poreikis: tūkst. eurų
2.1.4. Organizuoti atskirą pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimą kolektyviniais konteneriais iš daugiabučių namų teritorijų ir viešų vietų, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	ŠRSA, gamintojai ir importuotojai, KA surinkimo sistemos operatorius	2014–2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	
2.1.5. Organizuoti atskirą pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimą iš individualių namų ir juridinių asmenų, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą	ŠRSA, gamintojai ir importuotojai, KA surinkimo sistemos operatorius	2014–2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	
2.1.6. Įgyvendinti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo monitoringo ir kontrolės sistemą	ŠRSA, KA surinkimo sistemos operatorius	2015–2020 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	
2.1.7. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos, rūšiavimo ir perdavimo srityje: šviesti atsakingo vartojimo temomis, informuoti apie atskiro atliekų surinkimo naudą bei gyventojų galimybes rūšiuoti atliekas, pristatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, metinius sistemos veiklos rodiklius, esamą ir planuojamą surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą, pasirinktą apmokestinimą, atliekų turėtojų teises ir pareigas	ŠRSA, VAATC, gamintojai ir importuotojai, KA surinkimo sistemos operatorius	2014–2020 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos, vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, ES paramos lėšos, nacionalinės paramos lėšos, kitos lėšos	
2.2. uždavinsys. Plėtoti ir eksploatuoti kitų (specifinių) komunalinių atliekų srautų surinkimo sistemą				
2.2.1. Eksploatuoti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje, užtikrinant didžiųjų atliekų, naudotų padangų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų, antrinių žaliavų, tekstilės ir kitų atliekų priėmimą iš gyventojų	VAATC	2014–2020 m.	VAATC lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos	
2.2.2. Vykdyti atskirą didelių gabaritų ir kitų perdėbimui tinkamų atliekų (pvz., elektros ir elektroninės įrangos atliekų, kt.) surinkimą apvažiuojant ne mažiau kaip 2 kartus per metus	ŠRSA, KA surinkimo sistemos	2014–2020 m.	Vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	

Priemone	Vykdytojai	Ivykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. eurų
	operatorius, gamintojai ir importuotojai			
2.2.3. Bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokėtinamų gaminių atliekų tvarkymą	VAATC, ŠRSA, gamintojai ir importuotojai	2014–2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos	
2.2.4. Organizuoti pakartotinai naudoti tinkamų daiktų (baldu, elektros ir elektroninės įrangos, drabužių ir kt.) surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje (arba kitose pasirinktose vietose), o esant finansinėms galimybėms, organizuoti atskirai surinktų naudoti pakartotinai tinkamų atliekų paruošimą naudoti pakartotinai ir platinimą	VAATC, ŠRSA	2016–2020 m.	ES paramos lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos, VAATC lėšos, kitos lėšos	
2.2.5. Parengti duomenų bazę, kurioje bus pateikta informacija apie didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse esančius daiktus, kuriuos galima naudoti pakartotinai	VAATC	2016 m.	VAATC lėšos	10 (bendrai Vilniaus apskrities savivaldybėms)
2.2.6. Viešinti informaciją apie savivaldybėje ir/ar Vilniaus apskrityje veikiančias elektros ir elektroninės įrangos ir/ar kitų daiktų remonto dirbtuves bei taisyklą, kuriose prailginamas namų ūkiuose naudojamų daiktų tarnavimo laikas ir taip išvengiama komunalinių atliekų susidarymo	ŠRSA, gamintojai ir importuotojai, VAATC	2016–2020 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	
2.2.7. Įrengti atliekų tvarkymo aikštelę, skirtą Vilniaus apskrities didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse surinktomis didžiosioms ir kitoms atliekomis tvarkyti arba įteisinti šią veiklą regioniniame sąvartyne	VAATC	2016 m.	VAATC lėšos	600 (bendrai Vilniaus apskrities savivaldybėms)
2.3. uždavinys. Plėtoti buitįje susidaranciu pavojinguju atlieku surinkimo sistema				
2.3.1. Užtikrinti buitįje susidaranciu pavojinguju atlieku surinkima dideliu gabaritu atlieku surinkimo aiksteliuje, esancioje savivaldybes teritorijoje	VAATC	2015–2020 m.	VAATC lėšos	
2.3.2. Vykdyti atskira buitįje susidaranciu pavojinguju atlieku surinkima apvaziavimo budu (ne reciau kaip 2 kartus per metus)	ŠRSA, KA surinkimo sistemos operatorius,	2014–2020 m.	Vietines rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdomo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. eurų
2.3.3. Užtikrinti, kad tie pavojingųjų atliekų srutai, kurių surinkimas techniškai ir organizaciniu požiūriu galimas, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius kontenerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose	gamintojai ir importuotojai			
2.3.4. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones apie buitįje susidaranti pavojingųjų atliekų žalą aplinkai ir visuomenės sveikatai bei šių atliekų tvarkymo galimybes (ne rečiau kaip 2 kartus per metus pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto svetainėje)	ŠRSA, gamintojai ir importuotojai	2014–2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, kitos lėšos	
2.3.4. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones apie buitįje susidaranti pavojingųjų atliekų žalą aplinkai ir visuomenės sveikatai bei šių atliekų tvarkymo galimybes (ne rečiau kaip 2 kartus per metus pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto svetainėje)	ŠRSA, VAATC	2014–2020 m.	Gamintojų ir importuotojų lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos, vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, VAATC lėšos, kitos lėšos	
3 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkanti komunalinių atliekų tvarkymą, įskaitant saugų jų šalinimą				
3.1. uždavinys. Sumažinti sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekį				
3.1.1. Eksploatuoti regioninius mechaninio biologinio apdoravimo įrenginius, kuriuose iš mišrių komunalinių atliekų srauto būtų atskiriamos pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos, biologiškai skaidžios atliekos ir kitos perdirbimui ar naudojimui tinkamos (pvz., degios) atliekos	VAATC, MBA įrenginių operatorius	2016–2020 m.	VAATC lėšos	
3.1.2. Užtikrinti, kad visos Širvintų rajono savivaldybėje surinktos mišrios komunalinės atliekos būtų perduodamos tvarkymui į Vilniaus apskrities regioninius mechaninio biologinio apdoravimo įrenginius	ŠRSA, KA surinkimo sistemos operatorius	2016–2020 m.	Vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos	
3.1.3. Naudoti komunalinių atliekų energetinius išteklius	MBA įrenginių operatorius, VAATC	2016–2020 m.	MBA įrenginių operatoriaus lėšos	
3.2. uždavinys. Užtikrinti saugią aplinkai sąvartyne eksploataciją				
3.2.1. Eksploatuoti Vilniaus apskrities regioninį komunalinių atliekų sąvartyną Kazokiškių k., Elektrėnų r. sav., vykdyti jo monitoringą, kaupiti lėšas jo uždarymui	VAATC	2014–2020 m.	VAATC lėšos	

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis tūkst. eurų
3.2.2. Įrengti ir įteisinti eksploatuojamoje regioninio sąvartyno sekcijoje asbesto turinčių atliekų šalinimo aikštelę	VAAATC	2015 m.	VAAATC lėšos	10 (bendrai Vilniaus apskrities savivaldybėms)
3.2.3. Įrengti naują regioninio sąvartyno sekciją	VAAATC	2016 m.	VAAATC lėšos	4.500 (bendrai Vilniaus apskrities savivaldybėms)
3.2.4. Nustatyta tvarka vykdyti šalinamų atliekų sudėties tyrimus (monitoringą)	VAAATC	2016, 2018, 2020 m.	VAAATC lėšos	
3.2.5. Vykdyti uždarytų sąvartynų monitoringą ir priežiūrą po uždarymo	VAAATC	2014–2020 m.	VAAATC lėšos	
3.3. uždaviny. Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą				
3.3.1. Užtikrinti visiems atliekų turėtojams prieinamos viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą, atitinkant minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato LR aplinkos ministerija	ŠRSA, KA surinkimo sistemos operatorius, VAAATC	2014–2020 m.	Vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos, VAAATC lėšos, kitos lėšos	
3.3.2. Sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartis su visais nekilnojamojo turto objektų savininkais arba jų įgaliotais atstovais arba įvesti visuotinę dvinarę vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą	ŠRSA	2016 m.	Vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	
3.3.3. Atrinkti komunalinių atliekų surinkimo tvarkymo paslaugą teikiančius atliekų tvarkytojus įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka	ŠRSA	2015–2016 m.	Vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos	
3.3.4. Tobulinti atliekų turėtojų registrą ir sukurti atliekų surinkimo ir tvarkymo apskaitos bei monitoringo sistemą (duomenų teikimo ir ataskaitų analizės sistemą ON–line režimu); sukurti atliekų turėtojų registrą; identifikuoti kontenerius ir jų tuštinimo faktą; vykdyti visų savivaldybės teritorijoje surinktų, tvarkomų ir šalinamų komunalinių atliekų apskaitą ir kontrolę; formuoti ataskaitas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vertinimui	ŠRSA, KA surinkimo sistemos operatorius	2016–2020 m.	Vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	70

Priemonė	Vykdytojai	Įvykdymo terminas	Finansavimo šaltinis	Preliminarus investicijų poreikis, tūkst. eurų
3.3.5. Tobulinti imokos/vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą apskaičiavimo metodiką, vadovaujantis Vyriausybės nutarimu patvirtintomis taisyklėmis: parengti ir patvirtinti teisės aktus, reikalingus Vyriausybės patvirtintoms taisyklėms įgyvendinti; atlikti kitus parengiamuosius darbus įdiegiant dvinarę vietinę rinkliavą/įmoką	ŠRSA	2015–2016 m.	Vietinės rinkliavos/kitos įmokos už KA tvarkymą lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	
3.4. uždavinys. Sūpinti savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus				
3.4.1. Dalyvauti konferencijose, seminaruose ar mokymuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika, organizuoti pažintines išvykas į kitų savivaldybių, regionų ar šalių atliekų tvarkymo įrenginius	ŠRSA	2014–2020 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	
3.4.2. Dalyvauti tarptautiniuose projektuose komunalinių atliekų tvarkymo tematika (esant kvietimams ir pagal tikslingumą)	ŠRSA	2014–2020 m.	Savivaldybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	

Pastabos:

- * ŠRSA – Širvintų rajono savivaldybės administracija, VAATC – UAB „VAATC“, KA – komunalinės atliekos, MBA – mechaninis biologinis apdorojimas;
- ²* Priemonė bus įgyvendinta regioniniu mastu ir pilna apimtimi tik tuo atveju, jeigu bus galimybė gauti Europos Sąjungos ar nacionalinę paramą.
- ³* Lėšų poreikis bus tikslinamas įgyvendinus maisto ir virtuvės atliekų atskiro surinkimo pilotinį projektą;
- ⁴* Lėšų poreikis bus tikslinamas, patvirtinus kolektyvinių konteinerinių aikštelių schemą, bei priklausys nuo aikštelių įrengimo reikalavimų ir statybos darbų apimčių;
- ⁵* Priemonė pilna apimtimi bus įgyvendinta tik tuo atveju, jeigu bus galimybė gauti Europos Sąjungos ar nacionalinę paramą.

5. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATIETYJE VERTINIMAS

5.1 Komunalinių atliekų srautų susidarymo prognozės

Komunalinių atliekų susidarymo prognozės vertinamos 2015–2020 m. laikotarpiui. Susidarančių komunalinių atliekų kiekis ateityje priklausys nuo gyventojų skaičiaus kitimo, ekonominio augimo ir vartojimo pokyčių. Visuotinio gyventojų surašymo 2001 ir 2011 m. duomenimis, gyventojų skaičius Širvintų rajone sumažėjo 13 proc., t. y. mažėjo apie 1,3 proc. kiekvienais metais. Tuo tarpu 2013–2014 m. laikotarpiu savivaldybės teritorijoje gyvenamąją vietą deklaravusių gyventojų skaičius buvo panašus. Remiantis pateiktais duomenimis, daroma prielaida, kad iki 2020 m. gyventojų skaičius Širvintų rajono savivaldybėje vis dėlto gali mažėti po 1 proc. kasmet.

Vadovaujantis 2015 m. rugsėjo mėn. Finansų ministerijos skelbiamais Lietuvos ekonominių rodiklių projekcijos duomenimis, 2014 m. bendrojo vidaus produkto (BVP, palyginamosiomis kainomis) augimas sudarė 2,9 proc., o numatomas 2015 m. – 1,9 proc., 2016 m. – 3,2 proc., 2017 m. – 3,5 proc., 2018 m. – 3,9 proc. augimas.

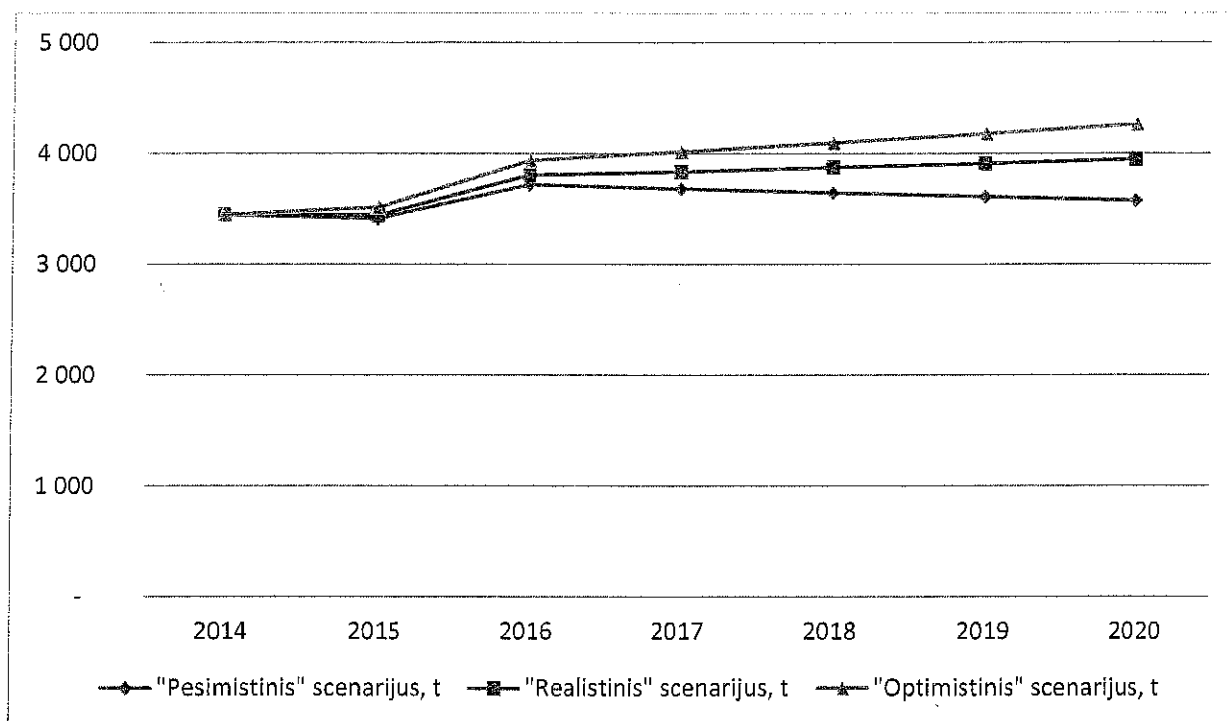
Papildomai vertinama, kad 2016 m. dėl sudarytų naujų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutarčių su visais nekilnojamojo turto objektų savininkais arba jų įgaliotais atstovais ar vietinės rinkliavos įvedimo tikėtinas 10 proc. surenkamų komunalinių atliekų kiekio išaugimas.

Atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus kitimo tendencijas, Finansų ministerijos prognozuojamas BVP ir vartojimo kitimo tendencijas, numatomi trys ekonominio augimo scenarijai, nuo kurių priklausys komunalinių atliekų susidarymas Širvintų rajono savivaldybėje:

- *mažo ekonominio augimo („pesimistinis“) scenarijus*: metinis susidarančių komunalinių atliekų kiekis planavimo laikotarpiu mažės vidutiniškai apie 1 proc., palyginus su praėjusiais metais, išskyrus 2016 m. kuomet atliekų kiekis padidės 9 proc.;
- *vidutinio ekonominio augimo („realistinis“) scenarijus*: metinis susidarančių komunalinių atliekų kiekis planavimo laikotarpio pradžioje nežymiai mažės (2015 m. mažės 0,05 proc.), o nuo 2016 m. pradės didėti, t. y. 2016 m. didės 10,6 proc., 2017 m. didės 0,75 proc., o nuo 2018 m. didės po 0,95 proc. palyginus su praėjusiais metais;
- *didelio ekonominio augimo („optimistinis“) scenarijus*: metinis susidarančių komunalinių atliekų kiekis planuojamu laikotarpiu kasmet didės 2 proc., palyginus su praėjusiais metais, išskyrus 2016 m. kuomet atliekų kiekis padidės 12 proc.

Informacija apie prognozinius komunalinių atliekų susidarymo kiekius 2015–2020 m. pagal skirtingus ekonominio augimo scenarijus pateikta Pav. 6.

Prognozei naudojamas 2013 ir 2014 m. susidariusių komunalinių atliekų kiekis ir sudėtis, remiantis apibendrintais Širvintų rajono savivaldybės administracijos ir VAATC duomenimis. Vertinant atskirų komunalinių atliekų srautų susidarymą daroma prielaida, kad šių atliekų sudėtis planavimo laikotarpiu nesikeis. Informacija apie prognozinę komunalinių atliekų sudėtį Širvintų rajono savivaldybėje 2014–2020 m. pagal vidutinio ekonomikos augimo („realistinį“) scenarijų pateikta Lentelė 21.

Pav. 6. Komunalinių atliekų susidarymo prognozės iki 2020 m., tonos

Lentelė 21. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Širvintų rajono savivaldybėje 2015–2020 m. (nevertinant papildomo namudinio kompostavimo įtakos).

Eil. Nr.	Atliekos	Komunalinių atliekų sudėtis 2020 m.	Komunalinių atliekų susidarymas, tonos					
			2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Žaliosios atliekos	4,2%	144	160	161	162	164	165
2.	Medienos atliekos	3,9%	134	148	149	150	152	153
3.	Kitos biologinės atliekos	18,2%	627	693	699	705	712	719
4.	Plastikų atliekos	18,4%	634	701	706	713	720	726
5.	Popieriaus/kartono atliekos	15,1%	521	576	581	586	592	597
6.	Stiklo atliekos	13,8%	477	528	532	537	542	547
7.	Metalo laužas	4,3%	148	164	165	166	168	170
8.	Naudotos padangos	0,8%	26	29	29	30	30	30
9.	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	1,8%	61	67	68	69	69	70
10.	Pavojingos atliekos	0,6%	21	24	24	24	24	25
11.	Statybinės ir griovimo (inertinės) atliekos (įskaitant ir turinčias asbesto)	5,8%	199	220	221	224	226	228
12.	Kitos atliekos	13,2%	453	501	505	510	515	520
13.	Iš viso komunalinių atliekų:	100,0%	3 446	3 811	3 839	3 876	3 913	3 950

Eil. Nr.	Atliekos	Komunalinių atliekų sudėtis 2020 m.	Komunalinių atliekų susidarymas, tonos					
			2015	2016	2017	2018	2019	2020
14.	Iš viso antrinių žaliavų ir pakuočių	51,7%	1 780	1 968	1 983	2 002	2 021	2 040
15.	Iš viso biologiškai skaidžių atliekų*	41,4%	1 426	1 577	1 589	1 604	1 619	1 635

* Biologiškai skaidžios atliekos – tai biologinės (maisto ir žaliosios) atliekos, popieriaus/kartono ir medienos atliekos.

Kaip nustatyta *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane*, iki 2015 m. turi būti įdiegta žaliųjų atliekų tvarkymo susidarymo vietoje infrastruktūra, pateikiant gyventojams kompostavimo dėžes arba skatinant gyventojus įsirengti individualaus kompostavimo priemones savo lėšomis. Biologiškai skaidžių atliekų (žaliųjų ir augalinės kilmės maisto atliekų) namudiniam kompostavimui skatinti per 2014 m. Širvintų rajono savivaldybės individualių namų gyventojams buvo išdalinta 1.563 vnt. kompostavimo dėžių, kurių dėka buvo sudarytos galimybės namų ūkiuose sutvarkyti apie 86 tonas biologiškai skaidžių atliekų (vertinant pusės metų efektą). 2016 m. bus baigtos išdalinti likusios kompostavimo dėžės. Prognozuojamose skaičiavimuose (Lentelė 22) vertinamas 2014–2015 m. išdalintų ir 2016 m. planuojamų išdalinti kompostavimo dėžių efektas. Šių dėžių dėka kasmet bus galima sukompustuoti apie 225 tonas biologiškai skaidžių atliekų.

Lentelė 22. Komunalinių atliekų kiekių ir sudėties prognozė Širvintų rajono savivaldybėje 2015–2020 m. (vertinant papildomo namudinio kompostavimo įtaką).

Eil. Nr.	Atliekos	Komunalinių atliekų sudėtis 2020 m.	Komunalinių atliekų susidarymas, tonos					
			2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Biologinių atliekų namudinis kompostavimas		113	225	225	225	225	225
Į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą pateksiančios komunalinės atliekos:								
1.	Žaliosios atliekos	1,4%	88	47	48	50	51	53
2.	Medienos atliekos	4,0%	134	148	149	150	152	153
3.	Kitos biologinės atliekos	17,8%	604	648	654	660	667	674
4.	Plastikų atliekos	19,2%	634	701	706	713	720	726
5.	Popieriaus/kartono atliekos	15,7%	521	576	581	586	592	597
6.	Stiklo atliekos	14,4%	477	528	532	537	542	547
7.	Metalo laužas	4,5%	148	164	165	166	168	170
8.	Naudotos padangos	0,8%	26	29	29	30	30	30
9.	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	1,8%	61	67	68	69	69	70
10.	Pavojingos atliekos	0,6%	21	24	24	24	24	25

Eil. Nr.	Atliekos	Komunalinių atliekų sudėtis 2020 m.	Komunalinių atliekų susidarymas, tonos					
			2015	2016	2017	2018	2019	2020
11.	Statybinės ir griovimo (inertinės) atliekos (įskaitant ir turinčias asbesto)	6,0%	199	220	221	224	226	228
12.	Kitos atliekos	13,7%	453	501	505	510	515	520
13.	Iš viso komunalinių atliekų:	100,0%	3 367	3 653	3 682	3 718	3 755	3 792
14.	<i>Iš viso antrinių žaliavų ir pakuočių</i>	53,8%	1 780	1 968	1 983	2 002	2 021	2 040
15.	<i>Iš viso biologiškai skaidžių atliekų**</i>	38,9%	1 347	1 419	1 431	1 446	1 462	1 477

* Biologiškai skaidžios atliekos – tai biologinės (maisto ir žaliosios) atliekos, popieriaus/kartono ir medienos atliekos.

5.2 Komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas

Numatytų komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo priemonių įgyvendinimo ir planuojamo pasiekti efekto vertinimas pateiktas 5.2.1–5.2.5 poskyriuose. Informacija apie iki 2020 m. planuojamus pasiekti komunalinių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo rodiklius Širvintų rajono savivaldybėje pateikta Lentelė 23. Kaip keisis planuojami komunalinių atliekų tvarkymo srautai pavaizduota Pav. 7.

Planuojant komunalinių atliekų tvarkymą, atsižvelgta į nustatytas valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotis (Lentelė 24). Vertinama, kad įgyvendinus numatytas *Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano* priemones, 2020 m. bus paruošta perdirbimui daugiau nei 50 proc. visų susidarancių pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, metalo, plastikų ir stiklo atliekų). Prognozuojama, kad bendras sąvartyne šalinamų komunalinių atliekų kiekis ženkliai mažės ir 2020 m. sieks apie 20 proc. nuo visų į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą patekusių komunalinių atliekų kiekio.

Komunalinių atliekų tvarkymo būdų kitimo tendencijos, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Širvintų rajono savivaldybėje, pavaizduotos Pav. 8.

Lentelė 23. Prognozuojami komunalinių atliekų tvarkymo šrautai pagal atliekų tvarkymo būdą Širvintų rajono savivaldybėje 2015–2020 m., tonomis.

Eil. Nr.	Komunalinių atliekų statusas	Atliekų tvarkymo būdas	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Atliekų prevencija								
1.	Biologinės (žaliosios ir augalinės kilmės maisto) atliekos	Namudinis kompostavimas	113	225	225	225	225	225
I komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje patenkančių komunalinių atliekų kiekis			3 367	3 653	3 682	3 718	3 755	3 792
Atskirai surenkamos komunalinės atliekos								
3.	Žaliosios atliekos	Kompostavimas	8	8	8	8	8	8
4.	Medienos atliekos	Kompostavimas	66	66	66	66	66	66
5.	Kitos biologinės atliekos	Kompostavimas	–	–	–	–	–	–
6.	Maisto/virtuvės atliekos	Kompostavimas ar kitas (aerobinis/ anaerobinis) apdorojimas	–	18	18	23	27	30
7.	Pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos, tame tarpe:		412	993	1 000	1 002	1 010	1 018
7.1.	<i>plastikų atliekos</i>		86	188	190	191	193	195
7.2.	<i>popieriaus/kartono atliekos</i>	Perdirbimas	108	153	155	155	156	158
7.3.	<i>stiklo atliekos</i>		148	362	365	366	367	369
7.4.	<i>metalo atliekos</i>		4	25	25	25	25	25
7.5.	<i>antrinės žaliavos šalinimui/naudojimui</i>	Šalinimas/naudojimas	66	265	265	265	268	271
8.	Tekstilės atliekos	Perdirbimas/naudojimas	1	1	1	1	1	1
9.	Elektrinės ir elektroninės įrangos atliekos	Perdirbimas/naudojimas	43	47	48	48	49	49
10.	Naudotos padangos	Perdirbimas/naudojimas	26	29	29	30	30	30
11.	Buities pavojingosios atliekos	Perdirbimas/naudojimas	12	13	13	13	14	14
12.	Stybinės ir griovimo (inertinės) atliekos (įskaitant ir asbestą)	Šalinimas	157	173	175	176	178	180
13.	Didžiosios atliekos	Šalinimas	17	19	19	19	19	19
14.	Kitos atskirai surinktos atliekos	Perdirbimas/naudojimas	43	47	48	48	49	49

eil. Nr.	Komunalinių atliekų šaltinis	Atliekų tvarkymo būdas	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Surenkamos mišrios komunalinės atliekos								
15.	Mišrios komunalinės atliekos		2 582	2 238	2 257	2 284	2 306	2 328
I mechaninio apdorojimo įrenginius nukreipiamos mišrios komunalinės atliekos								
16.	Mišrios komunalinės atliekos	Apdorojimas	–	2 238	2 257	2 284	2 306	2 328
17.	Atskirtos pakuočių atliekos ir kitos antrinės žaliavos	Perdirbimas	–	341	344	349	353	356
I biologinio apdorojimo įrenginius nukreipiamos mišrios komunalinės atliekos								
18.	Atskirtos biologiškai skaidžios atliekos	Anaerobinis pūdymas ir kompostavimas	–	756	763	769	775	781
I atliekų deginimo, išgaunant energiją, įrenginius nukreipiamos komunalinės atliekos*								
19.	Komunalinės atliekos (kietasis atgautasis kuras/kitos degiosios atliekos)	Naudojimas (deginimas)	–	1 356	1 366	1 377	1 389	1 402
I atliekų šalinimo įrengimus (savartyną) patenkančios komunalinės atliekos**								
20.	Komunalinės atliekos	Šalinimas/laikymas	2 822	760	766	777	785	794

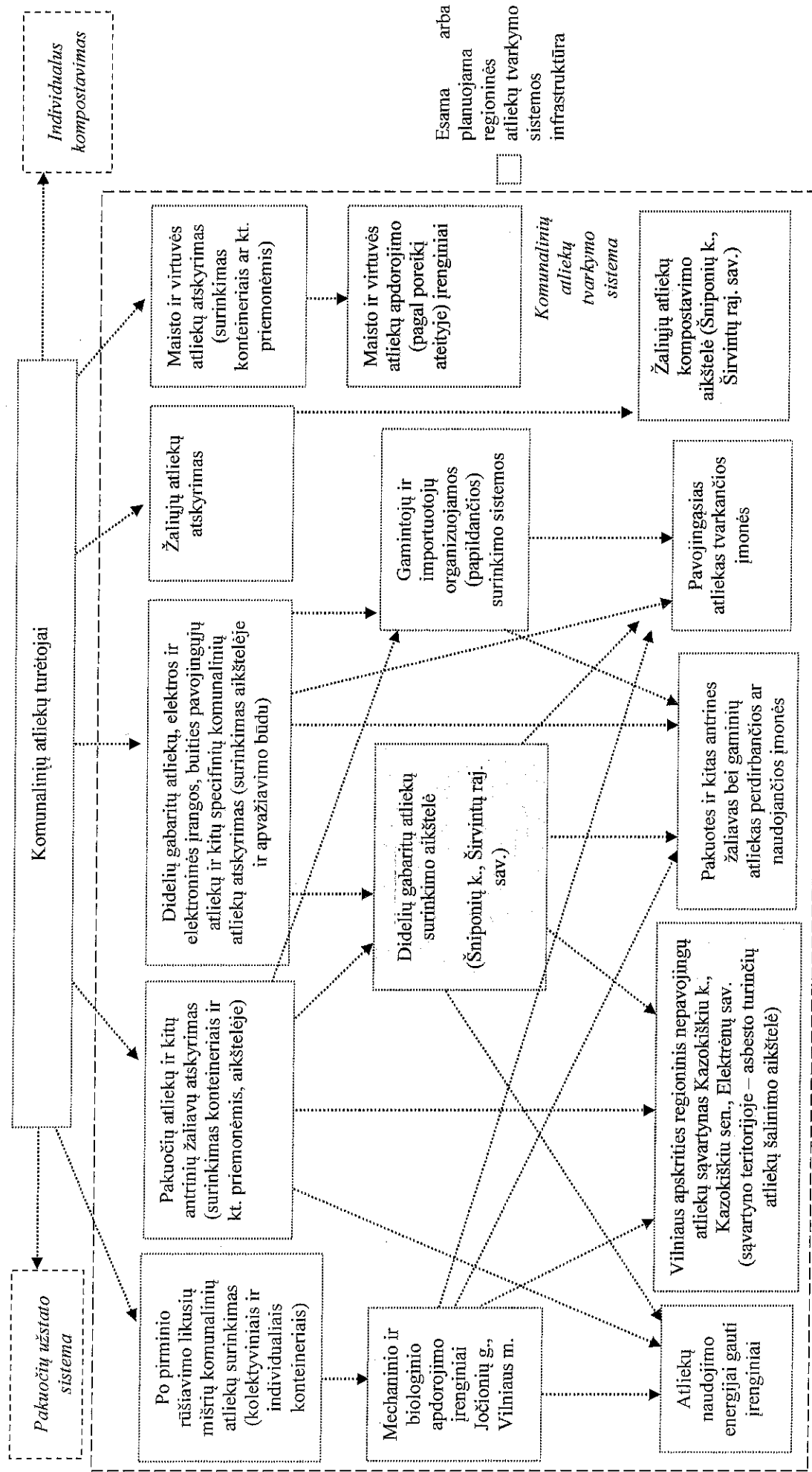
Pastabos:

* Įtrauktos naudojimui (energijos gamybos įrenginiuose) nukreipiamos atskirai surinktos komunalinės atliekos ir MBA įrenginiuose atskirtos degios atliekos/pagamintas KAK. Kol nebus pastatyta Vilniaus kogeneracinė jėgainė, t.y. 2016–2017 m. dalis šių atliekų gali būti šalinamos sąvartyne.

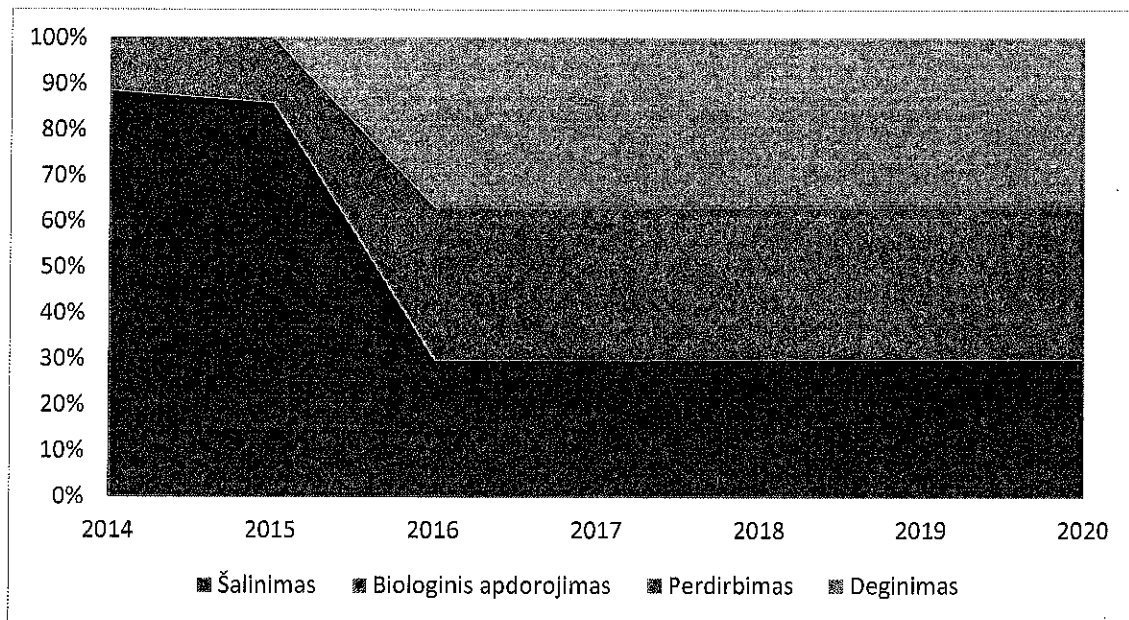
** Įtrauktos šalinimui nukreipiamos atskirai surinktos komunalinės atliekos ir po atliekų MBA likusios atliekos. Bendrame komunalinių atliekų balanse nevertinami KAK deginimo metu energijos gamybos įrenginiuose susidarę nepavojingi dugno pelenai (šlakas).

Lentelė 24. Valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimas Širvintų rajono savivaldybėje 2015–2020 m.

2015	2016	2017	2018	2019	2020
Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys					
–	45%	45%	45%	45%	65%
– iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį)					
–	45%	45%	45%	45%	65%
– iki 2020 m. perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 proc. komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį)					
84%	21%	21%	21%	21%	21%
Planuojamas šalinti Širvintų rajono savivaldybėje komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarancių komunalinių atliekų)					
16%	79%	79%	79%	79%	79%
Planuojamas panaudoti Širvintų rajono savivaldybėje komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarancių komunalinių atliekų)					
2 195	1 976	1 976	1 756	1 756	1 537
Užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologškai skaidžios atliekos neviršytų Širvintų rajono savivaldybei didžiausių leistinų šalinti komunalinių biologškai skaidžių atliekų kiekių, tonos					
1 355	365	367	373	377	381
Didžiausias planuojamas šalinti Širvintų rajono savivaldybės komunalinių biologškai skaidžių atliekų kiekis, tonos					
–	–	–	–	–	50%
Užtikrinti, kad iki 2020 m. mažiausiai 50 proc. (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiamos naudoti pakartotinai ir perdirbti					
–	–	–	–	–	>50%
Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo šių atliekų susidarymo)					

Pav. 7. Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo srantai 2020 m.

Pav. 8. Planuojamos Širvintų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tendencijos pagal atliekų tvarkymo būdus iki 2020 m.

5.2.1. Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas

Atliekų prevencija yra aukščiausias prioritetas atliekų susidaryme ir tvarkyme. Atliekų prevencijos tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų kiekį, neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. D1–782 patvirtinta *Valstybinė atliekų prevencijos programa*. Įgyvendinant minėtą programą dalyvauja Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Žemės ūkio ministerija ir Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba. Kadangi atliekų prevencija apima plačias veiklos sritis, įgyvendinant šią programą, siūloma taip pat dalyvauti kitoms suinteresuotoms valstybės institucijoms, savivaldybėms, atliekų turėtojams – fiziniams ir juridiniams asmenims – savo iniciatyva.

Iki 2020 m. Širvintų rajono savivaldybėje planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui atliekų prevencijos srityje bei vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje (pvz., leisti leidinius, straipsnius, rengti laidas, organizuoti renginius ir pan.). Kaip efektyvią atliekų prevencijos priemonę planuojama toliau skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis (plačiau aptarta 5.2.2. poskyryje). Šiuo tikslu planuojama parengti ir platinti atliekų turėtojams kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas (lankstinukus, informaciją internete, žiniasklaidoje).

Lietuvoje nėra duomenų apie tai, kiek galima sumažinti komunalinių atliekų kiekį, taikant atliekų prevencijos priemones, todėl Lentelė 25 pateikti duomenys apie galimus išvengti komunalinių atliekų kiekius Europos Sąjungos šalyse.

Lentelė 25. Galimi išvengti komunalinių atliekų kiekiai Europos Sąjungos šalyse, taikant prevencijos priemones.

	Susidaro atlieku, kg/gyv./metus	Galimybės sumažinti atliekų kieki	
		kg/gyv./metus	proc.
Biologinės atliekos	220	40	18
Išmani daržininkystė ir sodininkystė	90	10	11
Atsakingas maisto vartojimas	30	10	33
Namudinis individualus ar bendruomeninis kompostavimas	100	20	20
Didelių gabaritų atliekos	52	12	23
Tekstilės atliekų prevencijos priemonės	15	4	27
Baldų atliekų prevencijos priemonės	20	4	20
Elektros ir elektroninės įrangos atliekų prevencijos priemonės	17	4	24
Pakuočių atliekos	150	25	17
Pakartotinio naudojimo gėrimų taros naudojimas	35	12	34
Geriamo vandens naudojimas	6	2	33
Daugkartinių pirkinių maišelių naudojimas	2	1	50
Perteklinės pakuotės vengimas	107	10	9
Popieriaus ir kartono atliekos	100	15	15
Nepageidaujamo pašto sumažinimas	15	4	27
Informacinių technologijų priemonių naudojimas	75	9	12
Servetėlių, popierinių rankšluosčių naudojimo mažinimas	10	2	20
Sauskelnės ir kitos atliekos	78	8	10
Daugkartinių sauskelnų naudojimas	18	2	11
Kitų komunalinių atliekų prevencija	60	6	10
Iš viso:	600	100	17

Šaltinis: ACR+. *Quantitative Benchmarks For Municipal Waste Prevention. A guide for Local & Regional Authorities in support of the new Waste Framework Directive. November, 2009.*

2011 m. pabaigoje pasikeitus teisiniam reguliavimui atliekų tvarkymo srityje, produktų ar jų sudedamųjų dalių paruošimas naudoti pakartotinai buvo išskirtas kaip atskiras atliekų tvarkymo hierarchijos prioritetas. Dėl šios priežasties Širvintų rajono savivaldybėje numatoma skatinti ne tik atliekų prevencijos veiklą, bet ir paruošimą naudoti pakartotinai:

- viešinti informaciją apie Širvintų rajono savivaldybėje ir/ar Vilniaus apskrityje veikiančias elektros ir elektroninės įrangos ir/ar kitų daiktų remonto dirbtuves bei taisyklas, kuriose prailginamas namų ūkiuose naudojamų daiktų tarnavimo laikas ir taip išvengiama komunalinių atliekų susidarymo;
- sukurti atliekų paruošimo naudoti pakartotinai infrastruktūrą (Širvintų miesto didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje arba kitoje pasirinktoje vietoje);

- organizuoti pakartotinai naudoti tinkamų daiktų (baldų, elektros ir elektroninės įrangos, drabužių ir kt.) surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje (arba kitose pasirinktose vietose), o esant finansinėms galimybėms, organizuoti atskirai surinktų naudoti pakartotinai tinkamų atliekų paruošimą naudoti pakartotinai ir platinimą;
- parengti duomenų bazę, kurioje bus pateikta informacija apie didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse esančius daiktus, kuriuos galima naudoti pakartotinai.

Vertinama, kad nuo 2016 m. Lietuvoje pradėtas taikyti valstybinis mokestis už sąvartyne šalinamas atliekas, turėtų įtakoti ir komunalinių atliekų prevenciją, t. y. šių atliekų susidarymo mažėjimą.

5.2.2. Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija ir siekiant atliekų prevencijos (t. y. bandant sumažinti susidarantių komunalinių atliekų tvarkymo kiekius) 2014–2020 m. laikotarpiu numatoma aktyviai skatinti individualų biologinių atliekų kompostavimą namų sąlygomis.

Igyvendinamo Europos Sąjungos finansuojamo projekto „Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ apimtyse VAATC 2014 m. įsigijo ir regiono gyventojams dalina 51.000 vnt. 800 l talpos kompostavimo dėžių, iš kurių 2.048 vnt. skirti Širvintų rajono savivaldybės gyventojams. Šiose dėžėse gali būti kompostuojamos organinės virtuvės atliekos (vaisių ir daržovių atliekos, arbatžolės, kavos tirščiai, gerai susmulkinti kiaušinių lukštai ir kt.) bei sodo atliekos (sausieji lapai, gėlės, nupjauta žolė, smulkios šakos, seni šiaudai, šienas, piktžolės, velėna, medinės sodo atliekos ir kt.), tuo būdu individualiai pasigaminant natūralių trąšų – komposto.

Preliminariai vertinama, kad Širvintų rajono savivaldybės gyventojams skirtose kompostavimo dėžėse (2.048 vnt.) kasmet bendrai bus galima sukompustuoti apie 225 tonas biologinių atliekų (vertinant vidutiniškai apie 110 kg per metus biologiškai skaidžių atliekų vienai kompostavimo dėžei). Toks kiekis biologinių atliekų turėtų kasmet nepatekti į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (Lentelė 26). Individualaus kompostavimo skatinimui planuojama parengti ir atliekų turėtojams platinti kompostavimo namų ūkio sąlygomis rekomendacijas.

Lentelė 26. Širvintų rajone esamos ir planuojamos namudinio kompostavimo priemonės.

Vieno ir dviejų butų gyvenamųjų (individualių) namų butai, vnt.*			2014 m. išdalintas kompostavimo dėžių skaičius, vnt.	Bendras kompostavimo dėžių skaičius 2020 m., vnt.	Galimas sukompustuoti atliekų kiekis 2020 m., tonos
Miestas	Kaimas	Iš viso			
505	4 822	5 327	1 563	2 048	225

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas.

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane savivaldybėms numatyta užduotis iki 2016 m. gyventojams ir kitiems asmenims (pvz., gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kt.), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų atskirą surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje. Šią užduotį planuojama įgyvendinti, skatinant namudinį (individualų) žaliųjų atliekų kompostavimą, žaliųjų atliekų surinkimą kapinėse bei

suteikiant galimybę atliekų turėtojams žaliąsias atliekas pristatyti kompostavimui į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę (Šniponių k., Širvintų raj. sav.).

Be to, Širvintų rajono savivaldybėje 2014–2020 m. planavimo laikotarpiu gyventojai bus skatinami pristatyti į žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę kuo daugiau žaliųjų atliekų, nustatant atitinkamą kainodarą.

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane savivaldybėms numatyta užduotis iki 2019 m. įdiegti maisto ir virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą bei įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktomis maisto ir virtuvės atliekoms apdoroti. Vertinama, kad pirmiausia (2015–2016 m.) šios užduoties įgyvendinimą būtų galima pradėti nuo pilotinio (bandomojo) atskiro maisto ir virtuvės atliekų surinkimo projekto įgyvendinimo regioniniu mastu. Esant finansinėms galimybėms, t. y. gavus Europos Sąjungos ar nacionalinę paramą, toks bandomasis projektas galėtų būti įgyvendinamas VAATC – regioniniu mastu. Projekto apimtyse būtų tiksliau apspėjtos atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų surinkimo bei tolimesnio tvarkymo regiono savivaldybėse galimybės, įvertintas naujos infrastruktūros poreikis vykdomas visuomenės informavimas, švietimas ir gerosios praktikos sklaida.

Užsienio šalių patirtis rodo, kad maisto ir virtuvės atliekų surinkimas iš kaimiškų vietovių nėra tikslingas, nes čia gyventojai turi pakankamai geras galimybes šias atliekas sukompustuoti vietoje arba sušerti naminiams gyvūnams. Todėl į atskiro maisto ir virtuvės atliekų surinkimo sistemą galėtų būti įtraukiami tik Širvintų miesto gyventojai. Preliminariai vertinama, kad Širvintų miesto daugiabučių namų gyventojai į atskirą maisto ir virtuvės atliekų sistemą galėtų būti įtraukti palaipsniui, pradedant nuo 30 proc. gyventojų aprėpties 2018 m., 35 proc. – 2019 m. ir 40 proc. dalies gyventojų įtraukimo 2020 m. Atliekos iš Širvintų miesto daugiabučių namų gyventojų galėtų būti renkamos į specialius konteinerius, kuriuos šaltuoju metų laikotarpiu reikėtų tuštinti bent 1 kartą per savaitę (esant poreikiui, didinant iki 2 kartų per savaitę), šiltuoju metų laikotarpiu – 2–3 kartus per savaitę. Remiantis kitų šalių patirtimi, darant prielaidą, kad didesniems kiekiams maisto ir virtuvės atliekų surinkti reikia, kad sistema veiktų bent 5–10 metų, vertinama, kad per pirmuosius tris metus (2018–2020 m.) gali būti pasiektas ne didesnis kaip 20 kg/gyv./metus atskiro maisto ir virtuvės atliekų surinkimo efektyvumas. Tuo būdu 2020 m. Širvintų mieste iš daugiabučių gyventojų atskirai galėtų būti surinkta apie 30 tonų maisto ir virtuvės atliekų, tačiau tokio kiekio surinkimas neturėtų nei aplinkosauginio, nei ekonominio efekto.

Viešojo maitinimo įstaigos atsako už savo veikloje susidarančių maisto ir virtuvės atliekų atskyrimą bei perdavimą atliekų tvarkytojams teisės aktų nustatyta tvarka. Jeigu bus diegiama maisto ir virtuvės atliekų atskiro surinkimo iš gyventojų sistema, ateityje rekomenduojama į šią sistemą įtraukti ir viešojo maitinimo įstaigas.

Informacija apie kitų biologiškai skaidžių atliekų, esančių mišrių komunalinių atliekų sraute, planuojamą tvarkymą pateikta 5.2.5 poskyryje.

5.2.3. Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu, didžiausias atliekų tvarkymo prioritetas teikiamas komunalinių atliekų perdirbimui, todėl pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo tikslas – atskirti kuo daugiau pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo būdu, nes tokios žaliavos yra geresnės kokybės ir tinkamesnės perdirbimui, negu išskirtos iš mišrių komunalinių atliekų srauto mechaninio apdorojimo įrenginyje.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimais, kurie įsigaliojo 2014 m. gegužės 22 d., Lietuvoje nuo 2016 m. vasario mėn. įvesta užstato sistema vienkartinėi gėrimų pakuotei (gamintojai ir importuotojai privalo imti užstatą, jeigu tiekia vidaus rinkai alų, alaus kokteilius, sidrą, kriaušių sidrą, vaisių vyną, vaisių vyno kokteilius, vaisių vyno gėrimus, kitus fermentuotus gėrimus, alkoholinius kokteilius ir nealkoholinius gėrimus (gaiviuosius gėrimus, stalo vandenį, girą), natūralų mineralinį vandenį, šaltinio vandenį, fasuotą geriamąjį vandenį, sultis, nektarą, supakuotus į stiklinę, plastikinę ir metalinę prekinę vienkartinę pakuotę, kurios talpa didesnė negu viena dešimtoji litro, bet mažesnė negu trys litrai). Vienkartinį pakuočių pardavėjai privalo priimti vienkartinį pakuočių, už kurias nustatytas užstatas, atliekas ir grąžinti užstatą, išskyrus pakuočių pardavėjus, prekiaujančius parduotuvėse, kurių prekybos plotas neviršija 300 kv. m (neskaitant kaimo parduotuvių), ir prekyvietėse, kioskuose, degalinėse, viešojo maitinimo įstaigose.

Vertinama, kad Lietuvoje į užstato sistemą patenkančios vienkartinį gėrimų pakuotės, kurių atliekos po vartojimo patenka į komunalinių atliekų srautą, sudaro apie 10 kg/gyv./metus (8 kg/gyv./metus gyventojai įsigyja prekybos vietose ir 2 kg/gyv./metus – per Horeca sistemą⁵). Daroma prielaida, kad Širvintų rajono savivaldybės gyventojai užstatinių gėrimų suvartos artimą šalies vidurkiui kiekį. Atsižvelgus į šias prielaidas, vertinama, kad Širvintų rajone per užstato sistemą nuo 2016 m. kasmet bus surenkama vidutiniškai iki 150 tonų pakuočių atliekų (jei grąžinamų pakuočių efektyvumas sieks 85 proc.).

Kadangi didžioji komunalinių atliekų sraute susidarančių antrinių žaliavų dalis – pakuočių atliekos, tikimasi, kad bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą, bus sukurtos efektyvios antrinių žaliavų surinkimo sistemos. Planuojama, kad antrinių žaliavų surinkimo ir paruošimo perdirbimui veikla didžiąją dalimi bus organizuojama pakuočių atliekų tvarkymui licencijuotų gamintojų ir importuotojų organizacijų, teisės aktų nustatyta tvarka sudarius (1) sutartį su savivaldybe dėl bendradarbiavimo organizuojant komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, vežimą ir paruošimą naudoti ir (2) trišalę pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo sutartį su savivaldybe ir atliekų tvarkytoju dėl komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, vežimo, paruošimo perdirbti, naudoti ir perdirbimo, naudojimo. Šių atliekų tvarkymo sąnaudos neturėtų būti įtrauktos į mokesčių už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą.

Bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą, planuojama atliekų turėtojus – individualių namų valdų gyventojus, daugiabučius namus bei juridinius asmenis aprūpinti pakankamu kiekiu pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemonių ir organizuoti atskirą (rūšiuojamąjį) šių atliekų surinkimą iš šių atliekų turėtojų. Vadovaujantis *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano* nuostatomis, savivaldybės atliekų turėtojus rūšiuojamojo surinkimo priemonėmis (konteineriais arba maišais) turėtų aprūpinti iki 2018 m.

2015 m. 4.000 namų valdų aprūpintos 2–jų konteinerių komplektais – 120 litrų (atskiram stiklo atliekų surinkimui) ir 240 litrų talpos (atskiram visų kitų pakuočių atliekų surinkimui).

Vertinama, kad šiomis priemonėmis Širvintų rajono savivaldybėje 2020 m. bus surenkama beveik 550 tonų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų (aptarnaujant bendrai 4.000 konteinerių

⁵ Horeca sistema - restoranų, kavinių, viešbučių ir barų aprūpinimo gėrimais sistema Lietuvoje.

komplektų). Preliminariu vertinimu, tinkamos perdirbti pakuočių ir kitų antrinių žaliavų atliekos sudarys iki 51 proc., o likusios bus panaudotos energijos gamybai.

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane savivaldybėms rekomenduojama tankinti visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių tinklą:

- iki 2016 m. užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne didesnis kaip 150 metrų;
- iki 2018 m. užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne didesnis kaip 100 metrų.

Vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerinių aikštelių išdėstymo schemas. Vadovaujantis *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano* nuostatomis, savivaldybės iki 2015 m. sausio 1 d. privalėjo patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti. Plano rengimo metu Širvintų rajono savivaldybės antrinių žaliavų surinkimo konteinerių išdėstymo schema buvo atnaujinimo stadijoje ir jos patvirtinimas numatytaš 2016 m. pradžioje. Tik patvirtinus šią schemą, bus aiškus Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje reikiamų pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerinių aikštelių ir pačių konteinerių poreikis.

Be to, *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatyta, kad savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprupinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose.

Preliminariu vertinimu, savivaldybės gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, viešose erdvėse bei kitose teritorijose pagal poreikį reikia įrengti (ar rekonstruoti) 65 vnt. antrinių žaliavų surinkimo konteinerinių aikštelių (Lentelė 27). Tokiu būdu planuojama pasiekti, kad bendrai savivaldybės teritorijoje būtų 82 vnt. antrinių žaliavų surinkimo konteinerinių aikštelių ir vidutiniškai viena antrinių žaliavų surinkimo konteinerinė aikštelė aptarnautų apie 216 gyventojų, todėl vertinama, kad aikštelių skaičius bus pakankamas.

Lentelė 27. Preliminarus pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo aikštelių (konteinerių pastatymo vietų) poreikio vertinimas Širvintų rajono savivaldybėje.

Konteinerių pastatymo vietos/aikštelės	Skaičius, vnt.*	Gyventojų skaičius, 2014 m.**	Gyventojų skaičius, kuriam tenka viena aikštelė**
Esamos	59	17 707	300
Planuojamos įrengti ar rekonstruoti (rekonstruoti – 42, naujai įrengti – 23)	65		--
Iš viso 2020 m.	82		216

Šaltinis: * Savivaldybės administracijos duomenys, 2015 m.; ** Savivaldybės ataskaita AAA už 2014 m.

2014–2020 m. planavimo laikotarpiu pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo kolektyviniais konteineriais aikštelių įrengimą planuojama plėtoti, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais pakuočių atliekų tvarkymą Širvintų rajono savivaldybėje, bei pasinaudojant Europos Sąjungos ar nacionalinės paramos lėšomis. Priemonės įgyvendinimo apimtys priklausys nuo savivaldybės finansinių galimybių, gamintojų ir importuotojų organizacijų indėlio bei Europos Sąjungos ar nacionalinės paramos. Atsiradus poreikiui ir finansinėms galimybėms, pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų surinkimo konteinerių komplektais planuojama aprūpinti švietimo ir ugdymo ar kitos visuomeninės paskirties objektus.

Plėtojant pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą, planuojama ypatingą dėmesį skirti visuomenės švietimo ir informavimo priemonėms, skatinančioms visuomenę efektyviau rūšiuoti komunalines atliekas. Be to, planuojama įgyvendinti antrinių žaliavų rūšiavimo monitoringo ir kontrolės sistemą (t. y. atsakingi savivaldybės ir/ar atliekų surinkimo įmonės darbuotojai turėtų periodiškai tikrinti ir prižiūrėti, kaip atliekų turėtojai atskiria antrines žaliavas iš bendro komunalinių atliekų srauto).

Gyventojams ir toliau bus suteikiama galimybė pakuočių atliekas ir kitas antrines žaliavas nemokamai priduoti į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę, esančią Šniponių k., Širvintų raj. sav.

Skatinti atliekų turėtojus rūšiuoti komunalines atliekas planuojama ir šiomis priemonėmis:

- tobulinti įmokos/vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą apskaičiavimo metodiką, vadovaujantis Vyriausybės nutarimu patvirtintomis taisyklėmis: parengti ir patvirtinti teisės aktus, reikalingus Vyriausybės patvirtintoms taisyklėms įgyvendinti; atlikti kitus parengiamuosius darbus įdiegiant dvinarę vietinę rinkliavą/įmoką;
- tobulinti atliekų turėtojų registrą ir sukurti atliekų surinkimo ir tvarkymo apskaitos bei monitoringo sistemą (duomenų teikimo ir ataskaitų analizės sistemą ON–line režimu); sukurti atliekų turėtojų registrą; identifikuoti konteinerius ir jų tuštinimo faktą; vykdyti visų savivaldybės teritorijoje surinktų, tvarkomų ir šalinamų komunalinių atliekų apskaitą ir kontrolę; formuoti ataskaitas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vertinimui;
- vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų rūšiavimo ir perdirbimo srityje: pristatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (akcentuoti kaip visumą), esamą surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą, pasirinktą apmokestinimą, gyventojų teises ir pareigas, galimybes rūšiuoti atliekas.

Vertinama, kad įgyvendinus visas numatytas *Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano* priemones (Lentelė 20), 2020 m. bus atskirai surinkta apie 747 tonos pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų (Lentelė 23), kurios bus perduotos pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, bei 271 tona – perduota panaudojimui energijos gamybai ar šalinimui.

5.2.4. Elektros ir elektroninės įrangos bei kitų specifinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Savivaldybė privalo aprūpinti gyventojus atskiro surinkimo priemonėmis, skirtomis ir šioms komunalinėms atliekoms:

- pavojingosioms atliekoms;
- elektros ir elektroninės įrangos atliekoms;
- naudotoms padangoms;
- didelių gabaritų atliekoms (statybos ir griovimo atliekoms, baldams ir kt.);
- tekstilės atliekoms.

Aukščiau išvardintų atliekų atskiras surinkimas (bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą) savivaldybės teritorijoje numatomas per šiuo metu veikiančią didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę (Šniponių k., Širvintų raj. sav.). Be to, gyventojams ir toliau bus siūlomi alternatyvūs šių atliekų atskiro surinkimo būdai, t. y. surinkimas atliekų turėtojų apvažiavimo būdu (ne rečiau kaip 2 kartus per metus) bei kitomis priemonėmis (papildančios sistemos, kita).

Planuojama, kad buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo veikla ir toliau bus organizuojama bendradarbiaujant su licencijuotomis elektros ir elektroninės įrangos gamintojų ir importuotojų organizacijomis, kurios ir toliau vykdys įsipareigojimus, numatytus teisės aktų nustatyta tvarka su savivaldybe sudarytose sutartyse dėl buityje naudojamos elektros ir elektroninės įrangos bei baterijų ir akumuliatorių surinkimo. Specifinių atliekų srautų surinkimas per didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę bus organizuojamas VAATC, pagal sutartis su gamintojų ir importuotojų organizacijomis ar jų įsteigtomis organizacijomis dėl šių srautų surinkimo ir aikštelių dalinio finansavimo. Dėl šios priežasties minėtų atliekų tvarkymo sąnaudos neturėtų būti įtrauktos į mokesčių už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir jų tvarkymą.

Numatant komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą, labai svarbu užtikrinti, kad į nepavojingų atliekų tvarkymo įrenginius ir juose gaunamus produktus patektų kuo mažiau pavojingų medžiagų, todėl savivaldybė, organizuodama komunalinių atliekų surinkimo sistemą, užtikrins atskiro buitės pavojingųjų atliekų surinkimo paslaugų teikimą ir visuomenės švietimą. Savivaldybė užtikrins buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą ir tai, kad jos organizuojamoje atliekų tvarkymo sistemoje nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas.

Pavojingųjų atliekų surinkimas bus ir toliau vykdomas per VAATC eksploatuojamą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę ir apvažiavimo būdu (ne rečiau kaip 2 kartus per metus). Savivaldybė ne rečiau kaip 2 kartus per metus gyventojams teiks išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą. Ši informacija bus skelbiama savivaldybės interneto svetainėje, informuojant apie pavojingųjų atliekų tvarkymo svarbą, pavojingųjų atliekų surinkimo savivaldybės teritorijoje vietas (nurodomos surenkamos atliekos, darbo laikas, kontaktinė informacija, kainos, jeigu tokios nustatytos), gyventojų teises perduodant pavojingąsias atliekas atitinkamų gaminių platinimo vietose bei kitą aktualią informaciją.

Savivaldybė, sudarant su gamintojais ir importuotojais ar jų įsteigtomis organizacijomis sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, sieks, kad pavojingųjų atliekų srautai, kuriuos techniškai ir organizaciniu požiūriu galima surinkti, būtų

surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose.

Gyventojai naudotas padangas ir toliau galės pristatyti į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę, kurioje jos priimamos aikštelės operatoriaus nustatyta tvarka (ribojant nemokamai pridudamų padangų kiekį). Variklinių transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto metu susidariusių netinkamų naudoti padangų surinkimas ir toliau numatomas teisės aktų nustatyta tvarka, paliekant variklinių transporto priemonių techninę priežiūrą ir remontą atliekančioms įmonėms, taip pat atiduodant padangų platintojams, jeigu atiduodamos padangų atliekos skirtos tam pačiam transporto priemonės tipui ir padangų atliekų skaičius (skaičiuojant vienetais) atitinka atliekų turėtojo perkamų padangų skaičių.

Tekstilės atliekų atskiras surinkimas ir toliau numatomas per didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę.

5.2.5. Po rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

Siekiant atliekų tvarkymo sistemos efektyvumo ir ekonominės naudos vartotojams, mišrių komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą numatoma ir toliau vykdyti regioniniu principu. *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* numatyta, kad savivaldybės iki 2016 m. privalo baigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos, arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos, prieš jas perduodant naudoti energijai gauti.

Šiuo tikslu VAATC įgyvendinant Europos Sąjungos finansuojamą projektą „*Vilniaus regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra*“, Vilniaus mieste, Jočionių g., šalia termofikacinės elektrinės, bus pastatyti regioniniai atliekų mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, kurių metiniai pajėgumai sieks apie 250 tūkst. tonų. Projekto įgyvendinimas leis išplėsti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, užtikrinant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymą Vilniaus apskrityje, kad būtų vykdomos Europos Sąjungos nustatytos atliekų tvarkymo užduotys ir įgyvendinami *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatyti reikalavimai. Pagrindinė šių įrenginių mechaninio rūšiavimo grandies paskirtis – iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirti antrines žaliavas (metalus, plastiką, popierių, kartoną, stiklą), biologiškai skaidžias atliekas ir kietojo atgautojo kuro frakciją. Mechaninio rūšiavimo metu atskirta biologiškai skaidžių atliekų frakcija bus apdorojama biodžiovinimo būdu.

Vertinama, kad nuo 2016 m., po pirminio rūšiavimo ir tvarkymo susidarymo šaltinyje, apdorojimui į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius kasmet bus nukreipiama apie 2.300 tonų Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje surinktų mišrių komunalinių atliekų.

Mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose apdorojant mišrias komunalines atliekas, kasmet bus išrūšiuojama ir perduodama naudoti pakartotinai arba perdirbti nuo 340 tonų 2016 m. iki 356 tonų 2020 m. Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje susidarančių pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų (Lentelė 23). Mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo metu atskiriamų antrinių žaliavų kiekis priklausys nuo to, kaip sparčiai ir efektyviai bus vystomas rūšiuojamasis atliekų surinkimas bei gerimų pakuočių užstato sistema. Kuo atliekų turėtojai geriau rūšiuos pakuočių atliekas ir kitas antrines žaliavas jų susidarymo vietoje, tuo labiau mažės šių atliekų kiekis ir kokybė mišrių

komunalinių atliekų sraute ir atitinkamai mažes pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų išskyrimas mišrių komunalinių atliekų mechaninio rūšiavimo įrenginiuose.

Vertinama, kad biologiniam apdorojimui bus nukreipiama nuo 756 tonų 2016 m. iki 781 tonos 2020 m. biologiškai skaidžių atliekų frakcijos per metus (apie 34 proc. nuo į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius patekusio mišrių komunalinių atliekų srauto). Atskirta biologiškai skaidi atliekų dalis bus apdorojama biodžiovinimo būdu. Po biologiškai skaidžių atliekų biologinio apdorojimo gautas kietasis atgautasis kuras bus perduotas naudojimui energijos gamybai atliekų deginimo įrenginiuose, esančiuose Vilniaus ar kitų Lietuvos komunalinių atliekų tvarkymo regionų (Klaipėdos, Kauno, Šiaulių) teritorijose.

Mišrių komunalinių atliekų mechaninio rūšiavimo metu iš stambios apdorojamų atliekų frakcijos atskirtas didesnę nei 12 MJ/kg energetinę vertę turintis kietasis atgautasis kuras (vidutiniškai apie 600 tonų kasmet, kas sudarys apie 26 proc. nuo į mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius patekusių mišrių komunalinių atliekų srauto) bus perduotas naudojimui energijos gamybai atliekų deginimo įrenginiuose, esančiuose Vilniaus ar kitų Lietuvos komunalinių atliekų tvarkymo regionų (Klaipėdos, Kauno, Šiaulių) teritorijose.

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane numatyta, kad jeigu viename komunalinių atliekų tvarkymo regione susidarantis komunalines atliekas numatoma tvarkyti kitų regiono teritorijoje esančiuose atliekų tvarkymo įrenginiuose, tokio tvarkymo sąlygos turi būti nustatytos abiejų komunalinių atliekų tvarkymo regionų regioniniuose atliekų tvarkymo planuose. UAB „Fortum Klaipėda“ biokuro ir atliekų termofikacijai jėgainei 2014 m. pabaigoje buvo išduotas Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas energijai naudoti po rūšiavimo likusias netinkamas perdirbimui energetinę vertę turinčias atliekas ir iš kitų Lietuvos regionų. Be to, Kaune ir Vilniuje planuojama pastatyti atliekų deginimo įrenginius, kuriuose kaip kuras būtų naudojamos po rūšiavimo likusios ir perdirbti netinkamos energetinę vertę turinčios komunalinės atliekos. AB „Akmenės cementas“ taip pat planuoja cemento gamybai naujoje sauso būdo klinkerio krosnyje energijos gamybai naudoti kietąjį atgautąjį kurą. Atliekų deginimo įrenginį, į kurį bus perduotos po rūšiavimo likusios ir perdirbti netinkamos energetinę vertę turinčios komunalinės atliekos, kietasis atgautasis kuras ar kitos deginimui tinkančios komunalinės atliekos, pasirinks MBA įrenginių operatorius.

Po rūšiavimo likusios netinkamos perdirbti ar panaudoti energijai išgauti komunalinės atliekos (vidutiniškai apie 780 tonų per metus) bus nukreipiamos šalinimui Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne (Lentelė 23).

Nuo 2016 m. neapdorotų mišrių komunalinių atliekų šalinimas sąvartyne bus visiškai nutrauktas, t. y. visos mišrios komunalinės atliekos bus apdorojamos regioniniuose mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose ir neapdorotos į sąvartyną nepateks. Sąvartyne planuojama šalinti tik mechaninio biologinio apdorojimo metu atskirtas inertines atliekas, atskirai surinktas perdirbimui ir panaudojimui netinkamas didelių gabaritų atliekas, statybos ir griovimo, įskaitant asbesto, ir kitas perdirbimui ar panaudojimui netinkamas atliekas.

Vertinama, kad 2020 m. šalinamos komunalinės atliekos sudarys apie 21 proc. nuo viso rajone susidarantių komunalinių atliekų kiekio (Lentelė 23), tuo būdu bendras planuojamas panaudoti ir perdirbti rodiklis sieks apie 79 proc. Dėl planuojamu laikotarpiu numatytų atskiro komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo plėtos priemonių įgyvendinimo bei mišrių komunalinių atliekų srauto apdorojimo mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose, 2020 m. nustatyta mažiausiai

50 proc. komunalinių atliekų sraute esančių pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų paruošimo naudoti pakartotinai ir perdirbti užduotis bus įgyvendinama (Lentelė 24).

6. PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI VERTINIMAS

2013 m. mišrių komunalinių atliekų šalinimo sąvartyne kaina („vartų mokestis“) Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje surinktomis atliekomis sudarė 17,93 EUR/toną (61,90 Lt/toną) be PVM. VAATC visuotiniame akecininkų susirinkime 2013 m. gruodžio 19 d. patvirtinus naujus šalinimo Vilniaus apskrities regioniniame komunalinių atliekų sąvartyne mokesčio dydžius, „vartų mokestis“ Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje surinktomis atliekomis išaugo iki 30,32 EUR/toną (104,69 Lt/toną) be PVM.

Plano rengimo metu Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje galiojantis tarifas už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą buvo patvirtintas Širvintų rajono savivaldybės tarybos 2014 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. 1–23 „*Dėl Širvintų rajono mišrių komunalinių atliekų tvarkymo tarifo patvirtinimo*“. Plano rengimo metu Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje taikomas tarifas už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą sudarė 12,99 EUR/m³ (be PVM).

Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plane numatytų priemonių įgyvendinimas turės įtakos įmokos už atliekų tvarkymą dydžiui. Siekiant įgyvendinti savivaldybei nustatytas komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, būtina infrastruktūros plėtra. Reikšmingiausias šiame plane numatytų sprendinių įgyvendinimo poveikis įmokai už komunalinių atliekų tvarkymą susijęs su naujų komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo priemonių bei naujos regioninės infrastruktūros diegimu.

Regiono planuojamos komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimo poveikis ekonominiu, finansiniu ir socialiniu aspektais buvo įvertintas galimybių studijoje „*Vilniaus apskrities komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra*“. Studijoje detalčiai buvo įvertintas finansavimo, investicijų poreikis, ekonominių ir kitų priemonių naudingumas ir tinkamumas, sprendžiant komunalinių atliekų tvarkymo problemas ir kuriant pajėgumus joms tvarkyti. Vertinant atliekų tvarkymo sąnaudas, studijoje įvertintas MBA įrenginių poveikis bei išlaidos kitiems (esamiems ir numatomiems įrengti) infrastruktūros objektams (naujos regioninio sąvartyno sekcijos įrengimo, regioninio sąvartyno, DGASA ir ŽAKA eksploatacijai, uždarytų sąvartynų priežiūrai ir monitoringui), kaip ir tiesioginės VAATC veiklos sąnaudos veiklos administravimui ir visuomenės švietimui. Galimybių studijoje buvo įvertinta, kad, įgyvendinus projektą, projekto įgyvendinimo pradžioje gyventojai mokės už komunalinių atliekų tvarkymą vidutiniškai 0,63 proc. nuo disponuojamų namų ūkio pajamų, o iki 2020 metų šis rodiklis išaugs iki 0,75 proc.

Atsižvelgiant į tai, kad nuo Galimybių studijos parengimo padidėjo sąvartyno tarifas (iki 37,64 EUR/toną arba 129,95 Lt/toną), buvo nustatytas didesnis nei numatyta galimybių studijoje MBA įrenginių „vartų mokestis“ (48,71 EUR/toną arba 168,19 Lt/toną), o taip pat numatomas įvesti sąvartyno mokestis, rengiant „Vilniaus apskrities regioninį 2014–2020 m. atliekų tvarkymo planą“ buvo perskaičiuotas mokesčio už komunalinių atliekų tvarkymą rodiklis lyginant su vidutinėmis disponuojamomis namų ūkio pajamomis. Nustatyta, kad 2016 m. mokestis už komunalinių atliekų tvarkymą sudarys vidutiniškai 0,79 proc. nuo disponuojamų namų ūkio pajamų, o iki 2020 metų

šis rodiklis išaugs iki 0,82 proc., t. y. išlaidos už komunalinių atliekų tvarkymą neviršys 1 proc. vidutinių (disponuojamų) namų ūkio pajamų.

Tačiau atkreipiamas dėmesys, kad tiksliau įvertinti šį sąnaudų augimą bus galima tik tuomet, kai bus apibrėžti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių eksploatacijos principai, nustatytos VAATC ir MBA operatoriaus paslaugų kainos, priklausomai nuo to, kokios veiklos bus įtrauktos į savivaldybės atliekų tvarkymo operatoriaus paslaugų apimtį, o kurioms bus samdomos atskiros paslaugos (pvz., atskirų srautų surinkimui apvažiavimo būdu).

Pradėjus eksploatuoti MBA įrenginius, atliekų surinkimo ir transportavimo iki tvarkymo/šalinimo įrenginių sąnaudos turėtų nepakisti, įvertinant tai, kad atstumas nuo Širvintų rajono savivaldybės teritorijos iki MBA įrenginių Vilniaus mieste, Jočionių g., yra panašus kaip ir iki Vilniaus apskrities regioninio komunalinių atliekų sąvartyno Kazokiškių k., Elektrėnų sav. (nuo Širvintų centro apie 57 km).

Planuojamų sąnaudų atskiro maisto ir virtuvės atliekų surinkimui ir tvarkymui dydis bei poveikis įmokai nevertintas, kadangi tai galės būti nustatyta tik įvykdžius pilotinį projektą Vilniaus apskrityje. Kitos numatytos šio plano priemonės (visuomenės švietimas ir informavimas, kitos) esminio poveikio įmokos dydžiui neturės.

Vertinama, kad įtaką sąvartyno „vartų mokesčio“ padidėjimui turės ir valstybinis mokestis už šalinamas atliekas, nustatytas 2015 m. gruodžio 23 d. Lietuvos Respublikos Seimo priimta *Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 7, 8 priedėliais įstatymo Nr. XII-1328 9 straipsnio pakeitimo įstatyme Nr. XII-2244*. Vadovaujantis minėtais pakeitimais, mokesčio už aplinkos teršimą sąvartyne šalinamomis atliekomis tarifas už nepavojingųjų atliekų sąvartyne šalinamas atliekas 2016 m. – 2017 m. bus 3 EUR/toną, 2018 m. – 5 EUR/toną, 2019 m. – 21,72 EUR/toną, o 2020 m. sieks 27,51 EUR/toną. Siekiant, kad sąvartyno „vartų mokestis“ už komunalines atliekas didėtų kuo mažiau arba nuo 2016 m. nedidėtų, planuojama sąvartyne šalinti tik perdirbimui ir deginimui nebetinkamas komunalines atliekas.

Įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą administravimo kaštams įtakos taip pat gali turėti dvinarės įmokos nustatymo reikalavimas, vadovaujantis *Rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika*, kurią Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711. Savivaldybė privalės priimti teisės aktus, reikalingus metodikos įgyvendinimui, ir nustatyti naujas įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžius. Pagrindines investicijas, reikalingas dvinarės vietinės rinkliavos įvedimui, sudarys investicijos į pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemones (konteinerius ir konteinerinių aikštelių įrengimą), tačiau planuojama, kad šios priemonės bus įrengiamos ES struktūrinės paramos, nacionalinės paramos ir pakuočių gamintojų ir importuotojų lėšomis, todėl ženkliai įtakos vietinės rinkliavos dydžiui neturės.

Įmokos už atliekų tvarkymą dydžio augimas yra ribojamas *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatytu reikalavimu, kad išlaidos už komunalinių atliekų tvarkymą negali viršyti 1 proc. disponuojamų namų ūkio pajamų. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, vidutinės disponuojamos piniginės pajamos vienam namų ūkiui per mėnesį 2013 m. Vilniaus regione sudarė 2.749 Lt (796 EUR) (Lietuvos Respublikoje – 2.525 Lt (731 EUR)).

7. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014–2020 m. plano* įgyvendinimo priemonės, pateiktos Lentelė 20;
- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano* komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma Lentelė 28):
 - ar vykdomos *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotys:

Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis Širvintų rajono savivaldybėje, tonų/metus			
2014–2015 m.	2016–2017 m.	2018–2019 m.	nuo 2020 m.
2 195	1 976	1 756	1 537

- ar vykdoma *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatyta komunalinių atliekų naudojimo užduotis;
- ar vykdoma *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatyta popieriaus ir kartono, metalo, plastiko ir stiklo atliekų paruošimo pakartotinai naudoti ir perdirbti užduotis;
- ar vykdomos kitos *Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plane* nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys.

Lentelė 28. Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas.

Tikslas	Vertinimo kriterijus	Rodikliai		Institucija, atsakinga už vertinimo kriterijaus įgyvendinimą
		2016 metai	2020 metai	
1. Ilgalaikis strateginis atliekų tvarkymo tikslas – mažinti susidarančių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą ir racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, taip mažinti gamtos, kitų išteklių naudojimą ir atliekų šalinimą sąvartynuose	komunalinių atliekų, šalinamų sąvartynuose, kiekis, procentais	55	35	savivaldybės
		Širvintų rajono savivaldybė
2. Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą	įrengti ir veikiantys mišrių komunalinių atliekų mechaninio ir mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, vienetais	10	10	savivaldybės, regioniniai atliekų tvarkymo centrai

Tikslas	Vertinimo kriterijus	Rodikliai		Institucija, atsakinga už vertinimo kriterijaus įgyvendinimą
		2016 metai	2020 metai	
		Širvintų rajono savivaldybė/ VAATC
	sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, palyginti su 2000 m. kiekiu, procentais	45	35	savivaldybės
		Širvintų rajono savivaldybė
3. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas	užtikrinta komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, procentais	100	100	savivaldybės
		Širvintų rajono savivaldybė

- kaip įgyvendinamas atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumas (atliekų tvarkymo hierarchija), vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal Lentelė 29 pateiktus rodiklius:

Lentelė 29. Atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimo vertinimo rodikliai.

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Vertinimo rodiklio vertinimo laikotarpis
Atliekų prevencija	1) Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Neženklus didėjimas arba stabilumas	Nuo 2014 m.
	2) Komunalinių atliekų susidarymas vienam gyventojui, kilogramais per metus	Neženklus didėjimas arba stabilumas	Nuo 2014 m.
	3) Komunalinių atliekų susidarymas vienam namų ūkiui, kilogramais per metus	Neženklus didėjimas arba stabilumas	Nuo 2014 m.
Atliekų paruošimas naudoti pakartotinai	4) Naudoti pakartotinai paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Nuo 2016 m.
	5) Naudoti pakartotinai paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas	Nuo 2016 m.

Atliekų tvarkymo būdas	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas	Vertinimo rodiklio vertinimo laikotarpis
Atliekų paruošimas perdirbimui	6) Iš gyventojų ir juridinių asmenų (įmonių, įstaigų, organizacijų) atskirai surinktų bei paruoštų naudoti pakartotinai ir perdirbti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas	Nuo 2015 m.
	7) Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų kiekis, išrūšiuotas bei paruoštas naudoti pakartotinai ir perdirbti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginyje, tonomis per metus	Didėjimas, stabilumas, vėliau mažėjimas	Nuo 2016 m.
	8) Atskirai surinktų buityje susidarančių elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Nuo 2014 m.
	9) Atskirai surinktų biologinių atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas	Nuo 2019 m.
	10) Bendras perdirbimui surinktas ir paruoštas komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus, įskaitant ir biologinių atliekų kompostavimą	Didėjimas	Nuo 2014 m.
	11) Bendras perdirbimui surinktas ir paruoštas komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas	Nuo 2014 m.
Atliekų naudojimas	12) Panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas arba stabilumas, vėliau mažėjimas	Nuo 2016 m.
Atliekų šalinimas	13) Pašalintų sąvartyne komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Ne daugiau nei 55 proc.	Nuo 2016 m.
		Ne daugiau nei 35 proc.	Nuo 2020 m.
	14) Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, tonomis per metus	Mažėjimas	Nuo 2014 m.
	15) Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Mažėjimas	Nuo 2014 m.

8. PRIEDAI

Širvintų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo
2014–2020 m. plano
1 priedas

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS DUOMENYS APIE KOMUNALINES ATLIEKAS SURENKANČIAS, RŪŠIUOJANČIAS, APDOROJANČIAS, NAUDOJANČIAS AR ŠALINANČIAS ĮMONES ŠIRVINTŲ RAJONE

Eil. Nr.	Įmonės pavadinimas	Tvarkomos komunalinės atliekos	Tvarkymo būdai
1.	UAB „Dovydo transportas“	Nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21, 20 01 23 ir 20 01 35, metalai ir metalinės pakuotės,	Surinkimas, vežimas, R13 (R1–R12 nurodytais būdais naudoti atliekų skirtų atliekų laikymas), importas, eksportas.
2.	UAB „Biodegra“	Biologiškai suyrančios virtuvių ir valgyklų atliekos, drabužiai, tekstilės gaminiai, dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriose yra gyvsidabrio, nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių, maistinis aliejus ir riebalai, baterijos ir akumuliatoriai, nurodyti 16 06 01, 16 06 02 arba 16 06 03, nerūšiuotos baterijos ar akumuliatoriai, kuriuose yra tos baterijos, baterijos ir akumuliatoriai, nenurodyti 20 01 33, nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21 ir 20 01 23, kurioje yra pavojingų sudedamųjų dalių, nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21, 20 01 23 ir 20 01 35, mediena ir medinės pakuotės, kitaip neapibrėžtos frakcijos, biologiškai suyrančios atliekos, mišrios komunalinės atliekos, didžiosios atliekos.	Surinkimas, vežimas, organinių medžiagų, nenaudojamų kaip tirpikliai, perdurbimas, R13 (R1– R12 veiklomis naudoti skirtų atliekų laikymas), atliekų paruošimas naudoti ir šalinti, importas, eksportas, atliekų paruošimas naudoti ir šalinti.
3.	UAB „Širvintų komunalinis ūkis“	Biologiškai suyrančios atliekos.	Surinkimas, vežimas.
4.	UAB „Maturė“	Popierius ir kartonas, medinės pakuotės.	R1 (Iš esmės naudojimas kurui arba kitais būdais energijai gauti), Atliekų paruošimas naudoti ir šalinti, R13 (R1– R12 veiklomis naudoti skirtų atliekų laikymas).
5.	UAB „Baltijos perdurbimas“	Popierius ir kartonas, popieriaus ir kartono pakuotės, stiklas ir stiklinės pakuotės, nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių, baterijos ir akumuliatoriai, nenurodyti 20 01 33, nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21 ir 20 01 23, kurioje yra pavojingų sudedamųjų dalių,	Surinkimas, vežimas, R13 (R1– R12 veiklomis naudoti skirtų atliekų laikymas), R5 (kitų neorganinių medžiagų perdurbimas ir (arba) atnaujinimas), importas,

Eil. Nr.	Įmonės pavadinimas	Tvarkomos komunalinės atliekos	Tvarkymo būdai
		nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21, 20 01 23 ir 20 01 35, mediena ir medinės pakuotės, plastikas ir plastikinės pakuotės, metalai ir metalinės pakuotės, kitos biologiškai nesuyrančios atliekos, mišrios komunalinės atliekos, didžiosios atliekos.	eksportas, Atlieku paruošimas naudoti ir šalinti.
6.	UAB „Ecoservice“	Didžiosios atliekos, nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių, kitaip neapibrėžtos komunalinės atliekos, popierius ir kartonas, popieriaus ir kartono pakuotės, baterijos ir akumuliatoriai, nurodyti 16 06 01, 16 06 02 arba 16 06 03, nerūšiuotos baterijos ar akumuliatoriai, kuriuose yra tos baterijos, nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21 ir 20 01 23, kurioje yra pavojingų sudedamųjų dalių, biologiškai suyrančios virtuvių ir valgyklų atliekos, dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriuose yra gyvsidabrio, baterijos ir akumuliatoriai, nenurodyti 20 01 33, mišrios komunalinės atliekos, nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21, 20 01 23 ir 20 01 35, popierius ir kartonas, popieriaus ir kartono pakuotės.	Vežimas, surinkimas.
7.	UAB „VAATC“ (DGASA Širvintų r. sav. Šniponių k.)	Popierius ir kartonas, popieriaus ir kartono pakuotės, plastikai ir plastikinė pakuotė, stiklas ir stiklo pakuotės, metalai ir metalinės pakuotės, vaistai, nenurodyti 20 01 31, nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21, 20 01 23 ir 20 01 35, baterijos ir akumuliatoriai, nenurodyti 20 01 33, mediena ir medinės pakuotės, drabužiai, tekstilės gaminiai, biologiškai suyrančios atliekos (žolė, lapai), didžiosios atliekos.	Laikymas.
8.	UAB „VAATC“ (kompostavimo aikštelė Širvintų r. sav. Šniponių k.)	Biologiškai suyrančios atliekos.	Perdirbimas, laikymas.